

CSEKE GÁBOR

ION CREANGĂ KÖNYVKIADÓ

Cseke Gábor

A megtalált kulcs

(Javított kiadás)

Fedőlap, illusztrációk: Borbély Sándor

*Ion Creangă Könyvkiadó
Bukarest, 1989*

Tartalom

PÓTSZÜNIDŐ

Játékok
Winnetou búcsúzik
Pótszünidő
A lövésre várva

GYERMEKTÜKRÖK

A megtalált kulcs
Milyenek a barát fogai?

KIUGRANI VESZÉLYES!

Titkos birodalom
A titkos birodalom felfedezése
A vonat elindul
Mondjuk azt, hogy autóban ülünk
Éjszakai átszállás
Kövesmarti reggel
Terülj, asztalkám
Utazás egy gépkocsi-óriáson
Működik-e a vészfék?
Valaki pityereg
Fogságban
Erdei vendégek
Ment, mendegélt...
Meghitt beszélgetés
Sziklabércen
Városi hírek
Lábadozás
Látogatóban
A levél
A vakáció nem marad el!

PÓTSZÜNIDŐ

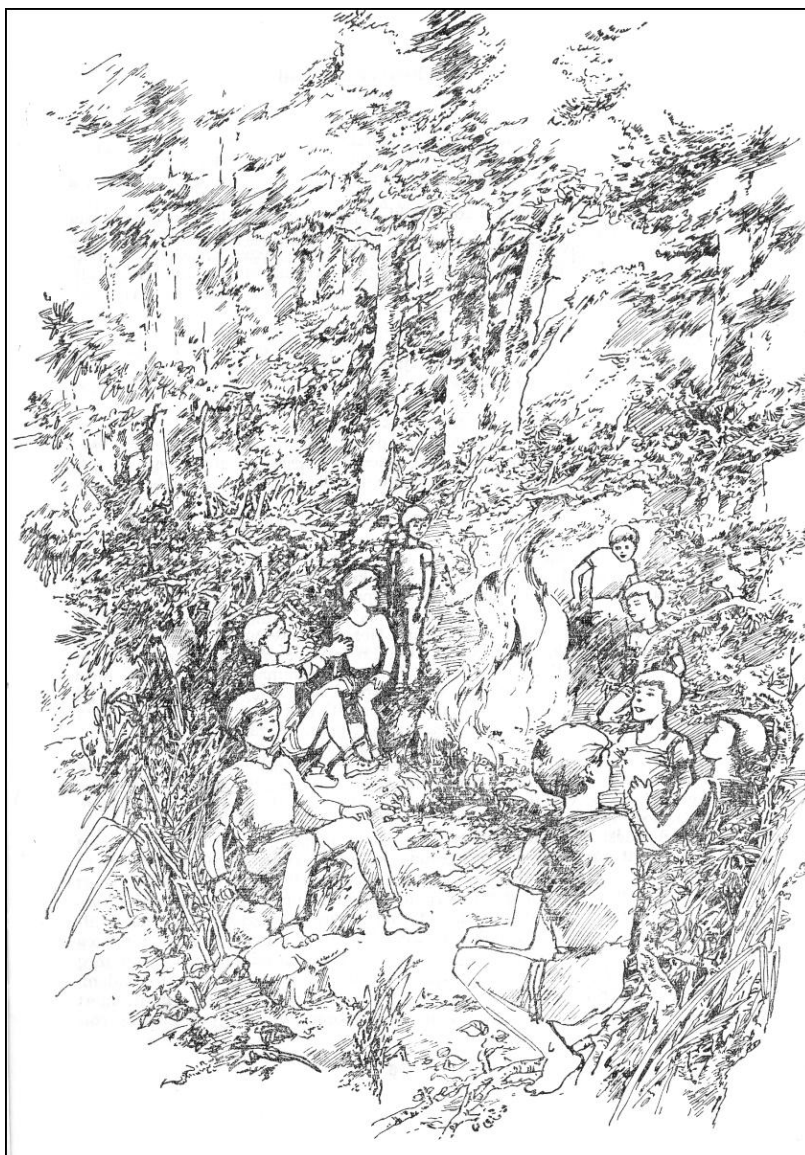
Játékok

Élt egy fiú Nagyszilváson – olyan, mint a többi. Talán kicsit borzasabb volt, meg szeplősebb pajtásainál, de különben olyan egyformák voltak, hogy könnyen össze lehetne téveszteni őket. Tófalvi Sanyinak hívták, és iskolába járt, ahol se jót, se rosszat nem tudtak mondani róla – mert mikor csínytevésről volt szó, ő is csak annyit tett, mint a többiek; ha meg tanulásról... hát ő sem erőltette meg magát!

Nagyszilvás dombok között meghúzódó falu. Sanyi és társai pedig falusi gyerekek voltak, akik nem játszottak kisvasúttal meg lendkerekes autóval – maguk találták ki a játékaikat. Például egy nap valamelyikük karikás ostort készített, amilyen az apjáé volt, aki a csordára ügyelt. Akkor a fiúk fogták magukat és nekiláttak pattintgatni a patakparton – olyan zajt csaptak, mint a dél-amerikai pampákon száguldó tehenészek, akik az eladni való gulyát terelik. Úgy érezték, mintha a karikás pattintásaira megnyílna a mennybolt, szétkergetvén az ég teheneit – a felhőket, amik eddig békésen legeltek a magasban. Sanyi akkor olyan nagynak képzelte magát, mint egy óriás... Csak mikor az ostorcsattanás hangja eloszlott a levegőben, lett újra maszatos, mezítlásbas kisfiú, aki pityeregve adja át a karikást az utána következőnek...

Másnapra mindük kezében ott suhogott a lószőrből font ostorka, s olyan zenebonát csaptak, ahányan voltak, hogy a szomszédos udvarok csirkéi, rucái ijedt rikácsolással és gágogással futkorásztak le-fel a tornácok előtt...

Hamar megunták ezt a játékot... A lószőr-ostorkák otthon maradtak, és valami újdonságon törték a fejük. Nyár volt, s fürödni ők is szerettek: hát elhatározták, hogy elrekesztik a bokáig érő patakot kövekkel, fűzfaágakkal, homokos agyaggal. Dél felé el is készültek: és Sanyi, aki nem fért a bőrébe, egy-kettő fejest ugrott a gyülemelő vízbe, de úgy beverte a kobakját, hogy még harmadnap is látszott rajta a kékülő folt... Mindnyájan örvendeztek a feredőnek, bár nem tudtak úszni, s

viháncolásukat eltakarták a vízbehajló fűzfabokrok, úgyhogy a faluból senki se vehette észre, mit mesterkedtek össze azon a délelőttön...

A víz csak gyűlt, gyűlögetett. S amikor a legjobban érezték magukat, szakította át a gátat nagy csobogással – olyan erővel, hogy Sanyit, aki a gát alatt ebihalakra vadászott, jó pár méterrel elsodorta a hömpölygő hullám. Sikoltozott, kézzel-lábbal kapaszkodott a bokrok lehajló ágai-ba, aztán valahogy megfeneklett, mert a kis patak hirtelen megcsendesedett és szelíden zubogott át a gömbölyű köveken...

Így kerestek Sanyiék maguknak játékot, miközben teltek a napok, miközben nőttek ők is. És egyszer csak akkorák lettek, hogy szüleik így szóltak: – Most már rátok bízhatjuk a tehénkéinket, eridjete ki velük a domboldalra, kaptok a tarisznyátokba bálmosmálét vagy kenyeret szalonnával, de este itthon legyetek ám, ne kószáljatok semerre, mert ha nem fogadtok szót...

Sanyiék örültek, mert új játékot sejtettek az egészben. S úgy is lett: mikor először kivonultak reggel a tehenekkel a falu szélén túlra, vígan trappoltak a nyári útiporban. Kacagtak, mekkora felhőket kavarnak fel maguk után. S előre se kellett figyelniük, mert a tehenek – a szürke, foltos és csupa-fehér állatok – egykedvűen tapodták az utat. Tudták, merre kell menni.

Menet közben kertek alatt haladt el a gyerekbanda, s az egyik vesszősövény mögött tenyérnyi zöldséges virított. Volt ott retek, paradicsom, karalábé, málna, földieper. Gondoltak egyet, átfurakodtak a tüskés sövényen és kapkodva szedegették össze a legjobb falatokat. Aztán uzsgyé! Nagyot bizzentettek az állatoknak, azok megijedtek és hanyatt-homlok iramodtak az erdőkoszorús dombtető felé.

Az erdőt Tilalmas-erdőnek hívták, mert tilos volt belőle akár egy gallyacskát is levágni. A fiúk azonban nem törődtek a marcona névvel, csak arra gondoltak, hogy nyugalmas lombú tölgyfái alatt milyen jól lehet heverészni, míg az árnyéktalan mezőn csak úgy tűz, perzsel a nyári nap. Az alacsony ágak alól jól lehetett látni a legelésző teheneket, amint térültek-fordultak egy-egy lépésnyit, válogatva a szikkadt mezei növények között.

A fiúk nekiláttak falatozni, előkerültek a kis békanyúzó halasbicskák, csorgott a frissen csent paradicsom leve, hersent a retek, s mikor már csak a morzsák maradtak, de még azoknak is nekilátott egy szorgalmas hangyaboly népe, újabb foglalatosságon törték a fejüket. Párosával merészkedtek be az erdő belsejébe, s mikor Sanyin volt a sor, váratlanul csípős gombára lelt a zörgő avarban. Nagy vihorászással tüzet gyújtottak, közben száraz tölgylevelekből morzsolt dohányt pöfékeltek, ahogy a felnőttektől látták, s mikor már parázs izzott a lobogó tűz helyén, ráterítették a fehér gombácskákat...

Megenni már nem tudták: a zshivajra előkerült az erdőőr, csizmás lábával vigyázva lépdelt a fák között, nehogy elriassza a jómadarakat. Mégis észrevették, s futott, ki merre látott. A gomba éppen akkor volt a legízletesebb, s a kerülő mit tehetett? Ostobaság lett volna a fiúk után loholni – inkább jóízűen bekapta a parázson sercegő ínycsalatokat.

Este aztán, mikor már jócskán elszürkült az ég, a kis tehénpásztorok felszedelőzködtek – otthon már várták őket a meleg vacsorával. Messze elkerülték a megdézsmált kertet, Sanyi azonban, ki a község-háza mellett lakott, nem szabadult meg a titkártól, aki már várta őt az iroda előtt: a veteményes gazdája még a délután panaszt tett nála.

Mikor a titkár közelébe ért, lószőr ostorkájával Sanyi rávágott szürke tehenük vékonyára, amitől az eszeveszett trappba kezdett. A titkár elugrott útjából, de fülöncsípte a feje búbjáig maszatos Sanyit. „Most aztán jöhet az apád kiváltani!” – szidta a fiút, betuszkolva a tanács udvarára, s az istállóba zárta.

Sanyi nemhiába lakott a szomszédban: két meglazult deszkát félrehúzott, a titkos résen átfurakodott, s a leszálló este homályában átvette magát a kerítésen. Vacsora után azonnal elaludt, s álmában gőzmozdonyról álmodott. Apja mesélt neki róla valamikor, de csak a füttyét hallotta még sok-sok évig, ahogy átúszott a távolból a dombok fölött. Később aztán már igazán felnőtt és elfelejtette a hajdani játékokat.

Winnetou búcsúzik

Azon a tavaszon rengeteg volt a káposztalepke. Jöttek reggelenként, libbenő rajokban, átröpülték a deszkakerítést: nem tudni, honnan bújtak elő, de cikáztak szüntelen, s az udvar túlsó végén az ég felé emelkedve beleolvadtak a színesedő kékségbe.

Egyik nap a nagyobbik öcsém, akinek mindenféle barátai voltak szerte a városban, azzal a hírrel állított haza, hogy csináljunk rögtön lepkehálót, mert a hulladékgyűjtő kétezer lepke teteméért bőrlabdát ajándékoz. Persze, azonnal otthagytam Winnetout - éppen Old Shatterhanddel kellett találkoznia -, magára hagytam, gondoltam várakozik még rám egy keveset a vadnyugati préríken, míg lova szikkadt füvet harap. Odahagytam őket, mert a bőrlabda ígérete megdobogtatta a szívemet: évek óta vágytunk egy ilyen labdára.

Anyánk komódja kincsesbánya volt: lyukas selyemharisnyái éppen megfelelték. A kamrából kopott cirokseprűt csentünk, melynek nyelére hálót kötöztünk. Szereztünk még egy műanyagzacskót, s azon az éjszakán sokáig hánykolódtunk álmatlanul.

Korán reggel izgatottan költöttem a fiúkat, csöndben surrantunk ki a megrekedt levegőjű szobából; künn hűvös volt a hajnal, mert hullt a harmat, de már özönlöttek keletről a lepkék, ott táncoltak a fiatal meggyfák között, s nekünk csak eléjük kellett állnunk, kellős közepébe a fehér forgatagnak s kiáltozva, szökdécselve eredni egy-egy tömöttebb raj után. A hálóban vergődő példányokat kisebbik öcsémnek

adtuk, aki valamennyit szorgalmasan lefejezte, s a nagy, zörgő műanyagzacskóba süllyesztette őket. Időnként odakiáltott: - Már tizenöt van! -, s mi akkor elkeseredtünk, dühünkben még vadabbul vámtuk a bőven ömlő lepkerajt... De aztán kijött hozzánk anyánk, gyanakodva firtatott, mi ez a nagy viháncolás és mit csinálunk annyi lepkével, persze megnyugtattuk, hogy ez csak játék, különben úgys sok a lepke... - szóval nagyobbik öcsém, aki még csak elemibe járt, de már konyított valamit a természetrajzhoz, szabályszerű előadást tartott a kártevő rovarokról. Az igazi célt, a labdát, nem árultuk volna el semmi pénzért, mert akkor oda a meglepetés varázsa, mikor majd eléjük állunk, anya és apa elé, hogy íme itt ez a labda, amely a miénk, és így meg így szereztük...

Pontosan száztizenöt lepkénk volt már akkor. Az iskolából rohanvást igyekeztünk haza. Kicsi Öcsi, aki még nem járt iskolába, izgatottan fogadott: - Huszonötöt fogtam, huszonötöt fogtam! -, és már iszkolt is a zacskóért. Bekaptuk az ebédet, s alkonyatig még vagy hetvenet sikerült lekapcsolni a menekülő áradatból. Ez nagy szó, mert a délutáni lepkék már ravaszabbak voltak, nem repültek oly ostobán kezünk ügyébe, fürgék voltak és fickándik, s az utolsó pillanatban legtöbbször kitoltak velünk - megugrottak.

Reggel ismét korán keltünk. Gyűltek, gyűltek a fejetlen lepkék, anyánk morgolódott, hogy most már nem törődünk egyébvel, csak ezekkel az utálatos rovarokkal, meg hogy valamikor tanulni is kell, ám sem a szép szó, sem a zsörtölődés nem használt. Második napon már négyszáz tetem körül tartottunk, harmadnap (vasárnap) számuk elérte a kilencszázat. Lélekben megerősödtünk, szívósak voltunk, mint a hétpróbás vadászok, csak kicsi Öcsi zavarodott bele végül a számolásba, s akkor megnyugtattuk:

- Majd a végén összeszámolod, inkább te is csinálj egy lepkehálót.

Már vagy ezerötszáznál tarhattunk, amikor bekövetkezett az, amire nem számítottunk: a lepkék kezdték elkerülni udvarunkat. Most is nagy hullámokban érkeztek ugyan, de nem hussantak át az udvar egész hosszán, hanem csak egyik sarka fölött libegtek kihívóan, s abban a sarokban, jókora területen, történetesen buján tenyésző, mérgező csalánok nőttek. Nem tudom, hogyan jöhettek rá titkunkra, vagy valamiféle jelzéseket adtak le társaiknak, tény az, hogy óvakodó táncukban volt valami csúfondáros, s ez mindhármunkat felbőszített... Ezután kimerészkedtünk az utcára, ahol aztán a kerítés fölött kiözönlő lepkék mégis csak a hálónkban végezték. Pár napig vadásztuk őket

így, mire végleg elmaradtak. Apánk azt mondta nagy dohogva, hogy most már aztán elég, lejár a szezonjuk s ülünk le... a könyv elé. Megszámoltuk a zsákmányt: ötvenöt hiányzott még a kétezerig. Kicsi Öcsi sírt, én szelíden átkozódtam, nagyobbik öcsém szó nélkül fogta a lepkehálót és másnap délig nagy ügyel-bajjal sikerült még tízet fognia...

De hátha meg se számolják? - reménykedtünk...

A hulladékgyűjtő a város végén volt, elhagyatott, vedlett falú házban. Redőnye félig még leeresztve, ide korán jöttünk. Türelmetlenül tébláboltunk a forró aszfalton, majd zörgést hallottunk az üzlet belsejéből. Kinyílt az ajtó, s egy nagydarab, vaskos ember szőrös karja hirtelen dübörgéssel felnyomta a bádogrolót. Apró szemével körülnézett, a szája sarkában lógó csikket elpöccintette, majd eltűnt a homályos helyiségben.

Szorongó szívvel oldalogtam utána. Éppen vizet ivott egy bádogcsuporból, illedelmesen vártam, míg az utolsó cseppeket is lenyeli, arcom égett.

- Mi az, te? - csudálkozott.

- Itt van - dadogtam -, a kétezer darab, amiért a labdát tetszik... így hallottuk...

- Na várj csak - és benyitott a szomszédos helyiségbe, ahol egy fiatalember a raktárt rendezgette. Remegve vártam a pillanatot, mikor jelenik meg az ajtóban, kezében a bőrlabdával...

Bent csöndesen beszélgettek.

- Nézz ide, János - dörmögött a kövér hangja. - Ezek az ipsék egy zacskó lepkét hoztak. Labdát akarnak.

- Valaki elbolondította őket - vágott közbe a fiatalember -, ismerem a mesét, minden évben elterjesztik. Tavalay a cserebogárral...

- János, de ez itt kétezer lepke!

- Dilinyós kölkei!... Képesek voltak összegyűjteni, megszámolni...

- Te, János, azt mondom, adjuk oda azt a hasadt bőrt, belsőt majd szereznek hozzá... 'szen csak hulladék...

El akartam rohanni. De már jött a kövér, kezében a kopott labdakülsővel, félszegen mosolyogva és odanyomta a markomba.

Pótszünidő

Az alábbi történet leginkább nyárra való, amikor az olvadozó aszfalt szabályosan fogva tartja a járókelők cipőjét, vagy legalább is benne marad a számtalan talp és sarok jellegzetes lenyomata.

A történet tehát, hogy a kánikula megpróbáltatásairól némileg elterelje a figyelmet, télen játszódik le, egy vidéki városban, amely a havasok lábánál fekszik, s éppen ezért sem előtte, sem a benne élő gyermekek előtt nem ismeretlen a fél méteres hótakaró.

Ebben a városban élek én, ráadásul azon a télen, amelyről mesélni szeretnék, nem is fél, hanem legalább másfél méter magas hó szakadt ránk, pontosan két nap és három éjszaka alatt.

Éjjel volt, amikor nekilátott szállingózni, s reggelre felcihelődvén, hogy iskolába induljunk, odakint már bokáig érő, makulátlan hótakaró fogadott, és közben hullott az égből sűrűn, fátyolosan tovább, mintha világéletében ezt tette volna. A havazásról mindjárt a sétatéri tó jutott eszembe, s partján az örökké titokzatosan susogó fenyősor, amelyet nem tudni, mikor ültettek a platánfák és gesztenyék társaságába, éppen a vízpartra; éjsötét lombjuk sejtelmesen tükröződött az enyhén fodros víz felszínén. Gyorsan arra kerültem, hogy végre megpillant-hassam az általunk oly kedvelt, de azon a télen még nem látott csodát; ha az ember ugyanis 1-2 percig mereven, minden figyelmét a látvány-ra összpontosítva a tavat s a parton álló fenyők sorát nézte, hamarosan azt tapasztalta, hogy tulajdonképpen nem is a hó hull alá a mélyen leereszkedett, felhős égből, hanem maguk a fenyők emelkednek föl sikló némaságban, méltóságteljesen a magasba.

Későbbi fizikaórákon megtanultuk ugyan, hogy a jelenség neve nem egyéb „optikai csalódás”-nál, de azon a télen bennünket még távolról sem vonzott annyira a tudományosság, hogy mindenáron magyarázatot keressünk az égbe repülő fenyőfák titkára.

Csakhát... az iskolában ezúttal roppant fontos, halaszthatatlan ügyek vártak ránk, s fájó szívvel ugyan, de megszoráztam a lépteimet, már amennyire a süppedő s minduntalan a cipőmre tapadó hótól tehettem.

Hónom alatt a szokásos napi egy hasáb tűzifa helyett - ennyit vitt magával szülői hozzájárulásként a mi szellemi feltáplálásunkhoz azokon a teleken valamennyi tanuló, hogy az osztályokban trónoló hatalmas csempekályhák valamelyest meglangyosítsák érdeklődésünket és

türelmünket a tudományok iránt - ezúttal kettőt szorongattam. Osztályunk ugyanis titokban elhatározta, hogy ezen a téli reggelen kivételes módon, alaposan befűt a tanteremben, de úgy, hogy az a tűz sokáig emlékezetes maradjon. Egyik városszáron lakó társunk felajánlotta, hogy a szomszédjukban működő kályhás mestertől némi tapasztóanyagot csen, azt ügyesen megvegyíti érett, szagos istállótrágyával, s a keverékkel itt-ott betapasztja a tantermünkben álló öreg kályha belső repedéseit, majd a továbbiakban a frissiben megrakott tűz garantáltan megteszi a magáét; ha nem egyéb, legalább egy napra felfüggesztik a tanítást a förtelmes bűz miatt - állította osztálytársunk, mint a kérdés értő szakembere, mi pedig vakon hittünk neki.

A kályhán szerencsére repedés repedést ért, s a nagy munkával elkészülve, mialatt hőiesen álltuk az orrfacsaró trágyaszag döglesztő hullámain, alágyújtottunk a sarokban tornyosuló fahasábokkal.

Első óránk matematika lett volna, de jóformán még a feleltetéshez sem értünk, mikor a kályha felől fenyegetően gomolygó, nehéz füstök lengedeztek, kígyóztak a mennyezet felé. Naplóba temetkező tanárunk mind gyakrabban szimatolgatott az egyre fojtogatóbb levegőbe, de csak akkor fogott gyanút, amikor az osztályon váratlanul végigpillantva meglátta, hogy áthatolhatatlan köd választja el mitőlünk.

Pedig mi akkor már legalább öt perce javában köhécseltünk, fuldokoltunk, fítorogtunk, émelyegtünk, szívünkben pedig remény sarjadoszott, mert hamarosan a matektanár is követte példánkat, de neki nem volt muszáj egy helyben ülnie, s a hóna alá csapott naplóval kiszédelt a tanteremből.

Nem telt el öt perc sem: a homályosan sejlő ajtókeretben igazgatónk hórihorgas alakja derengett föl, mintha fejét szerette volna kiemelni a füstfelhőkből, lábujjhegyre ágaskodva fürkészte a gomolygó köd mélyén sejtett láthatatlan osztályt, majd a kályhához lépett, futólag megvizsgálta a tényállást, s látván, hogy az továbbra is pimaszul ontja magából a szörnyű bűzt, zsebkendőjét a szájához szorítva kinyögte: tűnjünk el, amilyen gyorsan tudunk, mert ebben a teremben ma már lehetetlen órát tartani...

Egy pillanat múlva teremtetett lélek se volt közülünk az iskolában. A havas ligetbe rohantunk, örömmünnepet ülni, s ennek fejében óriási hógolyócsatát vívtunk, majd a nap hőségének kikiáltott kályhatapasztó társunkat dobáltuk ünneplőleg a levegőbe, mit sem törődve azzal, hogy ő maga továbbra is áthatóan bűzlött a saját kezűleg dagasztott

trágyától, de mi volt az a kicsi, maradék bűz ahhoz az élményhez képest, hogy - győztünk?!

A hó pedig, mintha csak a pártfogónk lenne, ugyanolyan kitartással hullott tovább, s a második éjszakán se hagyta alább; újabb reggelre virradva már csak jókora erőfeszítések árán jutottunk el az iskoláig. A fárasztó út ellenére vidámak voltunk, s egy csöppet se siettünk, mert rájöttünk, hogy ha el is késünk, ezúttal nem kell elfogadható kifogáson törnünk a fejünket, a nagy hó éppen elég indok mindenki számára...

Az iskolában aztán az a hír fogadott a katedránál didergő, nagykabátos igazgató személyében, hogy a kályha helyreállítása és a tanterem fűthetővé tétele sajnálatos módon még néhány napi vesződségbe kerül, de az iskola vezetősége kárpótlásul kiviszi az egész osztályt a város repülőterére, havat taposni, hogy a fővárosból érkező postajárat meg a vöröskeresztes repülőgépek a nagy hó ellenére is zavartalanul forgolódhassanak le- és felszállás közben a roppant libalegelőn. Igazgatónk bejelentését fülrepesztő hurrázás fogadta, s hamarosan versengve kapaszkodtunk föl az iskola előtt töfögő, rozzant teherautó rakterére.

Már jócskán kint jártunk a városból, mikor észrevettük, hogy egy végtelennek tetsző sík mezőn ívelt tetejű tákolmány gubbasztott egymagában a hóesésben, előtte bőrruhás, bőrsapkás férfi lengette hosszú karját járművünk felé, amely e jelbeszédtől menten le is állt; a férfi kezét rázott vacogó igazgatónkkal, s az épületbe - többször is ezt a szót használta: hangár - vezetett bennünket, ahol az egyik sarokban megcsodálhattunk két darab, sárgára mázolt mentőrepülőgépet, ugyanakkor mindenikünknek kiosztott egy-egy pár olcsó, használt sílécet, hogy amíg dolgozunk, majd az lesz a munkaszerszámunk. Senki se kérdezte meg, tudunk-e egyáltalán sízni, s ellentmondást nem tűrve tereltek bennünket a távolba vesző leszállóhely felé. Négyünket-ötünket egymás mellé állítottak, láncba, valaki megmutatta, hogyan csatoljuk fel a síléceket, s szorosan összefogózva nekivágtunk a havas végtelennek. Botorkáltunk, elég sokszor összerogytunk, egymásba gabalyodtunk, de léceink ezzel mit sem törődve nyomtatgatták, préselgették a laza hótakarót, csatárláncunk után pedig társaink további sorfalai következtek.

Már nem tudom, miként telt el az a délelőtt, mert a tizedik kör megtétele után már csak a szikrázó fehérséget láttam magam előtt, s egyre jobban imbolygott velem a világ, mintha lázas beteg lettem volna. Az, ami reggel még nagyszerű játéknak tűnt, hamarosan komoly, izzasztó

kínlódásnak bizonyult. Mindannyian gépiesen vonszoltuk előre magunkat, s mindegyre tágitanunk kellett a már bejárt körön. A bőrsipkás ember és az igazgatónk igyekeztek tartani bennünk a lelket, s becsületükre legyen mondva, közénk állva maguk is derekasan megizzadtak a hótaposásban.

Amikor végre takarodót fújtak, nem bírtuk elhinni, hogy amit átéltünk, az valóság lehet. Mintha furcsa álmot látnánk, úgy bámultuk a hangárból előtaszított, majd próbaképpen zümmögve nekilóduló s némi bukdácsolás után levegőbe röppenő vöröskeresztes gépet, amely alacsonyán körözgetett a fejünk fölött, később könnyedén visszaereszkedett oda, ahol nemrég még mi ügyetlenkedtünk reményt vesztetten, elcsigázva a derékig érő hóban.

Azon az éjszakán álmomban mindenütt csak havat és kusza sínyomokat láttam. Reggel már meg se lepődtem, amikor az ablakon kinézve a rendületlenül kitartó havazás látványa fogadott. Be is mondta hamarosan a rádió, hogy helyenként időlegesen bezártak az iskolák, amíg valamennyire javul a közlekedés helyzete.

Így jutottunk azon a télen ajándékképen tíz napos pótszünidőhöz. Igaz, hogy nem egészen a kályhatapasztás révén, de hát ki tudhatja? Ha nincs az a csíny, mondom én, talán a röptérre se vezényelnek ki. Ha meg nem visznek ki oda, sízni se tanultunk volna meg egyhamar. Sízés nélkül pedig, ha elgondolom, szörnyen unalmas lett volna a kényszervakáció többi nyolc napja!

Úgyhogy a dolgok valahol összefüggenek - éreztünk rá a nekünk szóló tanulságra, pedig akkor még nem is tanultunk filozófiát.

A lövésre várva

Vadászgató nagybátyám egy szombat délután felhívott minket telefonon, és ahelyett, hogy apámmal társalgott volna, engem hívott a készülékhez.

Pár héttel korábban kaptam meg a személyi igazolványomat, s ez a tény felnőtté avatott két öcsém szemében, de telefonálni nem igen szerettem; mihelyt a kagyló a kezembe került, minden épkézláb gondolatom odalett, zavartan dadogtam és hallóztam, nem értettem tisztán,

mit mondanak a drót túlsó végén, ezért aztán lehetőleg messze elkerültem néhai Bell mester különben pompás találmányát.

Kérdően néztem apámra; hát valóban át kell vennem a kagylót? Nem tudná helyettem lebonyolítani a beszélgetést?

Határozott nemet intett a fejével. Megadtam magam.

És amit a nagybátyámtól hallottam, attól immár joggal állt el a szavam.

Azt kérdezte ugyanis tőlem, nem lennénk-e hajlandók mi, gyermekek másnap, tehát vasárnap beállni egy csoportos fácán- és nyúl vadászatra, hajtónak? A vadászok összeadta pénzből némi fizetség is ütné a markunkat.

Torkomban dobogott a szívem, úgy suttoztam a kagylóba:

- Megkérdezem édesapámat...

- Ő már megadta az engedélyt - jött a kurta válasz. Nem bírtunk magunkkal az izgalomtól...

Tél volt, de mi, három fiú úgy örültünk a ránk váró ismeretlen élménynek, mintha tavaszi sétára készülődtünk volna a szomszédos ligetbe.

Este aztán, a nyitott ajtón át, ágyainkban lapulva kihallgattuk a szomszéd szobából anyámék elalvás előtti hangos szóváltását.

Anyám szerint agyalágyultság volt (s ez apámnak szólt!) elengedni bennünket, fiúkat erre az örült vadászatra, ahol igazából is lönek („No nem, mert horgolnak és közben vaníliakrémet nyalogatnak!” - morogta sértve érzett apám), majd ugyancsak anyánk véleménye volt az is, hogy nagybátyánk egy megbízhatatlan, izgága fráter, aki jobban tenné, ha vasárnaponként otthon ülne a családja körében, mert amúgy szörnyű nagy úr a házban, amikor kedve szottyan, csak leakasztja a szegről a puskát s üthetik bottal a nyomát...

Apánk csitító, szelíden kérlelő mackós hangja bizalommal töltött el bennünket aziránt, hogy a dolgok mégsem állnak épp olyan rosszul, mint ahogy anyánk igyekszik őket beállítani, és magunkban ujjongva teljes mértékben egyetértettünk a logikus rendbe szedett érvekkel, hogy egy ilyen kiruccanás „csakis a kölykök javára válhat, önállósdásukat siettetí”.

A másnap reggeli elmenetelünk körülötti huzavona és családi vita rendkívül izgalmas és titokzatos eseménnyé avatta szemünkben életünk első, reszketve várt vadászkalandját, pedig akkor még messze voltunk az indulástól. Éjfél után néhány órával oly frissen pattantunk ki az ágyból, mintha legalább egy fél napot aludtunk volna egyhuzamban; és amikor már libasorban lépkedtünk egymás nyomában a va-

dászok néma cammogását követve, a hajnal előtti tömött sötétségben, és szinte az orrunkig se láttunk, izgatottan gondoltunk arra, vajon mennyit kell még menetelnünk ily egyhangú unalomban, és főként, hogy mikor fognak végre eldőrdülni az első puska lövések?!

Lassan virradt ránk. A bokáig érő, félig kérges, helyenként lágy hóban jól látszottak az egymást keresztező s olykor párhuzamosan futó, kusza vadnyomok; mi nem értettünk ugyan hozzájuk, de nagybátyánk váltig állította, hogy ezek éppen azok; mi pedig vakon hittünk neki...

Az a nyolc-tíz puskás felnőtt, akiből az alkalmi vadászkompánia összeverődött, akkora hévvel és magabiztossággal civakodott egy-egy nyomsor származási időpontja fölött, hogy vitájukat hallván szörnyen kicsinyeknek és ostobáknak képzeltük magunkat. Kullogtunk a nyomukban, igyekeztünk minden egyes szavukat magunkba szívni, s ha olykor vetettek nekünk egy-egy félmondatot, olvadoztunk az örömtől.

A homályos, kora hajnali erdő nagy volt és titokzatos; nem is mérészkedtünk a belsejébe, csak a szélén taposott gyalogösvényen óvatoskodtunk végig. Az volt az elképzelés, hogy bennünket, hajtóknak vitt srácokat félig-meddig a völgybe irányítanak, az átelleni erdőszélen pedig, a fák védelmében a vadászok sorakoznak föl megszabott távolságra, hogy ne zavarják egymást a lövésben, s így próbálják meg puska végre kapni mindazt, amit lármánk, visszhangos kurjantásunk az orruk elé kerget. Ehhez azonban az egyik vadász vezetésével jóformán az egész erdőt meg kellett kerülnünk, ami több mint egy órai újabb erőfeszítésünkbe került, mert bár a lejtőn lefelé gyorsabban haladtunk, mintha kaptatón vitt volna az utunk, mindegyre kicsúszott alólunk a havas, jeges talaj. Hullottunk, mint a legyek. Többet haladtunk nadrágféken, mint anélkül, ami önmagában nem lett volna különösebb baj, viszont az egész műveletet csendben kellett lebonyolítani, nehogy idő előtt felriasszuk az erdőben megbúvó láthatatlan zsákmányt, s mire kezdetét venné a vadászat, mi már csak kihűlt nyomaikat üthetnénk husángjainkkal, amiket a hatékony zajkeltés - és részben az önvédelem - végett osztottak ki közöttünk. Szidott is eleget a zajongás miatt a vezetésünkkel megbízott vadász, mi pedig hiába tudtuk, hogy igaza van, mintha ördög bújt volna belénk, inkább hasonlítottunk hancúrozva kiránduló vásott kölykök gyülevész hadára, mintsem egy szervezett vadászat nélkülözhetetlen résztvevőire.

De ez is véget ért egyszer, s nagy nehezen egy vízmosáshoz értünk. Itt a kisebbik öcsémmel gyűlt meg a társaság baja; se szó, se beszéd, egyszer csak szabályosan eltűnt a hóban, mintha a föld nyelte volna el.

Úgy kellett kiásnunk egy hóval fedett, mély suvadásból, szeme-szája megtelt a jeges fehérséggel, szinte lélegzeni is elfelejtett a meglepetéstől, oly váratlanul érte a zuhanás; a vadász néhány gyakorlott mozdulattal gyorsan életet pumpált belé, amíg a vézna áldozat magához tért. Nem emlékszem már, hogy milyen válogatott szitkok és káromkodások zúdultak akkor a nyakunkba, de azt tudom, hogy a vadász ránkörmedt: ha nem nyitjuk ki a csipánkat, és még egy galiba történik, ő a dupla csövű fegyverével, s abban is medvegolyóval lövi szét a hátsórészünket, hogy életünk végéig megemlegetjük!... Fogadkoztunk, ígértünk is fűt-fát, hiszen eléggé meg voltunk szeppenve akkor, s ha tehetjük, rögtön vissza is térünk vele a gerincre, de erre nem kerülhetett sor, mert két-háromszáz méterenként rendre valamennyiünket felállított a befagyott patakmeder hosszán, megnézte, hogy mindenkinél ott legyen a husángja, külön-külön is elmagyarázta, hogy a három egymás utáni lövés hangjára késlekedés nélkül induljunk meg a fák között, felfelé az oldalon, igyekezzünk minél zajosabban csörtetni, kiabáljunk, ordítozzunk, ahogy a torkunkon kifér, s közben a husánggal ütögessük a bokrokat, a fák törzsét, a fagyos avart...

Ezzel magunkra hagyott bennünket.

Furcsa, hűvös csend ereszkedett a világra...

Ekkor már teljesen kivilágosodott; az éjszaka tömör, áthatolhatatlan szurokfeketéjét fölváltotta a reggel áttetsző légiessége; az erdő fiatal fatörzsei úgy állták útját kíváncsi tekintetünknek, mintha sűrű szövésű fátyolt borítottak volna a domboldalra, amelyből csak a szürkesség, a feketébe és barnába hajló árnyék homálylik át a szikrázó hó fölött. Kisebbik öcsém jobbra, a nagyobbik balra didergett tőlem, beszélgetni próbáltunk egymással, de a távolság miatt hol én nem értettem a szavukat, hol ők nem értették az enyémet, s így hamarosan felhagytunk minden további próbálkozással. Ki-ki gondolataiba merülve várta a jelzőlövések eldördülését, én az erdő felől érkező neszeket ügyeltem. Minden kis zajra borzongva összerezzenem; azt hiszem, végeredményben mélységesen féltem - ez a kendőzetlen igazság. Az volt az érzésem, egy örökkévalóságot töltöttünk így magunkra hagyva, felajzott idegekkel, s képzeletünk mind jobban benépesült a mesékből, vadászhistóriákból ismert állatok rémisztőbbnél rémisztőbb alakzataival. Képzelődésemben odáig jutottam, hogy már-már látni is véltem azt a valamit a sűrűben mozgolódni!... Némi megnyugvást jelentett az, hogy testvéreim gyapjúsapkája színes foltként táncolt előttem a távoli havon. Néha minden különösebb ok nélkül néma köszöntésre emeltük

a kezünket, a fütykőst többször is meglengettük a fejünk fölött, csak múljon már valahogy az idő, reszkettesse már meg a fagyos csöndet a hármás puskalövés...

Aztán meghallottuk.

Erősebbnek képzeltem, és egyben ijesztőbbnek is; valójában egyszerű, süket pukkanások voltak, mintha valaki levegővel felfújta, üres zacskókat pukkanasztott volna ki, odafent a dombgerincen.

A patakmederben felejtett csatárláncunk előbb egy kicsit tétovázott, hogy vajon jól és azt hallotta-e, amit kellett, majd hirtelen megelevenedtünk, s egyből olyan zenebonát csaptunk, csak úgy zengett belé az erdő. Torkunk szakadtából üvöltöztünk, döngöltük a havat a kaptatón, a bokrok ágaiba csimpaszkodva igyekeztünk legyűzni a meredek visszahúzó erejét. Gyakorta meg-megcsúszunk, a hóba hemperedtünk, a feszült várakozás után kiütött rajtunk az addig visszafogott energia, csak azt sajnáltuk, hogy a vadállatok közül egy se került a szemünk elé. Pedig szívesen gyönyörködtünk volna mi is egy-egy megiramodó rókában, nyúlban, amint felbukfenceznek a célba találó sörétektől, vagy a surrogó fácánmenekülésben; ámde aki eltátotta a száját, nyomban lemaradt a csatárlánctól, s taposhatta a többi után szaporábban a havat. Ráadásul az erdő belseje furcsa kulisszaként rejtegetett egyikünket a másikunk elől, mi egy pillanatra se láttuk, csak sejtettük egymást. Amíg mozgott a lábunk és zihált hozzá a tüdönk, ment is minden, mint a karikacsapás. Engem azonban egyre jobban kínozott a mállófélben lévő, kopott bakkancsomban szörcsögő hólé, s lehúztam a cipőt a lábamról, majd a gyapjúzoknit is; alaposan kicsavartam belőle a vizet, majd amúgy nedvesen visszahúztam. Ezalatt, míg a hófödte tuskón ülve buzgólkodtam, a hajtólánc jócskán előrelelendült, a riktások megfakultak, távolodtak tőlem. Lemaradtam. Nagy lendülettel igyekeztem behozni a távot, de egy elsietett lépéstől kimarjult a bokám, elcsúsztam és úgy megindultam lefelé a lejtőn, mint egy sorsára hagyott, kormányos nélküli ródli. Jókora gödör mélyén tértem magamhoz, derekamig érő havas avarba süppedve; még a háború idejéről maradt, félig-meddig beomlott tankcsapda lehetett, odébb a felhagyott lövészárkok megroggyant falai is látszottak, korhadt gerendavégek - egy málladozó bunker utolsó nyomai - álltak ki a domboldalból.

Első dolgom természetesen az volt, hogy felpattanjak és a hajtók csatárlánca után vessem magam. De a bokám végképp cserben hagyott, én sehogy sem tudtam megérteni, miként van az, hogy a gondolatom

oly könnyedén kiadja testemnek a parancsot, viszont egyetlen végtagom se kapható az engedelmességre. Tehetetlenül kuksoltam a mélységben, amely alattomosan foglyul ejtett, s hirtelen azon kaptam magam, hogy torkomszakadtából, szívettépően és dühöngve üvöltök, mint a sebzett vadak, közben a könnyem is patakzik, s két kezemmel csápolom magam körül a havat. Nem éreztem akkor se a hideget, se a vizes cipőt, de még a fáradtságot sem; egyetlen óriásira tátott kisebesedett, üvöltő száj voltam, s úgy éreztem, ha némán kellene a gödör mélyén lapulnom, nyomban megpattanna bennem valami, s ettől biztosan megsemmisülnék...

Aztán egyszer csak bekövetkezett a kijózanodás pillanata: amikor már hiába tátogtam, mert torkom berekedt, fulladozó hörgésemet már-már magam se hallottam. Fájtak a hangszálaim, arcom fagyosan égett a könnyeim alatt, lábamat mintha késsel hasogatná a talpamból felfelé nyomuló nedves hideg, kesztyűimet nem találtam sehol... Ültem magam elé meredve, hallgatózva, de csak egy-egy pukkanás távoli zaja hatolt el hozzám, meg olykor a hajtók rikkantásának egy-egy szélsodorta foszlánya. Még nem adtam fel teljesen a reményt, hiszen a hajtók között tudhattam két öcsémet, a vadászok között pedig a nagybátyámat; biztosan észreveszik eltűnésemet és keresésemre indulnak, elvégre nem olyan rengeteg ez az erdő, hogy ne bukkanhatnának rám. Egyre szenvedélyesebben kapaszkodtam az ésszerűnek tűnő gondolatba, s hamarosan beigazolódott, hogy nem tévedtem: előbb jobbról, majd balról is nevémen kiáltottak, kezdetben távolról, de már érthetően, aztán mind jobban visszhangzott nevémtől az erdő, egész vadászkompánia indult felkutatásomra; nekem pedig épp abban a pillanatban kellett volna minden erőmből üvöltenem, hogy hangom irányát mihamarabb bemérhessék, de bárhogy próbáltam erőltetni, hang nem hagyta el a torkomat, olyan volt egész kínlódásom, mint egy rossz álom, amelyben felkiáltanék, de vattával tömték teli a torkom, s amikor nagy nehezen kiszakad valahogy az eltorlaszolt hang, alig hallható, szánalmas vinnyogássá zsugorodik...

A tankcsapda peremén váratlanul megpillantottam egy vadász kipirult arcú, kucsmás fejét, éppen a gödör mélyét készült áttekinteni; orkányszerű zokogásban törtem ki, és megállás nélkül, gépiesen hajtogattam: - Soha többé! Soha többé! Soha többé!...

Ma sem tudom, mi ellen tiltakoztam akkor ilyen hevesen, de azóta se hívott senki hajtónak, semmiféle vadászatra.

GYERMEKTÜKRÖK

Láttatok már nagy, családi fényképalbumot?

Olyat, aminek díszes, kemény fedelét maszatossá tette a sok lapozgató kéz fogdosása...

Ugye, milyen szórakoztató időtöltés felütni egy ilyen emlékkönyvet, s a sűrűn beragasztott csillámló kartonlapocskákon fölfedezni az egykori vonásokat, családi emlékeket, baráti arcmásokat?

1984 telén, néhány székelyföldi iskolában egy eltervezett riport végett fogalmazási versenyt írtam elemista tanulókkal, arra kérve őket, hogy meséljenek családjukról, testvéreikről, otthoni mindennapjaikról. A kitépett füzetlapokra írt hosszabb-rövidebb vallomás-cserepekből utólag érdekes, őszinte mozaik állt össze, melynek egyetlen szerzője a kommunikációra éhes, romlatlan gyermeki lélek. Az alábbi nagyszabású, kollektív beszámoló nem kitalált olvasmány: hiteles dokumentumok a megtartó emberi kapcsolatok megannyi élő, személyes változatáról.

A megtalált kulcs

(Házunk)

- Hegyi tanyáról költöztünk be a községbe, mert édesanyám félt a fák susogásától.
- Szülőházam egy hatalmas sziklatömb lábainál áll. Sok kiránduló keresi fel fényképezőgéppel a helyet, hogy megörökíthesse a ritka látványt.
- A folyóhíd a házunk előtt. A borbély a szomszédban, a számtan-tanárunk a másik felől lakik.
- Szeretem, hogy nem a főút mellett lakunk, mert télen nem kell nagyon félni, hogy elüt az autó, amikor a dombról lesiklik a szánkó.
- Házunk бүтүjénél két tujafa áll. Kapunk zöldre festve, ez édesapám kedvenc színe, nem hiába erdön dolgozik. A ház előtt keskeny szurokjárda szalad végig. Onnan a lépcsőre jutunk, ahol tarka, cserepes

virágok sütkéreznek a napfényben. A házban négyen élünk: édesanyám, édesapám, a testvérem és én.

(Mi és a szüleink)

– Virágos kertet alakítottunk, s a nyáron violák, rózsák tarkították házunk elejét. Az udvaron jonatán és más almák teremnek, s a kaszálásból hazaérve, a fa tetején el-elcsemegézgetek néhány piros gyümölcsöt.

– Szobánk érdekesen van berendezve, mert mindent behordtam, ami csak elképzelhető. Van fali poszter, lemezjátszó, sok baba, de azok már inkább csak díszek. A lemezjátszót sokat használjuk... Hét éve költöztünk ide, addig egy más házban laktunk, nem volt saját lakásunk. Ott csak egy szobánk volt, s nem szerettünk a felnőttekkel esténként egy helyiségben lenni.

– Valahányszor városra megyek, kíváncszom haza. És ha hazakíváncszom, édesapám ezt jónéven veszi s máskor is elvisz magával. De ha sírok, akkor haragszik...

– Édesapám haja szürke, termetre sovány. Édesanyámnak barna a haja, kicsit alacsony, kövérkés asszony. Piros arca akár a rózsa. A néném elég magas, karcsú, haja barna. Könnyen felidegesíthető. Hogy én milyen vagyok? Ezt nagyon nehéz leírni; rólam van szó és az embernek nehéz magáról beszélni.

– A faluban minden családnak megvolt a mellékneve. Nálunk például sok az Antal Gergely, az apámat is így hívják. Az ő mellékneve Róka... Dédnagyapámnak volt két leánytestvére, állítólag vöröshajúak voltak. Rókának nevezték őket, s nagyapámnak ez kezdetben sértette a fület. Egyszer aztán adót kellett fizetnie egy másik Antal Gergely helyett. Nagy nehezen járt utána a dolognak, míg kiderült a tévedés. Attól kezdve semmilyen hivatalos papírt nem fogadott el, amíg nem látta a neve után az R betűt.

– Nálunk nincsenek nagyobb veszekedések, esetleg csak miattam. Főleg, ha nem adok enni rendesen az apró állatoknak, vagy felmegyek a ház padlására és régi újságokat, kalendáriumokat, naptárakat rakosgatok összevissza. És főleg nyáron van ez, amikor unom magam... Édesanyám nem szereti, ha hazajön s minket nem talál otthon. Ezért van egy füzet a konyhában, s mindig beleírjuk, hol vagyunk, merre járunk. Ugyanitt szerepel az is, hogy naponta ki mit csinál.

- Mikor a munkából hazaér, édesapám nem négykézláb jön be, hanem józanon és örökké hoz valamit a hátizsákban, mert azt tartja, hogy a nehéz táska sokkal könnyebb, mint az üres. Mikor ebédelünk, s a testvéremnek egy combot tesznek s nekem nem, ő nekem adja az övét.
- Az iskolából hazamenet vár a főtt ebéd, eszünk, s utána édesanyánk kienged játszani 1–2 órára. Majd kikérdezi a leckét, s megnézi a jegyeket. Nem szeret veszekedni. Ha a jegy rossz, jól megver s megmondja édesapámnak, amikor ő hazajön az erdőről. S akkor ő is megver.
- Egyedüli gyermek vagyok, ezért a szomszédok egyetlenkének szólítanak. Én nem szeretem ezt a nevet! Édesanyám minden héten más tésztareceptet hoz, de nem is baj, mert amikor elkészíti a süteményt, olyan finom! Sok a barátnője, akikkel esténként összeül varrni, kötni, kézimunkázni. Nem tudom megérteni, miért nincs ideje egy kicsit beszélgetni velem. Talán mégis egyetlenke lennék?
- Szeretem az állatokat, főleg a tehent. Nyáron édesapám és én kaszálunk, majd mind a négyen takarunk, az egész család. Ősszel pityókát szedünk. Télen, mikor az állatok el vannak rendezve, édesapám televíziót néz vagy rádiót hallgat.
- Egyszerű, falusi élethez szokott, négytagú család vagyunk, habár édesapám fogorvos. Édesanyám viszont nővérke. Azért használom így e szót, mert termetre eléggé kicsike, csinos és kedves. Dolgos, fürge otthon is, akár a rendelőben. Türelmes, megértő, de szigorú is tud ám lenni; hogy az édesapám szigorúságáról ne is beszéljek! Az osztálytársaim is félnek tőle, de lehet, inkább csak a műszereitől... Rólam azt mondják, szeleburdi vagyok. S az öcsém! Ötödikes, pajkos kisgyerek, fürge, de türelmetlen. A nyáron pisztrángra halászott, s nemhogy fogott volna, de őt fogták meg a halak: türelmetlenségében beleesett a patakba.
- A helyi malomban van egy géplakatos, kiválóan érti a szakmáját. Nagyon megköveteli a fegyelmet és tisztaságot, de ha ő nem tartja be, nem szabad neki említeni. Az ő igazát nem hagyja, de ritkán szokott tévedni. Az időjárást is pontosan megmondja. Ő az én apám. Nagyon megértjük egymást, csak sakkozásakor veszünk össze.
- Közepes termetű, mogorva ember édesapám. Télen-nyáron gyűjti az erejét, amit aztán kaszálásra használ fel.
- Van, hogy csak fél négyig dolgoznak, s akkor édesapám kicsit megittasodik. Hazajön, leül, s azt mondja, húzzam le a cipőjét, s ha erősen meg van ittasodva, vetkőztessem is le. Szabad idejében kimegyünk és

rakjuk a fát vagy hasonló. Ha nincs mit dolgoznia a ház körül, veszi a könyvet, amit én szoktam olvasni, s addig olvassa, amíg majdnem bevégezi. Amikor abbahagyja, azt mondja, szeretne látni három ellenőrzőt az asztalon. Ő traktorista, sokszor még éjjel is szántani megy. Vakációban vele tartok. Ott a mezőn jó, mert ha a dél eljön, elővesszük a táskát s megnézzük, mit pakolt bele édesanyám.

– Szeretek olvasni, s nem végzem el mindig szívesen, amit rábíztak. Mindig akkor kérnek valamire, amikor a legérdekesebb a könyv. Az iskolában öt körre járok, mert itt megtanulom a különböző gépek kezelését, és fejlesztem a beszédképességet. Édesanyámmal meg tudjuk érteni egymást, de édesapám este későn jön haza. Nem szereti, ha másként megy a dolog, mint ahogy ő akarja. Moziba, színházba nehezebben enged, s hajtogatja: „Fiam, te mindig művelődsz, és mégse vagy művelt!”

– Tanulás után elmentem egyszer játszani. Elmerülten rúgtuk a szép fehér és piros pettyes labdát, s közben eltelt az idő. Mindenki ment hazafelé, nézem, a toronyórát, már háromnegyed hat, s ekkor ijedtem meg. Léptem hazafelé, mintha hajtottak volna. Igen ám, de már késő volt, s elszomorodtam, hogy ezután nem lesz már semmi a délutáni játszásból, s melléje még kapok egy jó nyaktaslit... Közben elértem a kapunkig. Nem kívántam bemenni, de muszáj volt. Nyitok a konyhába, de ott nincs senki. Édesanyám az esteli bajokat végezte hátul az istállóban, s amikor beléptem, akkor töltötte be a disznónak az ételt. Megálltam mellette, úgy ki voltam tűzülve, mint a rózsa. Édesanyám megtudta az orcámról, hogy ijedt vagyok. Az volt a legelső szava hozzám: „Most kell hazajönni?” Én nagy szomorúan, lecsüggesztett fejjel azt válaszoltam, hogy nem. Megsajnált, és nem szólt többé a tettemről. Mindent segítettem volna, csak valahogy örömet szerezzek neki. Vittem volna a fát, megtöltöttem volna a betétet, de már nem kellett, elvégezte ő. Bementünk a házba, hazaérkezett édesapám az építőtelepről. Édesanyám panaszkodott, hogy miket csinálok, s édesapám jókedvében volt, de e szavak hallatára elszomorodott. Már vártam a pofont, de csak szidást kaptam, mire megfogadtam, hogy többé nem lesz ilyen. Reggel vígan ébredtem föl, mintha mi sem történt volna. Átismételtam a leckét, s mentem iskolába. Aznap kaptam egy jelest, s úgy éreztem, az eltörölte a rossz cselekedetet.

(Nagyszüleink)

- Ahányszor hozzájuk megyek, a nagymamán gondja, hogy mi finomat adhatna nekem. És mindig talál valamit! A nagytatám inkább állatokkal foglalkozik, kis gazdaságában a cicától a lóig minden állat megtalálható. Van ott nyuszi, tehén, kacsa, koca, malac és persze eger is a cicáknak...
- Leginkább akkor szeretem szüleimet és nagyszüleimet, amikor együtt vagyunk. Van olyan eset, hogy valamit nem merek megcsinálni előttük, s olyankor alig várom, hogy elmenjenek otthonról.
- Nagytatám egész nap jön-megy, még néha kenyérért is kilép a központba. Nagymama is öreg. Ő kötöget nekem, csipkét horgol, varrottasokat készít. Néha veszekednek. Nagy tata már nem hall jól, és folytonosan félreérti, amit mondunk. Nagyon zsémbes. Nem is szereti a gyerekeket, minket se, a másét se.
- A háború utolsó napjaiban nagyapám életét vesztette. Nagy gond volt ez nagyanyámnak: az öt gyerek árván maradt, s ők érezték meg leginkább a hiányt. Ekkor apámat, a legkisebbet örökbe vette az ő nagynénje, s így 7 éves korában megismerhette az árvaságot... 15 éves, amikor a bánya munkása lett, s pár év múlva megházasodott... Most négyen vagyunk testvérek. Anyánknak sokat segítünk a házi munkában. Apám nyugdíjas, nagybeteg. Olyan így, mint egy öregember. Fél szemmel mindig rápillantok, ő meg fekszik, mint a kő, és nem tudni, mire gondol.
- Már van egy negyed éve, hogy nagymama nem járt nálunk. De fel se vesszük az ő dumáját, mert sokszor mond olyat, ami nem is igaz. Sok mocskosságot rak édesapámra, majd ráfogja édesanyámra, hogy ő mondta ezeket. Ne félj, világ, hogy ő jöjjön megnézni minket! Inkább elül a szomszédban, s viszi a híreket mindenhová. Egyik helyt két-három órát, a másiknál egy-egy félnapot is ül.
- Anyai nagyapám előtt szinte nyitott könyvként áll a múlt történelme. Sokat búvárkodik a régi írások között. Mint nehéz testi munkás vonult nyugdíjba a kőbányából. Tőle hallottam sokat, nem csak falunk történetéről, hanem a világtörténelemről is. Közel jár a nyolcvanhoz, de ma is határtalan munkakedv és munkaszeretet jellemzi. Nem csügged soha! Sokoldalú tehetség veszett el benne. Ha elgondolkodom a sorsán, sajnálom is, amiért oly nehéz időket élt át. Önszorgalomból megtanult hegedülni, mandolinozni, s a fúvószenekar alapító tagjai között van. A gépek is nagyon érdekelték mindig. A csillagok világa

utáni érdeklődésemet is részben ő keltette föl bennem. Esténként, amikor tiszta az égbolt, és már fenn jár a hold, távcsövön át vizsgáljuk a felszínét... Nagyanyám, amióta unokái vannak, minden idejét nevelésükre áldozta. Nagy-nagy lelke kell hogy legyen egy ilyen asszonynak is! Nem elég, hogy felnevelték szüleinket, minket is szeretettel gondoznak! Vajon, mi is ilyenek leszünk?

– Velünk lakik nagytatám, aki már nyugdíjas. Ő nekem egy biciklit készített, amiért nagyon hálás tudok lenni.

– Szórakozásból kerékpározok, hogy meg-meglátogassam kisöcsémet, Andriskát, aki legtöbbet nagymamáéknál van. Most lesz három éves, s nagyon jószívű. Összegyűjti a kapott csokit, süteményfalatjait, és kínál: „Egyél Zsolti, és vigyél biciklivel!” Igaza is van, rá kell szolgálnom a csemegére... Amikor kicsi voltam, egy szánkóval elindultam a Télapó elejibe, mert már nem győztem várni. Hamar rámsötétedett, és nem találtam vissza az utcánkba. Szüleim kétségbeesetten indultak keresésemre, de nagymamám megelőzte őket a megtalálásomban, s úgy vezetett haza, hogy mondta nekik: „Ne verjétek meg a gyermeket!”

(Testvéreink)

– Marika elsős. Örökké halkán kell mondanom a leckét, mert ő kisebb, és neki kell jobban tanulnia. Ilyenkor át kell hogy menjek a másik szobába, ahol nem valami kellemes, mert hideg van. Sokszor még Évike elől is el kell bújnom tanulni. Marika olykor árulkodik, s mi megverődünk, de a verés nem olyan, mint a szidás. Én is szoktam bosszantani Józsikát, s ilyenkor úgy megszorítja a kezemet, hogy ordítok. Öcsivel sokat lovozok. De legjobban Klárika lányát, Katinkát szeretem, aki még nem tud beszélni. Őt én ültetem fel a hátamra.

– Mikor a szüleim nincsenek otthon, a testvéreim mindig csak játszanak, nem tanulnak. Este, amikor hazajönnek, csak állnak oda tanulni gyorsan, azt se tudják, mihez fogjanak előbb. Én vagyok a nagyobb, s ha összekapunk, engem szidnak, hogy nekem kell több eszem legyen, én kell mindent jóvátegyek, munkából is nekem jut a legtöbb. Sokszor azt szeretném, ha én volnék a legkisebb, mert neki mégis jobb.

– Legkisebb testvérem reggel fél hatkor már felkel, nem hagy pihenni minket. Anyuka felöltözteti, s minden reggel elviszem a napközibe. Miki ötkor utána megy és hazahozza. Itthon felveszi a játszó ruháját,

kimegy s egész nap csak játszik, néha segít apukának. Nem szeret szótfogadni nekünk, csak verekedik, felesel, és nem csinálja, amit mondunk neki. Ilyenkor anyuka meg-megsupákolja, s ennek sírás a vége. Az ételben nagyon válogat, a csirkének csak a combját kéri. Szeret rajzolgatni, van egy ábécés könyve, abból esténként „tanul”.

– Erika testvérem másodikos. Hallgat a tanácsomra, de néha megbántja a szüleimet. Szeret dolgozni, övé a cipők birodalmában a rendcsinálás, de néha olyan dolgokat művel, amit nem lenne szabad. A múltkor valamiért felemelte az asztalát, az nagyon nehéz volt, ráejtette a lábára, s olyat sikoltott egyet, hogy a konyhán a poharat kiejtettem a kezemből. Édesapám nem verte meg, mert tudta, van benne jóindulat s gondolta, ha megveri, akkor letöri a munkakedvét.

– Gyakran összeveszünk valami munka mellett, de ameddig veszekedünk, addig nyugodtan meg is csinálhatnánk.

– Ha valamit nem teszünk jól, édesapám nem szid meg, csak magyaráz, hogyan kellett volna eljárni. A testvérem nyilaspuskát akart csinálni. Nem mert bele szeget ütni, félt, hogy elhasad a fa. Vett egy kicsi fűrőt, s azzal dolgozott. A fűrő persze beleszakadt. Eléjött a műhelyből és reszketett: „Eltörött!” Édesapám csak annyit szólt: „Jó hogy eltörted, mert már úgy se kellett!” De persze, humorosan mondta, nem lehetett rá haragudni.

– Akkor szoktam megverni a testvéremet, amikor vonalzóval a fejemre vág. Én akkor nagyobbat adok a vonalzóval a fejire. Aztán ő sír, én meg kibékítem.

– Kézilabdázó testvéremben azt élvezem, hogy örökké ugrál a kapuban, amikor éppen érkezik a labda. Úgy haragszik és mérgelődik, amikor nem győznek, hogy pukkad ki... Most a kilenc hónapos testvéremmel szoktam játszani, aki jókat kacag, ha véletlenül megijesztem, hogy mind a 32 foga kilátszana, de sajnos, még csak kettő van.

– A kicsi testvéremnek régebb eltörött a lába, de mi nem tudtunk hozzá bemenni a kórházba, mert az ör nem engedett be.

– Bevergődtem magamat a csapatba kapusnak. Alacsony vagyok, és nem érem el a felső sarkot. Osztályfőnököm a vakációig házi feladatba osztotta: „Egy arasz növés!” De nem tudom teljesíteni. A nyáron edzőtáborban voltam, ezalatt testvérem felvételizett a kilencedikbe. Nagyon szurkoltam neki. Esténként, villanyoltás után elgondoltam, vajon jót írt-e, sikerült-e neki? Úgy izgultam, nem is tudtam rendesen védeni az edzéseken. Aztán pár nap alatt jött az örömhír: sikerült a felvételiye!

- Tizenegy évig nem volt testvérem, de most úgy érzem, teljes az életem és megvan az, ami hiányzott. Édesapám elvált anyámtól, amikor igen kicsi voltam. De azért szeretem, tisztelem, s ha találkozok vele, él bennem az, hogy ő hozott engem létre. A nevelőapám, akivel most lakunk, s akitől lett két kisebb testvér is, nagyon szeret, s én is őt. Azt hiszem, ráférne, hogy úgy szólítsam – édesapám.
- Mikor a testvérem férjhez ment, sírtam, mint a nyúl. Amikor volt a lakodalom, akkor is vele akartam aludni. Egyszer, mikor elkéste a buszt, feljött hozzánk és újra velem aludt!
- Társasjátékunk is volt, de amellet annyi veszekedtünk mi, testvérek, hogy édesanyám dühében bedobta a kályhába.
- Mikor megyek haza az iskolából, olyan szokatlan, hogy üres a ház, s akkor arra gondolok, vajon hol vannak, hogyan boldogulnak az én nagy testvéreim.

(Családi kör)

- Édesanyám vacsorát készít, mi gyermekek a szobában hancúrozunk. Négyéves kistestvérem felnőttesen „olvas” egy újságot. Húgom balettezve egyensúlyoz egy díszpárnát a fején, kezében papírból tákolt táskát lóbál. Öcsém cigánykereket vet, majd fekvőtámaszt végez, s ahogy meglátja húgom figuráit, elkacagja magát, s beleüti az orrát a padlóba. Ezen aztán jót nevetünk. Édesanyám benéz az ajtón, ő is elmosolyogja magát, majd visszamegy s végzi a dolgát. Nemsokára beállít édesapám, megcsókol bennünket sorra, de úgy, hogy karjába vesz mindenkit, s a végén már négyen csüngünk rajta, ki a nyakán, ki a hátán vagy a karján, mint szőlőtőkén a gerezdek.
- Ha délutános édesanyám, csak éjjel jön haza, amikor már mind alszunk. Ezért vasárnap reggel szoktuk megbeszélni az elmúlt heti fontosabb eseményeket. Legtöbbit a szüleim szoktak beszélgetni. Sok szó esik a háztáji munkákról.
- Egy nap, még kisebb voltam, mindenki elment otthonról, és egyedül maradtam. Nagyon sírtam, s jött egy ember, kérdezte, hol vannak a szüleim. Nagyon megszeppentem. Mondtam, elmentek. Akkor ő azt mondta, ha még sírok, beletesz a zsebibe és elvisz. El is hallgattam. Mondtam, azért sírok, mert nem tudok magamnak kenyeret szelni, s nagyon éhes vagyok. Ő szelt nekem, s közben mondotta: „Nesze, tömd meg vele a szádat, s többé meg ne halljam, hogy sírsz! Mondd

meg anyádéknak, máskor szeljenek neked kenyeret!” Elmondtam később, mit mondott az ember, s kértem őket, máskor zárják be az ajtót, nehogy még jöjjön...

– Mi hamarabb hazamegyünk, amikor édesanya délelőtt dolgozik, s úgy várjuk haza, hogy ne vegyük el a jókedvét, mert ő is örül a tiszta háznak, meleg ételnek.

– Csak minden hét végén jöhet haza a mi édesapánk. Erdőn dolgozik. Mikor belép, a kicsi testvérem nagyon meg van ijedve, s kezd nyüszíteni. Mondom neki ilyenkor, ne félj, Attila, mert ez édesapa! Ő akkor odahívja, de nem mer odamenni, s akkor azt mondja neki, ha nem jössz hozzám, akkor nem adok semmit. Attila erre nagyon megörül, odamegy édesapámhoz, megpuszítja, kap egy almát s örül neki nagyon. Aztán édesapámmal játszadoznak.

– Első négy osztályban nem voltam jó tanuló, mert vagy nem volt időm tanulni, vagy ha lett volna, édesanyámnak kellett mennie a kórházba édesapámhoz, s ilyenkor nemigen tanultunk. Aztán apa meghalt, s édesanyám egyedül nevelt fel négyünket.

– Amikor a szüleim elmennek otthonról, úgy érzem, mintha egészen besötétedne. De ahogy belépnek a küszöbön, örvendek a kivilágló háznak. Sokszor jönnek mérgesen haza, általában édesapám. Javítja az autót, s ha valami nem sikerül, nagyon ideges.

– A tévében jó film pereg. Édesanyám az ágyon ülve kötöget. Apa legtöbbször olvas, amíg fel nem figyel a filmre. Testvérem nagy figyelemmel, szüleim közül kukucskálja a filmet. Sokszor nem érti, de ha én ott vagyok, neki is ott kell lennie. Nagyon nagynak tartja magát, ha felnőtt volnék is, szemben állna velem. Ez gyakori oka veszekedésünknek. Sokszor hasonlítom össze magam édesanyámmal. Már én is akkora vagyok, mint ő. Elgondolom, milyen volt, amikor a karjaiban tartott. Ha nem látnám azokat az apró fényképeket, el se hinném, hogy ez valamikor megtörtént. Egyik képen édesapám ölében vagyok. Mikor ő a múltból beszél nekem, mindig a fölém hajló, éneklő arcát látom. Mikor testvérem megszületett, majdnem négy éves voltam. Nem emlékszem arra a napra, de ha az nem létezett volna, családunk nem ismerné a veszekedést. Ezt a gondolatot később elűzi egy másik, az, hogy ha egyedüli gyermek volnék, mindig csak unatkoznék. Így, ha kedvem támad játszani, van akit társul hívjak. Igaz, komisz kölyök, de ő is jó valamire.

– Nagytatám az, aki elkezdi az éneket és szép hangjával viszi a dallamot. Kis idő múlva már mindenki megszabadul a felidézett háború

borzalmainak gondolatától, s nagytatával együtt énekeljük kedvenc népdalait. Minden népdalt megtanultunk tőle, mert tudjuk, hogy minden népdal elvesztését egy csillag hullásához lehet hasonlítani... Miért is ne énekelnénk, hiszen most béke van... Később aztán be kell számolni arról, mik történtek, mióta nem találkoztunk. Mindenki bekapcsolódik. Nagymama megkéri, ő tálalhassa fel a vacsorát. Utána a felnőttek még beszélgetnek, mi gyermekek társasjátékokat játszunk az unokatestvéremmel. Később alig tudnak a játéktól elvonszolni bennünket, de haza kell menni.

– Megszólal a falon a kakukkos óra, és mind ráfigyelünk. Fél tízet üt, ami nálunk lefekvőt jelent. Az én dolgom az ágyvetés, de mindig becsületesen elvégezem és lefekszünk, mert reggel mindenki korán kel.

(Vakációs emlékek)

– Sose nyaraltunk a tengerparton a szüleinkkel, hanem az erdőn takartunk. Nincs időnk pihenni, mert a családban haton vagyunk és állatokat is tartunk.

– Édesapám szénát, szalmát, deszkát hord a lovakkal, nyáron meg a hegyen huzatja a buglyákat. Mi is kaszálunk a hegyen, ahol találtunk egy forrást. Kalyibában háltunk. Egyszer velünk aludt egy szomszéd ember. Alig fértünk el, édesapám a lábunknál kellett hogy aludjon. Ott volt a kutyám, Rexi meg a kölyke. Egy éjjel felborították a tejfölös üveget. Láttunk mókust és őzeket is. Tizenkét buglyát takartunk a nyáron. Egy éjjel úgy ugattak a kutyák, biztosan vad járt. Édesanyám minden este hazajárt, és reggel jött vissza a busszal. Buglyába raktuk a szénát, és jöttünk haza, de csak a Rexit hoztuk, mert a másikat agyonnyomta a szekér.

– Az egész család megy nyáron málnászni. Van ott egy szép kicsi házikó. Benne emeletes vaságyak, s külön-külön szekrények, ahol az élelmiszert s a ruhákat tartjuk, s még van egy kályha. Mikor felérkezünk, már alig várom, hogy szedhessem a málnát. Közben édesapám vicceket mond, s nagyon jól telik. Egy-egy helyt nagyon szép málnakórók vannak, olyan magasak s kövérek, ki se látszom alóluk. A szemek is akkorák, mint egy-egy szilvaszem. Egyszerre három vedret viszünk. Kétszer lehet málnát leadni egy nap, délben és este. Mikor leadjuk, visszamegyünk a szedőhelyre, van ott egy szép fenyőfa, s az

aljára letelepszünk. Tüzet teszünk, szalonnát sütünk. Ebéd után egy szép éneket éneklünk, amit az egész család tud.

– Meg voltam ijedve, nehogy szembe kerüljek a medvével, mert tudtam, hogy szereti a málnát. Vettem a csuprot, s másfele indultam, mint a szüleim. Egy helyen szép nagy szemek ringatóztak a bokrokon. Hamar megtelt a csuprom, s indultam, ürítsem a közös vederbe. Ekkor, úgy két méterre, megrezdült mellettem a bokor, s tompa morgást hallottam. Már bántam, hogy egyedül mentem el. Mozdulni nem tudtam, hang nem jött ki a számon, csak néztem a bokrot. Recsegett a gally a medve lába alatt, nem tudtam, mihez kezdjek. Ekkor szétváltak a bokrok, s az állat nem volt más, mint édesapám, örömben a nyakába szöktem.

– Felébredtem egy reggel, s édesapám nem volt a házban. Azt hittem, elment valahová. Szomorú lettem, mire bejött édesanyám s mondta, hogy csak az állatokat rendezi. Jött nemsokára apa is, s kérdezte, megyek-e vele? Bizony, hogy mentem, legalább egyet megmotoroztat. Szólítottuk a szomszédot is, aki ugyanott kaszált, ahol mi. Annak is jött a kislánya. Megmáztuk a hegyet, s vittünk meleg plédet, mert három napig ott aludtunk, szénaházban. Másnap reggel ketten ébredtünk fel. Egy kicsit még heverésztem, aztán kidugtam a fejem a kalyibából s a medvét utánozva brummogtam. Édesapámék elkezdtek kacagni. Apám fel is dobott a levegőbe, hogy jobb kedvem legyen. Akkor még nagyon kicsi és könnyű voltam, meg kicsit buta is, s ha valamit megkérdeztem, a válasz nem maradt meg az eszemben. Kérdeztem, hány éves. Negyven, jött a válasz. Most meg elgondolkoztam, hogy akkor még milyen kicsi voltam, s ő milyen fiatal. Már öszül a haja, de azért még igen sokat dolgozik!

– A fővárosba is szoktam látogatni vakációban, nagymamámhoz. Már annyit jártam oda, hogy többnyire a várost is ismerem, menni és jönni a testvéremmel szoktam, aki már nagyon jól tudja az utat. Amikor hazajövünk, napokon át meséljük ottani élményeinket.

– Jövök haza az iskolából, s a kutyánk lelkes ugatással fogad, mintha azt mondaná: „Szervusz, Edit!” Nyáron, az erdőre menet boldog útitársunk. Mikor kiértünk s a csomagot letettük, ő leül oda és úgy vigyáz. Elfogy a borvizünk, s el kell menni a forrásig, szólítás nélkül is elkísér. Nagy fáradtan, amikor hazaindultunk, neki s nekem is jólesik egy kis kergetőzés. Egészen a faluig játszadoxunk. Otthon szó nélkül fut a rekeszéhez, hogy kössük meg.

(Családi gondolatok)

- Mikor jó jegyet kapok, valósággal repülök haza. Kinyitom az ajtót és megcsap az otthoni meleg, a kenyér illata.
- Ebédidőben mindannyian az asztalhoz ülünk, s akkor megkezdődik a bolondokháza. Bátyámnak nem ízlik a leves, a húgom nem szereti a csirkehúst. Testvérem, hogy még meggyőzőbb legyen, bögni kezd, majd üvöltözik, ahogy a torkán kifér. Szüleink akkor mosolyogva összenéznek, s hogy kibékítsenek bennünket, mindenikünk abból ehet, amit szeret. A legkisebbik összekeni magát szósszal és pürével a fejébúbjáig, mi pedig kacagunk. Anyánk akkor gyöngéden felemeli és a mosdóhoz viszi.
- Szüleink sokat mesélnek arról, milyenek voltunk kisebb korunkban. Mi ezen sokat nevetünk.
- Mindenkit szeretek a családban. Nem szeretnék egyiktől se megválni. Ha ez mégis bekövetkezik, akkor életem boldog gyermekkorra zéróvá, azaz semmivé lenne.
- Édesapám mester volt a bányában, de már három hónapja eltávozott a családtól, s csöndesen nyugszik a temetőben. Két nagy testvérem távol él tőlünk, s ha én nem segítenék édesanyámnak, minden rája maradna. Ő persze mindig mondja, hogy tanuljak csak, de én megtanulom a leckét, s utána segítek neki.
- Szeretném, ha mindenki meleg családi tűzhely mellett élne.
- A kemence elfoglalja a ház negyedét. Hunyócskázás közben egyszer bebújtam volt, s szinte megfulladtam benne. Mikor kimásztam, úgy néztem ki, mint egy kéményseprő. Ezért tartom érdekesnek a kemenecét, mert egy kis kaland fűződik hozzá. No meg olyan régi, hogy már sütni se lehet benne.
- Ha rossz jeggyel megyek haza, rámförmednek: „Mindent megteszünk érted, semmi munkád sincs, és te mégse tanulsz! Mi lesz belőled?” Ilyenkor elsomfordálok, és késő estig tanulok, hogy törlesszek az adósságból.
- Apánk nélkül nagyon gyenge a mi gyermeki szorgalmunk.

- Az igazat megvallva, hiába szidnak otthon, nincs nagy szorgalmam. Kedvenceim az állatok. Egész nap ott ülnék közöttük s nézném, hogyan szaladgálnak.
- Amikor megverődök, nem fáj annyira, mint amikor édesapám nem szól hozzám egy jó darabig.
- Reggelente, amikor későn kelünk fel, mindig rendet csinálunk, hogy édesanyám ne veszekedjen velünk, s vidám legyen, mert mi nagyon szeretjük, ha vidám. Amikor rendetlenség van, szomorú és mérges.
- A családukban egymással szépen beszélgetünk, szüleinket nem tegezzük. Használjuk a kérem, tessék, köszönöm, lesz szíves kifejezéseket.
- Három hétig nálunk volt a nagyatám húga, édesapám nagynénje. Bár mostanig is ismertük, a hosszabb együttlét után megszerettük. Már-már családtagnak számítottuk. Szomorú pillanat volt, amikor el kellett válnunk egymástól. Még most is hiányzik, s időnként eszünkbe jut: mit is csinál, merre jár vajon?
- Beteg lettem, s akkor apám kékes szemei könnyben áztak az izgalomtól, s vigyázott rám, nehogy kimenjek a hidegbe és megfázzak. Úgy ügyeltek rám, mint egy rabra... Egyszer édesanyám is beteg volt, s otthon nem szólt, de kórházba került, ahol nagyon kellemetlen volt neki. Azóta mindenki őszinte és bevall mindent.
- Amikor mi hazudni szoktunk, valahogy olyan rosszul esik nekem, s abban a helyben odamegyek szüleinkhez, gondolom, lesz ami lesz, én most megmondom.
- Ha nem lelünk valamit, s édesapámnak jó a kedve, azt szokta mondani, hogy a tehén megette.
- Elvesztettük a házunk kulcsát, s telefonunk nem volt, hogy lakatost hívjunk, de bezárva se maradhattunk. Munkába, iskolába kellett menni. Tűvé tettünk mindent, de hiába. Édesapám, hogy további munkára buzdítson minket, azt mondta, hogy aki megtalálja, az kap egy tábla csokoládét. Nekem ettől felcsillant a szemem. Bebújtam mindenüvé, ahová csak befértem. S ahogy így kutattgattam, keresgéltem, estefelé a fogas alatt valami a fejemhez koppant. Nem volt egyéb, mint a kabátom zsebében rejtőzködő kulcs.

Nagyon örültem, de mindjárt nagy gondba is estem: ha kiderül, hogy nálam volt a kulcs, még meg is szidnak, nemhogy csokit kapnék. Hazudni akartam valamit. De éjszaka nyugtalan voltam, nem aludtam. Csalásnak éreztem, amire készültem. Nem elég, hogy annyi gondot, lótás-futást okoztam, még hazudjak is! Ahogy fölkeltem, mindent őszintén bevallottam. Édesapám szeretettel ideadta a csokit, s azt mondta, hogy ez az őszinteség még a megtalált kulcsnál is többet ér neki.

– Ősszel gondolkodni kell a tűzifa beszerzéséről, hogy télen legyen jó meleg a családnak a ház. December dereka táján egy disznót vágunk, és tata ilyenkor szokta énekelni, hogy „akkor örvend a rajkó, mikor döglük a disznó, sej, ladomadikk-dikk!”

– Nagyon szeretem a telet, mert olyankor sokat szánkózunk, korcsolyázunk és síelünk. A szüleim és nagymamáék pedig a nyarat várják, mert télen fáznak. Mi örvendünk, amikor havazik, mert felöltözünk, s megyünk ki hógolyózni.

– Mi nagyon boldogan élünk, és a mai napig is együtt vagyunk.

Milyenek a barát fogai

(Ismerkedés)

– Édesanyám őrá is vigyázott, amíg az ő mamája munkában volt. Mászó babák voltunk, s kapaszkodtam fel a székre és mindenhová, de neki nem engedtem a mászást, fenyegettem, na-na, nem szabad! Egy hónappal vagyok nagyobb nála... Csak a padlón engedtem mászkálni, játékokat adtam a kezébe, hogy ne sírjon.

– Vidáman szaladok be a gazdaság udvarára, van ott egy régifajta cséplőgép, azon jól lehet csúszkálni. Egyszer azt veszem észre, hogy fennakadtam, s csüngök, mint kabát a fogason. Éppen jött a szomszéd gyerek, akivel aznap ismerkedtem össze az óvodában. Biztosan csúszkálni akart, s lesegített.

– Szeptember 15-e reggelén édesanyám elvezetett az iskolába. A szép, tágas tanteremben beültem egyedül a legelső padba. Három nap múlva kis vékony leányka jött az édesapjával, sírni kezdett, hogy ő kivel fog ülni. Engem választott.

- Három nappal később mentem csak iskolába. Szokatlan volt, s könnyezni kezdtem, hogy ki mellé ülök. A tanító néni mosolygott: „Aki mellé akarsz!” Egy dundi kislányt választottam, az első padból, mert én vézna voltam, s nagyon megtetszett a pufók orcája. Ötödikben is egymás mellé ültünk, mert egy osztályba kerültünk. Sajnos, később egy fiú mellé ültettek, mert időnként figyelmetlenek voltunk.
- Halászni mentem, de ő már ott volt. Melléje ültem, kérdeztem a nevét. Én is megmondtam az enyémet, kezét fogtunk, majd ő így szólt: „Szervusz, te kis öcsi, ezentúl a barátom vagy!” Mikor jövök az iskolából, felültet a biciklijére, mert ő nagy fiú, és hazáig hoz.
- Nagyon búsultam, mert ahová utaztunk, nem volt barátnőm. Egyszer hozzám jön egy kislány: „Miért búsulsz?” – „Azért búsulok, mert nincs kivel játszódnom.” – „Játsszunk ketten”, mondta.
- Jött haza a mezőről, a kicsi szekérrel, s láttam, nehéz neki a terű. Szembe mentem véle, segítettem haza húzni. Otthon mondta, ha bajban leszek, csak neki szóljak.
- Mi a barátságunkat egy verekedés után kezdtük, amikor egy ablakot is kitörtünk. Másnap kezét fogtunk, azóta nagyon jól összetartunk.
- Összeismerkedtem egy vézna kislánnyal, aki pingpongozik s bajnokságot is nyer. A nyáron felkerestem, s láttam, jobb karját egyenesen leengedve tartotta. Ezen meglepődtem. Szeme szomorkás volt, míg elmesélte; baleset érte, eltörött a jobb karja, s éppen műtétre készül. Megszégyelltem magam, ő meg elfordult. Biztosan nem kellett volna kérdezősködnöm.
- Labdáztam, s a labda beesett hozzájuk a szomszédba. Ő visszadobta. Én szándékosan ismét átdobtam, s így kezdtünk a labdával játszani... Mogyorót is akartunk egyszer törni, a mogyorót kőre tettem, barátom a körmömre követ dobott, a köröm megkékült és leesett. Nagyon összevesztünk, aztán a körmöm kinőtt, s mi is kibékültünk.
- Szilárd nyulat hozott pároztatni, de tévedésből apát hozott, nem anyát. Hívott, segítsek visszavinni az állatot, s utána úgy elmerültünk a játékban, hogy csak este vetődtem haza. Másnap adtam neki egy nyulat, mondtam: válasszon.
- Borvízért mentem az erdőre, kerékpárral. Ott találkoztam Péterrel. Panaszolta, hogy elromlott az övé, két órán át kínlódtunk vele, nem tudtuk megjavítani. Esteledett. Elhatároztam, én se ülök kerékpárra. Útközben sokat beszélgettünk.
- Idegenben voltunk hokizni a csapattal. Mérkőzés végén egy fiú az ellenfél csapatából megszólított: „Haver, jössz hozzánk lakni?” Én azt

mondtam, mehetek. Átöltöztünk s mentünk. Levente nagyon szépen, nagyon jól ellátott. Kérdezte, megyünk-e egyet a városba? Mondtam, hogy mehetünk. Mutatott cukrászdákat, mozikat, múzeumokat. Este vele és két testvérével játszottunk. Másnap kellett hazajönni, s mondja nekem: „Te, Attila, írd meg nekem levelet!” Aztán írtam neki.

– Kiültem az udvarba harmonikázni. Egyszer csak a szomszéd Tibi felállt a kertre, s nézett. Volt egy nagybögője, s a testvérének egy hegedűje. Szóltam, hozza át a bögőt s a testvére a hegedűt. Feljöttek, s estig zenéltünk, egyvégtében.

– Eltörött a szánkó alatta! Én mondtam Adolfnak: dobd el a szánkód az útból, s gyere hozzám, én felültetlek, van hely az enyémen!

– Ötödikben még nem ismertük jól egymást. Osztályfőnöki óra után szünetre mentünk. Játék közben a nagyok véletlenül behasították a fejemet. A közelben nem volt más osztálytársam, csak Attila. Elvitt az orvosi rendelőbe, s a következő szüneten javasolta, legyünk jóbarátok.

– Megbetegedett anyukám, s én zokogva mentem iskolába. Padtársnőm kérdezte, mi bánt, én elmondtam neki mindent, s hogy nincs ki injekciót adjon anyunak. Megvigasztalt, hogy az édesanyja ápolónő, s elhívja hozzánk.

– Édesanyám azzal költött, hogy menni kell az erdőre, reggelit vinni édesapámnak, aki Szentesben kaszált. Egyedül féltem az úttól, de elindultam. Ahogy kiértem a kapun, egy szőke kislány jött szatyorral a kezében. Kiderült, ő is az erdőre tart. Örültünk, hogy nem kell egyedül mennünk. Útközben tehéncsordával találkoztunk, kutyák támadtak ránk. Megijedtünk, de bátorítottuk egymást, mintha egyikünk se félt volna. Másnap újra együtt voltunk.

– A városi piacon több kiló zöldséget vásároltam. Igyekeztem az állomásra, nemsokára indult a vonatom. Három nagy csomaggal tülekedtem a sok nép közt, a vásárral elégedetten. Ekkor a nejlontasak alja váratlanul szétnyílt, s a zöldpaprika a földre szotyogott. A fiúk körben gúnyosan röhögtek. De megjelent Marika, ideadta a táskáját, s a paprikát is segítette összeszedni. Másnap fölkerestem a falujában, hogy visszavigyem a táskát, és elbeszélgettünk.

– Hajnalban árvízre ébredtünk. A patak sűrű volt és mindent sodort magával. Elsős voltam, iskolába készülődtem. Onnan hamar elengedtek, mert sok gyereket fenyegetett az árvíz. Az úton mindenütt sürgésforgás, bolondokháza. Izgatottan várt otthon édesanyám. A pincénkbe úgy ömlött a víz, mint a Niagara. Kopogtak az ajtón, s hát a szomszéd kislány jött, remegve. Otthon nem volt senkije, s félt egyedül a víztől.

Leültettem, mesélgettünk egymásnak, majd ebédeltünk, mert korgott a gyomrunk. Estefelé megapadt a víz, akkor hívott meg először hozzánk. Nyolc éve barátkozom vele.

– Az ötödiket már nem együtt kezdtük, mert elválasztottak. Szüneten még barátkozunk, de csengetés után mindenki ballag a maga osztályába.

(Én és a barátom)

– Mi ketten játszottunk. Jön be édesanyám, s azt mondja, hogy neked ez a barátod? Mondom neki, ez, lássa-e, ugye milyen jó barátom van? Erre azt feleli: „Jó, lányom, jó!”

– Két évvel kisebb nálam. Hosszú, szőkés haja kétfelől befonva. Termete közepes. Piros szájában nagy fehér fogak. Egyik nap testvéremmel a nagymamájához mentünk, ahol ő a vakációt töltötte. Egy órácskát beszélgettünk, majd hazamentünk. Otthon összevesztünk a testvéremmel, aki azt mondta, hogy: „Szép a barátnőd, csak erősen nagyok a fogai.” Én meg azt feleltem vissza, hogy: „Nem azt kell nézni, milyenek a fogai, hanem azt, hogy ne legyen gögös és rókaelkű!”

– Mindenkinek megvan a maga hibája, az én barátnőmnek is. Megvan a szóbősége, s órán szeret beszélgetni, cincogni a padtársával. Mikor szünetben összegyűlünk, mindig csak ő beszél, ő szórakoztatja a társaságot. Szeret harciaskodni a fiúkkal, még a legerősebbel is szembeáll.

– Fiú barátom nem erősen van, de azért az udvariasabb fiúk köszönnek, én pedig szívesen fogadom. Az osztályunkban vannak azért udvariatlan fiúk, akik még köszönni se tudnak. Őket utálom.

– Nagyon felületesen tanul! Kértem sokszor rá, tanuld meg jobban, amíg egyszer azt mondta nekem: nyolcadik osztályban többet fogok tanulni! Nagyon megörvendtem, de több tanulást még nem észleltem nála azóta sem, hogy elkezdődött a tanév. Ekkor kitaláltam, hogy egy kicsit lusta. Mondta nekem, hogy nem szeret olvasni, amit én furcsállok, mert el sem tudnám képzelni, hogy egy napom olvasás nélkül teljen el.

– Ha rossz jegyet kapok, velem együtt érez, töpreng és drukkol. Ilyenkor mondogatom, hogy na, Emília, most megkapod alaposan a fejmosást! Kiosztják a fekete levest! Barátnőm pedig megvigasztal, egész nap úgy retteg, akárha én. Mintha ő kapta volna be a szekundát.

- Olyankor a legszebb, amikor nevet. Nagyon szépen kézimunkázik, s tornászni is jól tud. Szinte irigykedve néztem, de csak titokban, ő harmadik tanuló, én meg csak negyediknek kullogok az első három mögött. Tanulás után, ha együtt vagyunk, megállunk a tükör előtt, a kazetefon teljes erejéből szól, s vagy táncolunk, vagy erre-arra fésülgetjük csapzott hajunkat.
- A szomszéd fiúval elengedtek moziba az egyik este. Nálunk ugye, vannak, akik nagy legénynek képzelik magukat, s mindenkit kitámadnak az úton. Mire a mozinak vége volt, este tizenegy lett. Az egyik sötét utcában öt nagy, erős legény jött velünk szembe, látszott, hogy gonosz szándékkal. Barátom kézen fogott, s mikor tovább közeledtünk, ránk törtek s ütöttek. Attila kiszabadult a kezükből, én nem. Megmenekülhetett volna, de nem tette. Gyorsan a közeli kerítésről egy lécet letépett, s azzal csépelte a gazokat. Egyiknek orra vére eredt meg, másiknak feje hasadt be.
- Az én barátom nagyon jószívű, s igen szeretek neki parancsolni. Olykor felmérgeződik, s meg akarna verni, de nem tud.
- Elmentünk egyszer murok- és borsószedni. Indián csapatnak néztük magunkat és megtámadtuk a murkokat meg a borsótáblát. Sajnos, a gazdák észrevettek és megkergették a csapatot. Megfogadtuk egymásnak, hogy akárkit fognának el, hallgatunk. De mindegyikünk megmenekült, s így nem válhattuk valóra fogadalmunkat.
- Judit egyszer-egyszer ideges valamiért, de nem szól, s ha valamit kérdezel akkor tőle, úgy rád ordít, hogy jobb, ha hozzá se szólsz. Mikor együtt tanulunk, olyan szigorú hozzám, hogy leckefelmondáskor azt mondom, sietnem kell, mert édesanyám jön haza. Van, amikor az ablakukból kiáltozik, menjek hozzá, de nekem nincs kedvem, s akkor azt mondom, hogy édesapám otthon van. Ezért aztán haragszik s nem szól semmit.
- Mikor osztálytársaim csúfolkodnak vele, hogy „karikalábú”, akkor én nagyon megsajnálom, hiszen olyan jókedvű, szorgalmas, mindenkinek segítő az én barátnőm!
- Tanítás után sok dolgom akadt. Délután, amikor még hátra volt a söprögetés és a mosogatás, belépett az ajtón Erika, játszani jött. Elmondtam, milyen sok a dolgom, mire rámszólt, hogy üljek oda a lecke mellé, ő addig befejezi a házimunkát.
- Reggelente szólítottam, s szinte örökké akkor értem oda, amikor az édesanyja fésülte hullámos barna haját. Kisírt szemmel nyitott nekem ajtót, s panaszkolt, mennyire fáj a fejbőre.

- Mirela elsőként futotta át a célvonalat, s megkönnyebbülten fel-
lélegeztünk. Mindenki tapsolt, őt ünnepelte. Hatalmas csokorral a
kezében odajött hozzám és ezt súgta: „Éva, olyan boldog vagyok,
amilyen soha életemben nem voltam!” És nekem adott egy piros
rózsát, mert tudta, hogy a kedvenc virágom.
- Elhatároztuk, megyünk belekenyér (tudományos neve: madárber-
kenye) szedni. Ebből a fürtös, fán termő növényből, mely szép piros
színű, finom szörp készíthető (enyhén kesernyés ízű). Lóri szapo-
rábban szedte a belekenyeret, de aztán úgy döntött, hogy a végén el-
osztjuk az egészet. Persze, ezzel én jártam jól, s mondtam is neki,
hogy ez nem igazság, de ő csak azt felelte: „Ne törődj, egy-két marék-
kal ha több is van egyiknek vagy a másiknak, ez már nem számít!”
- Szüleim azt mondják, hogy egy szomszéd barát többet ér egy
távolabbinál, mert a szomszéd mindig hamarabb segíthet baj esetén.
- Az én barátnőm brassói. Voltam náluk, nagyon jól telt, megmutatta
az iskolát, ahova jár. Otthonában elnézegettük sok meséskönyvét, én
megtanítottam kötni. Láttam rajta, mennyire nagy ezért az öröme. A
tanítónénijük ugyanis követelte, hogy vigyenek kézimunkát, és most,
hogy tud kötni, bátran nézhet az óra elébe.
- Ambrus minden órára készül, és vakációban is rengeteget ír. Mikor
tanul, nem lehet elhívni játszani. Szerény, nem nagyigényű, ezt be is
bizonyította úgy, hogy fociztunk, megrúgtam a labdát és az kiszállt.
Csak annyit kért kárpótlásul, engedjem meg, hogy felüljön a disznók
hátsárára.
- Mindenféle élőlény van a barátomnak, Leventének. Nemrég vett
pávagalambot, mert egyiket a vércse megfogta, a másikat meg odaadta
egy lilytyúkért. Sajnos, az állatoknak nem szeret enni adni. Ha tyúkjuk
kotlik, ahol tudja, hogy szebb kakas van az egész utcában, onnan egy-
két tojást cserél. Kedvencei a kutyák, egyszerre négy is volt neki. Azt
mondta, amelyik kell, azt nekem adja. Én egy szépet választottam,
hazavittem, megkötöttem. Másnap a mezőre mentünk. A kutya elsza-
badult, s hat csirkénket megölte. Édesapám szidott, hogy mit kutyá-
zok, s az állatot elvitték egy távoli erdőbe. Sírtam utána.
- Pici korunktól szomszédok vagyunk. Ő az én csörgető órám, s ha
reggel iskolába menéskor nem készülök el, tudom, nélkülem nem
megy el.
- Ahogy az erdőre értünk, neki a bújócskának. Ketten mindig egy
helyre bújtunk, s ha engemet megtaláltak, akkor tudták, hogy ő is ott
van valahol velem.

- Háborúztunk a többiekkel. István barna haja csak úgy hullámozott a fényben, kis alakja eltűnt a bokrok mögött. Mikor elfogtunk egy-egy gyereket az ellenségből, nem bánt velük durván, az ételünkből adott neki. Becsületszavunkat adtuk, hogy ekkor és ekkor elengedjük, s úgy is lett. A többiek mérgelődtek, hogy miért nem kínoztuk meg.
- Barátoméék nagy udvara alkalmas futballozni, teniszezni és mindenfélét játszani. Még a tyúkok is tudják, hogy most félre kell állni, mert mi most játszani fogunk.
- Ősszel, hogy az aratócséplő kicsépelte a gabonát, a lemaradt kalászokat összegyűjtöttük, s a magvakat egy fával kivertük. Délig én vertem a kalászokat, Árpí pucolta. Estig verte ő s pucoltam én. Boldogan néztük este, hogyan kapdossák fel a tyúkok a munkánk gyümölcsét.
- Melinda tiszta jó tanuló, de nem olyan komoly, mint volt kiskorában. Kitalálta, hogy tanítsuk meg a macskát görkorcsolyázni. A diót a talpára kötöttük és megkergettük. Szegény macska, futni se tudott, mert a dió nagyon nyomta a talpát.
- Télen a lovakat befogtuk, s az utca valamennyi gyereke a szánkóját utánunk kötötte, úgy mentünk ki a falu végére meg vissza. Nyáron a szénát, krumplit hoztuk haza a lovakkal. Ha valaki megkérte Karcsit, hogy szállítson haza valamit, szólt nekem, s ketten vittük.
- A legjobban szeretem, amikor énekel, olyankor nagyon kedves tud lenni a barátnőm.
- Nagyon szép a hangja. Mélyebb, mint az enyém, amely vékony, gyerekes. Ez a két hang jól összezseng.
- A karaván, ha mozikot hoz, s engemet elengednek, Hajnit pedig nem, akkor Hajni kér, hogy kéreztessenem, mert úgy engedik. Akkor hozzájuk megyek, s addig könyörgök az édesanyjának, hogy elengedi. Akkor megyek az édesapjához, de már az asszony is biztatja az urát, hogy egyezzen ő is bele.
- Ha közben nem jön nálunk a barátom, szüleim már kérdik is, hogy mi van, Lóránd elmaradt?
- Magdi, ha mérget, kipirul, vitatkozik. Amikor boldog, jó kedve van, vagy ha valami örömhírt mondok, akkor felcsillan a szeme.
- Többnyire szóval az én barátom. Egyszer kirándulni indultunk, s valami olyat csinált, ami nekem nem tetszett. Persze, jól reáordítottam. Először azt vártam, ő is visszaordít. De nem szólt semmit.
- Harmadikosok voltunk, amikor tengeri táborban jártunk, ahol a tanítóbácsi elvitt kirándulni. Sütött a Nap, s örvendtünk, mert hajózni mehettünk. Amikor a hajó beérkezett a kikötőbe, nagyon megijedtem,

mert akkor láttam életemben először hajót. Leültem a partra és nem akartam reá felmenni. Barátnőm elszórakoztatott, s annyit mind mondott, hogy nekibátorodtam. Akkor éreztem azt, hogy Marika sose hagyna magamra. Később, amikor vonatunk befutott velünk az állomásra, sírni kezdtem, mert nem láttam sehol a szüleimet. Megjött a busz, de nem volt jegyem. Marika adott. Aztán hazaértünk, s a faluban sírva váltunk el egymástól.

– Róbert bátor fiú. Takarni segítettünk neki, s a Nap melegére előjöttek a kígyók. Én nagyon féltem tőlük, de ő egy-kettőre ütötte fejbe őket.

– A patakban fürödtünk és féltünk, nehogy valami elvágja a lábunkat, ezért papucsosan voltunk. De leszakadt a papucs a lábamról, s nem tudtam utána szaladni. Kati utánagázolt, valami elvágta a kezét, de a papucsot megfogta!

– Kuttyáját a szekérbe fogta, ő meg ráült, húzatta magát. Élvezi még bosszantani a kakaspulykát, s néha az egeret is megfogja, hogy eljátszadozzon vele.

– Meghívott magához és megmutogatta a bélyegeit. Mihainak volt egy igen régi, értékes példánya. Mondtam, szeretném, ha nekem is lenne egy olyan. Akkor habozás nélkül ideadta, de nem fogadtam el, mert beláttam, hogy hatalmas rést ütnék ezzel a bélyegalbumán.

– Lehet, hogy ez nem a leghitelesebb képmása, de én ilyennek látom a barátomat.

(Bajban ismerszik meg...)

– Olyan tehénnel indultunk kóréhordani, amelyiknek alig három hete maradt csak a borjúzásig. Én csak egy kicsi kórót akartam felrakni, nehogy a súlytól a tehén elvesse a borját, de Laci barátom azt mondta, rakjunk csak többet. Hallgattam rá, s jól felraktuk a szekeret, nagy buglya lett. Otthon örvendtem, hogy nem tértünk kicsi kóróval haza, s igazat adtam a barátomnak.

– Szüleink fürdőre utaztak, s otthon hagytak minket a barátnőmmel. Este, kapuseprés után kint beszélgettem, s hát egy ember megy be nálunk. Azt mondja, telefonálnia kell valahova. Nem ismertem, de nem mertem kiküldeni. A házban jól szétnézett, s érdeklődött, mikor jönnek a szüleim. Én nem mondtam meg s nagyon féltem. Mikor elment, máris szaladtam Tündéért, s kértem jöjjön hozzám, mert nem merek

egyedül otthon maradni. Bejött, az állatokat elzártuk, s hívott, aludjunk inkább náluk. Másnap kiderült, hogy egy ismerős ember volt a látogató, s így félelmem alaptalan volt. De azért jobb volt félni, mint megijedni.

– Zsolt a nagymamájának segített, amikor átkerékpároztam hozzá. Szép nyári délután volt, túra közben kimelegedtünk. Mivel rajtam kevesebb ruha volt, a folyóhoz érve hamarabb ledobáltam magamról, s még Zsolt előtt a vízbe ugrottam. Ekkor nagyon rossz érzés fogott el, elvesztettem az eszméletemet. Amikor magamhoz tértem, a parton voltam, s éreztem, hogy valaki ütemesen nyomkodja a mellkasomat. Próbáltam felemelkedni, de nem sikerült. Egy fél óra múlva megértettem, hogy mi is történt. A víz hideg volt, s én felhevülve rosszul lettem ugrás közben. Zsolt, mikor látta, hogy nem bukkank föl, utánam szökött. Erősebb szervezetű lévén, megbirkózott a hideggel, kivonszolt a partra, s a többi fürdőzővel együtt életre keltett.

– Biciklizés közben találkoztam Mikivel. Mondta nekem, hogy ne menjek ki a központba, mert a milícia járőrje ellenőrzi a forgalmat. Én azért is kimentem, megfogtak, mert nem volt lámpám. Bár fogadtam volna meg a Miki szavát!

– Édesanyánk előreküldött, ha érkezik a csorda, engedjük be az állatokat. Alig értünk a faluvégre, jöttek a félelmetes bivalyak. „Menjünk vissza”, pityeregtem. „Nem lehet – szólt Emőke, a barátnőm –, mert a tehén elkóborol, s kereshetjük.” Erre az egyik bivaly elbődült mellettünk, s ránk szegezte rettenetes szemét. Szívem majd kiugrott a helyéről. Emőke megszorította a kezem: „Menjünk szép lassan!” Lépésenként lestünk hátra. Mikor elmúlt a veszedelem, futásnak eredtünk. Épp akkor közeledtek az állatok, s kaput kellett nyitnunk. Este átmentünk apóhoz, s elmeséltük neki, hogyan jártunk. Megvigasztalt minket, hogy a bivaly nem veszélyes, sőt hasznos, s adott mindkettőnknek egy-egy csésze habos bivalytejet.

– Tornaórán a legjobb tanuló ki kellett hogy válassza a jó kézilabdásokat. Engem is elválasztott, de a barátnőmet nem. Mondtam neki, ha nem választja a barátnőmet, én se játszok. Muszáj volt elválassza.

– Nem vittem el a füzetemet az iskolába, s a jó barát kísérett a bajból, adott egy füzetet, s leírhattam a leckét.

– Szüleimmel szemtelenül viselkedtem, megbüntettek érte. Az udvaron egy hatalmas rakás fát egyedül kellett elraknom. Szüleim dolgozni mentek, én szomorúan láttam munkához. De nini, nyílik a kapu, érkezik Jolán! Gyorsan elraktuk a fát...

- Az iskola csipkebogyót gyűjteni vitt, traktorral. Megmondták, mennyit kell gyűjteni. Én a barátnőmmel szedtem, ő húzta le az ágakat. Ki is szedtük az adagunkat. Egyszer csak szólnak: „Gyülekező!” Futottunk a teli vedrekkel, de lábam megakadt egy száraz ágban, elestem, s a föld megtelt csipkebogyóval. Elvira, aki elől szaladt, észrevette a balesetet, szedni kezdtük a kiömlött gyümölcsöt, s hogy ne érjen kár, még az övéből is adott, ő pedig maradt a kevesebbrel. Mind azt mondta, ő a hibás, miért nem tudott rám vigyázni...
- eltűnt a pénztárcám és a bőröndöm kulcsa! Az egész táborban kerestük, s végül megkerült a gyermek is, aki elvette. Hívtam a lányokat segítségül, de úgy se tudtuk visszavenni tőle. Az egyik lány ismerte a fiút, s szólt neki, adja vissza azonnal. Ez a lány nem más, mint Zsuzsa, a barátnőm.
- Gyorsan kenyérdarabkákat vett elő a fa tetején, s az öt kutyát, amik engem megtámadtak, elterelte onnan. Én úgy megijedtem, majd összeestem. Amikor láttam, hogy Vencel megmentett engem, jött, hogy mind nekiadjam a csipkebogyóimat. Aztán nem adtam neki, de a felét legalább.
- Egy szép, takarásra való délután a bátyámat vártam, hogy amíg szüleink dolgoznak, feltakarjuk a sok száraz rendet. De bátyám túlórázhatott, mert nem érkezett haza. Kimentem az utcasarokig, azzal, hogy várok ott tíz percet, s ha nem jön, egyedül megyek. Barátnőm észrevett a házukból, hogy ott állok, kérdezte, miért várok s messze van-e az a kaszáló. Mikor mondtam, hogy csak itt, a közelben, akkor gyorsan elkérezett, hogy segíthessen nekem. Másnap eső lett, s ha nincs Rita, bizony a rend mind elázott volna!
- Csabáékhoz mentünk, segítettünk ellátni az állatokat. Mikor a szénalevetésre került sor, Csaba azt mondta: „Levi, gyere próbálkozzunk, ki mer innen leszökni?” Mivel én bátornak tartottam magam, két méter magasról leszöktem, de a térdemmel jól beütöttem a fogam. Sírní kezdtem, s Csabiéknál vattával törültük a vért. Este tízkor is alig mertem hazamenni.
- A patak szélén kicsi fejszével jártunk. Nagy volt a patak, keresztül akartuk rajta dobni, de a vízbe esett, s onnan nem tudtuk kivenni. Két hét múlva a barátom vizet merített a patakból, a fejsze beleakadt a nejlonvederbe, s visszaadta nekem.
- Jócskán fogtunk halat Vilivel. Aztán hátra osontunk a kertbe, ott jó tüzet tettünk, s a halakat megsütöttük. Javában eszünk, amikor egy asszony ránkkiáltott: „Attila, ne tüzeljete!” Akkor Vilinek felakadt a

hala, majdnem meghalt. Én a nyakára vágtam, mire a hal kiugrott a szájából.

– Csilláéknál felejtettem a füzetemet, s vissza akarta nekem hozni, de nem voltunk odahaza. Letette a lépcsőre, és ráírta: „Kapd meg!”

– Nem lakott senki egy régi házban, gondoltuk, kergetőzünk és rablózunk benne egyet. De azon a vasárnap délutánon megjelent a gazda, aki egy új házban lakott. Mikor észrevettük, úgy elbújtunk a padláson, hogy észre se vett, de azért tudta, hogy ott vagyunk. Egy órát üldögtünk fönt, csendben. Akkor az ember elment, de az udvaron megbújt, s mi kezdtünk lejövegetni. Én ereszkedtem le elsőnek, egyenesen az ember kezébe. Ütlegelni kezdett, de a barátom a hátába került, s elkiáltotta magát: „Itt vagyok!”, mire az ember elengedett. Szüleink megszidtak, miért járunk olyan helyeken, ahol nem szabad. Mi szeretjük a kalandot, ezért csinálunk minden rosszat.

– Borvízért készültünk kerékpárral, nagyon rossz és lejtős úton. Megtöltöttük a korszókat. Visszaúton nagy lejtő közeledett, felültünk a biciklikre, de alig mentünk három métert, a lánc elszakadt, s engem úgy elvetett a kerékpár, hogy a lábszáram két helyen eltörött. A barátom nehezen, de hazacipelt. Mind csak arra gondoltam, hogy a szüleim meg fognak verni.

– Andrea bátor kislány, a kóbor kutyáktól se fél. Kimentünk a tetőre virágot szedni, koszorút fenni, s észrevettem egy nagy kutyát, mind körülöttem ácsorgott. Nagyot sikoltottam, de Andrea odaszaladt, néven szólítva az állatot! Hazafelé menet kitudódott, hogy a kutya az Andrea nagymamájáé, s ő hozta magával. Ezen nagyot nevettünk... Másnap Andrea nem szólt hozzám az iskolában. Mi történhetett? – töprengtem. Szomorúan kérdezgettem, de nem felelt. Erre sírva fakadtam, ő pedig mosolyogva megölelt: csak azt akarta látni, igazán szeretem-e őt?

– Szomorú dologba keveredtem az iskolában. Jött egy idős néni az unokájához, s valaki megdobta kövel. Mivel én is közelében álltam, többen hitték azt, hogy én voltam. De Trudi bátorított, s mikor a tettes előkerült, ártatlanságom is beigazolódott. Együtt örvendeztünk.

– Megnőtt a folyók és patakok vize a kemény tél után. A híd tetejéről bámultuk a hömpölygő Oltot. A karfára támaszkodtam, iskolatászkámat magam mellé tettem, s csodáltam a nagy vizet. Csobbanást hallottam, s hát a táskám a vízben úszik! Eszeveszetten rohantam a parton lefelé. De Sanyika már hozta is felém a csöpögő táskát, s csuromvizes volt ő maga is.

- Az iskolából hazafelé levette a könyvjelzőt a műanyag könyvborítóról, és rágni kezdte. Egyszer csak hallom, hogy köhög, fulladozik, egyre vizet kér: „Boros, vizet, hamar!” A közelben nem volt víz, a megmaradt teámból adtam neki. Aztán megbeszéltük, hogy rosszat tett, s hogy többet nem kell hogy rágja a műanyag dolgokat.
- Felköszöntöttem a nagyszülőket, ők megvendégeltek, s csak este tizenegy után indulhattunk haza, mert igen marasztaltak. Magdival kettesben nem féltünk, viszont külön – nagyon! A főutcán imbolygó alakot láttunk közlekedni, rajta kívül csak mi ketten jártunk az utcán. Ittas volt. Illemtudóan köszöntöttük és elkerültük. Utánunk lépett és elkapta a vállamat. Hozzám akart ütni, mire Magdi lekarmolta a kezét. Erre a férfi elkapta a mancsát, s mi továbbálltunk. Lehet, ha más lánnyal vagyok, már az első pillanattól sorsomra hagy.
- Angeláéknál vakációztam, szülei munkában. Elhatároztuk, hogy mosogatunk, tüzet teszünk és takarítunk. Jókedvünkben kitaláltam, hogy hajigáljuk úgy a tányérokat, ahogy a cirkuszisták. Jóságos barátnőm fel is hajított egy porcelán tányért, nem tudta kifogni, s a porcelán eltörött. Hamar összesöpörtük, s az udvar hátsó felébe, a szemétre vittük. Jöttek a szülők, az apa szeme megakadt a fehér tányércserepeken. Feleségétől érdeklődött, mi történt el. Aztán minket vontak felelősségre. Amikor az édesanyja megtudta, hogy Angéla a törő, úgy megmérgeződött, hogy el akarta verni, de akkor közbeléptem, elmondtam, hogy én vagyok a nagyobb hibás, mert nekem jutott eszembe a trükk, s így sikerült meggátolnom a verést.
- Hátramentünk Gyuszival a műhelybe, lombfűrészelni. Megláttam édesapám régi autóbuszának a tűzoltó palackját. Mondom Gyuszinak, próbáljuk ki, jó-e még. Kivittük a kertbe, s én kivettem a biztosítékot. Nyomtam a gombot, de csak egy nagyon keveset fűjt. Erre felmérgeződtem, ráléptem a gombra, s hirtelen köpni kezdte a port. Mi azt hittük, elrobbant. Mindent bepermetezett fehérre. Ekkor jött meg édesanyám, s kérdezte: „Adi, mit csináltok?” Én nagy ijedten elmondtam neki. Másnapra csúnyán leszáradt a krumpli csírája, az almafa lapija és a pázsit is kiégett.
- Születésnapomra Carmen, a barátnőm jött legutolsónak. De kárpótulásul maradt még a végén, segített összeszedni a sok mosatlant. Később, az iskolai év végén egyedül maradtam otthon, szüleim hivatalos kiküldetésre utaztak. Vakbélroham jött rám. Ő megtudta, felkutatta a nagyszülőim telefonszámát, értesítette őket, nekem azt

mondta, várjak türelemmel, s másnapra be is toppantak nagyapáék. Meg voltam mentve!

– Két játékcsonakot csináltunk, vitorlával. Boldogan mentünk ki az Olt vizére, ahol egy fapallóhoz értünk. Ott vízre helyeztük a vitorlásokat, s a parton ujjongva követtük őket. Az Elemérék háza mögötti málnavészhez értünk, azon kellett átvágnunk. Elemér fürdőruhában és strandpapucsban volt. Bementünk a málnásba, s egyszer csak látom, hogy Elemér egy csihános gödörből sír és kapálózik. Nem volt kedvem kacagni. Odanyújtottam egy fűzfaágat a siránkozónak. Gyorsan leszaladtunk, ecettel bekentük a csípéseket, egy órán belül elmúltak. Szomorúan ültünk egymás mellett. Aztán megjöttek a szülei, én elmondtam, mi történt, s Elemér erre megharagudott.

– Egyedül kellett otthon maradnom, mert testvérem városi iskolába járt, szüleim műszakban. Félttem egyedül, s bementem édesanyámmal a postára szolgálatba. Az egész éjjelt átvirrasztottam, s reggel bágyadtan mentem iskolába. Enikő ezt észrevette, s okát firtatta. Elmondtam, mire megígérte, hogy az éjszaka nálam alszik. Ez nekem annyira jólesett, hogy szememből az álom kiszökött, s úgy éreztem magam, mint aki újjászületett.

– Kapus voltam, az egyik fiú csúnyán megrúgta a térdemet. A többiek megijedtek, mert nem tudtam lábra állni, s elszaladtak. Sírni kezdtem. Hozzámszaladt Árpi, felsegített és hazakísért. Elmondtam szüleimnek az esetet, ő meg mindennap eljött, amíg fájt a lábam.

– Ellenőrző dolgozatot írtak fizikából, de nem igen tudtam a leckét, s Mária súgott. Ez csalás volt részemről, furdalt is később a lelkiismeret, aztán hazamentem, jól megtanultam a leckét s felmondtam Máriának, hogy lássa, nem volt hiába a segítsége.

– A bajban úgy lehet megismerni a barátot, hogy elpirosodik, és nem mer egy lépést se szaladni, mert megijed.

– Az elmúlt nyáron barátom nemzetközi körútra ment szüleivel. Egy füzetbe bejegyzett számomra minden fontosabb dolgot, amit látott. Alig várta, hogy találkozzunk s beszámolhasson élményeiről. Nagyvakáció jött s több ideig lehattunk együtt. Híven beszámolt minden apró részletről, s így ízelítőt kaphattam három országból. Az úton sátorban aludtak. Hogy én is átéljek ebből valamit, kérte az édesapját, engedje meg, hogy egy éjszakára felhúzzuk a sátorlapot az udvarukon. Szülei ideadták a felfújható matracot s a gázfőzőt is. Ezen az éjjelen csak ketten aludtunk a sátorban. A rezsóval bemelegítettünk, s mi főztük a vacsorát. Ekkor is sokat mesélt útja egy-egy mozzanatáról.

Sose felejttem ezt a sátori alvást. Reggel hatkor szomorúan búcsúztunk, mert nekem a nyolc órás busszal haza kellett mennem a harmadik faluba.

(Baráti időtöltéseink)

– Mondtam édesanyámnak: van egy barátnőm. Mire ő azt mondta: mindenkinek kell legyen egy barátnője.

– A szomszéd néni ráncbízta kártékony macskáját, vigyük el jó messzire, s ott eresszük szélnek. Izabella vitte az állatot. A falun túl a macska kapálózni kezdett s karmolt. Iza mérgelődött, s büntetésből megfüröszttette a patakban. Aztán fogtunk két egeret, s összeverekedtettük őket egymással. A macskát betettük bírónak. Végül a macska megette az egereket, mi meg sorsára hagytuk.

– Kerestünk egy nagy tököt, hogy lámpást csináljunk. Szépen fel is tettük a kapu tetejére. Jött egy idős asszony, s úgy megijedt, azt se tudta, mit csináljon. Aztán jött egy autó, nosza ki az útra, s kezdtünk lökdösődni, futkározni előtte. De rosszul tettük, mert járorkocsi volt, s csak úgy menekültünk meg, hogy a milicisták is játéknak vélték az egészet, s hagytak elszaladni.

– Mikor Sanyi eljön hozzám, hányjuk ki a ganyét, viszünk a tehenek meg a bornyúk alá mosztot. Vagyis, fűrészpont... Nyáron megyünk az oldalba, szedünk epret, szedünk gombát, sütjük meg.

– Meggyet akart szedni. Mondtam, segíték. Felmásztunk a fára, a gyümölcsöt a földre hajigáltuk, majd onnan is felszedtük. Kérdezgettük egymástól, hogy ezt szereted-e, azt szereted-e. Én azt kérdeztem, hogy szereted-e a macskamézet? Az volt a válasz, hogy meg se tudná enni... Akkor azt lódítottam, hogy vértisztító hatása van, ő meg egy jókora darabot nagy nehezen elmajszolt. Mikor elárultam, hogy becsaptam, nagyot nevettünk.

– Ősszel inkább favágással segítünk egymásnak, és így nem unjuk meg.

– Nyitok be, s Róbertet nem látom sehol! Körbejártam a házat, s hát az ágy végénél, a kicsi székre volt leülve. Pokrócból készített egy sátrat, eléje könyvet rakott. Kérdem, te mit csinálsz. Mondja, nézi a könyveket. Leülök melléje, s együtt nézzük. Később meguntuk, hátra mentünk a ház végihez, ahol az apja motorbiciklije volt. Nézegettük elől-hátul, szerre felültünk rá, majd ő elkezdte rúgni, indítani. Elfordí-

totta a kulcsot, s úgy rúgta. Egyszer csak bedurrant s megindult. Hirtelen leállította, s futottunk, nehogy észrevegyék Irma néniék, hogy mi voltunk, mert különben megmondják. Róbertnek még egy félóra múlva is rizegett a lába.

– Vakációban egy levelező társunkhoz készülődtünk, egy másik helységbe. A vonaton beszélgettünk, s mire kitekintettünk, már túl is haladtunk az illető állomáson, s egy más városba jutottunk. Hamar leszálltunk, azt se tudtuk, merre menjünk. Bejártuk a várost, majd eljött a hazaindulás ideje. Bezzeg, most már tudtuk, hol kellett volna leszállni. Féltünk otthon elmondani az ügyet, de aztán valahogy bevallottuk. Csak annyit mondtak rá, hogy hát eléggé „ügyesek” vagyunk...

– Minden reggel végignézek az osztályban, megérkezett-e Árpi, s ha nem érkezett meg, aggódok miatta, vajon milyen baja történt.

– Olyan barátságba kerültünk, hogy a szünetek is furcsák, ha nem vagyunk együtt.

– Másodikosok voltunk, amikor Marikával egy reggel az édesanyja is eljött. Addig sose kísért el. Nem mertem semmit kérdezni, nehogy az édesanyja hallja, milyen kíváncsi természetű vagyok. Aztán láttam, hogy az iskolánál lemaradt az ajtóban, s várta a tanító nénit. Mikor a tanító néni bejött, kérdeztem Marikától, miért járt ide az édesanyja. Azt mondta, majd szünetben megtudom. Alig tudtam kivárni a csengőszót. Kiment a tanítónéni, s menten Marikára kiabáltam: „Most mondjad!” A válasz egyszerű volt: nagymamájáék szeretnék, ha kiköltözne hozzájuk, s onnan járna a központi iskolába. Szomorú lettem, hogy ezután majd egyedül kell hazamennem. De aztán akadtak haza felé más osztálytársak, s megvigasztalódtam.

– Tüzet gyújtottunk, szalonnát sütöttünk a kiránduláson. Vadászni is akartunk, fel voltunk szerelve nyilakkal, de semmit se lőttünk, mert az őzek messzire voltak, a nyílvevesszők csak a fába álltak vagy a hó alá bújtak. A rókára hozott csapda se fogott semmit, s nagy bánatosan hazaeregéltünk, félig megfagyva.

– Mentünk barátommal a kórház dombjára, és egy ember megkergetett, de mi elfutottunk. Az az ember részeg volt.

– Énekelgettünk Orsikával, még óvodások voltunk, s egyszer hallom ám, hogy valaki morog. Kérdelem, mi lehet. „Nincsen semmi”, mondta, mert akkor még nem beszélt tisztán. De újra hallottam a morgást, mire ő is meghallotta. Felnéztünk a padlásra, láttuk, van ott egy fekete valami, nagyot kiabáltunk s szaladtunk a kapuhoz, de kicsik voltunk, s

nem tudtunk kimenni. Erre rúgtuk a kaput. Amíg ott ordítozunk, jó le egy ember, s hát az Orsi tréfás kedvű nagytatája.

– Én és Mónika felmáztunk a csűrbe, lestük a madarat, és megláttuk a fiókákat.

– Azt gondoltam, gyújsuk meg a füvet, lássuk, ég-e. A fű a mogyorós körül meg volt száradva, a tűz hamar terjedt. Megijedtünk, én faágakkal paskoltam a lángokat, Karcsi a hátizsákjával. Sikerült az oltás, viszont a hátizsák szerteszakadt.

– Vasárnap elhívott a kertjükbe Zsuzsa, a juhnyájhoz. Volt ott egy szamár is. Kérdi a pásztor, felülünk-e a hátára? Én felültem, de a barátnőm nem mert. A szamár leeresztette a fenekét, s engemet levett, de még belém is rúgott. Mi azért másnap is ott voltunk. Aztán megkért a pásztor, maradnánk a kertben a juhokkal. Mikor visszajött, megköszönte, hogy segítettünk rajta.

– Minden délután együtt vagyunk. Ennek szüleim is örvendenek, csak akkor haragusznak, ha elcsavarogjuk az egész délutánt és nem segítünk nekik.

– Szüleimmel, barátnőmmel az erdőre mentünk. Míg a fürdéshez melegedett az idő, labdáztunk. A felnőttek betettek három üveg sört a vízbe, hogy ebédig lehűljön. Fürdés közben megláttunk egy halat, Hajni ki akart szökni a vízből, közben belerúgott az egyik sörösüvegbe, ami eltörött. Gyorsan kijöttünk a vízből, senkinek se szóltunk. Ebédkor nagyokat kacagtunk, amikor mentek a sörért és nem értették, hová tűnhetett a harmadik üveg. Kérdeztek minket is, de mi azt mondtuk, nem láttuk.

– Még nem volt megérve a szőlő, és már nagyon kívántuk. Akkor Emőke hátrahívott náluk a kertbe, s ettünk egy kicsit a szőlőből úgy éretlenül. Szülei észre se vették, mi se mertünk szólni.

– János megtanított halat fogni. Fogtunk két pénzest s egy botfejű halat. Üvegbe tettük, a botfejű hal megette az egyik pénzest. János felhasította a hasán, hátha megtalálja benne a pénzest. Mint a vadász a farkas hasában Piroskát és a nagymamát... Aztán a botfejűt eldobtuk. A megmaradt pénzest János nekem adta.

– A korcsolyapályán nem láttam senki ismerőst. Egyszer csak észrevettem Ibit, a testvérével korcsolyázott. Akkor még nem tudtam a nevét, csak rokonszenves volt nekem távolról, s utána kiáltottam: „Hé, izé, no, hogyishívják, hé, jé, várjatok meg!” Szót fogadtak és bevártak.

– Kirándultunk egyet Gyulával, majd elosztottuk a mogyorót, amit szedtünk, felkötöttünk mindent a biciklikre, s közben az idő csúful

elborult. Mi nem törődtünk, nagy nyugodtan indultunk útnak, de száz métert se mentünk, s már kegyetlenül esett az eső. Hamar egy fenyő alá álltunk. Jó volt, de aztán csúful fújt a szél, s nem védett a fa. Gondoltuk, körülbelül egy kilométerre van egy tanya, oda behúzódunk. Addig az eső is elállt, de hideg szél fújt, bebújtunk az istállóba, az ajtót nem tudtuk betámasztani. Kicsavartuk a ruháinkat. Valahogy hazaértünk, de a falu határán látjuk, hogy ég valami. A villám garázdálkodott.

– A dombon egy nagy zöld sáska kezdett az orrom előtt szökdécselni. Megfogtam és felfújtam. No, ne félj világ, volt ott röhögés! Úgy kínlódott szegény feje, Erzsi alig bírta a hasát a nevetéstől.

– Hóvárat építettünk a barátommal. Előbb alapot raktunk, aztán reá hókalibát, boltozatos tetővel. Volt egy lyuk is rajta, azon át bújhattunk be. Bent fel is tudtunk állni. Az egészet méteres fallal vettük körül. Kilenctől fél egyig dolgoztunk. Délután még építettünk egy falat, megbújtunk mögéje, s onnan dobáltuk egymást hógolyóval.

– A folyó mellett, a mosópadnál egy estében sok időt töltöttünk el Lacikával, míg lefüleltük a felnőttek beszélgetéseit.

– Vittünk labdát, s a barátnőmmel labdáztunk. Egy idő után látjuk, lebeg valami a levegőben. A nejlonzacskót vitte a szél, amiben a labdát hoztuk. Szaladtunk utána, de a szél felkapta a magasba. Már nem is láttuk. Nagyon sajnáltuk, mert szép zacskó volt. Elmondtuk szüleinknek, hogyan jártunk, de csak kikacagtak bennünket.

(„Örök harag...”)

– Kinézek az ablakon s látom, valaki sír. Szaladok ki, s hát a barátnőm sír. Miért sírsz, Hajni? Nem szól semmit, s csak másnap böki ki, hogy azért, mert megbántottam.

– Egy nappal az iskolakezdés előtt bementem hozzájuk, s mint két okos, szétszedtük a fényképezőgépet, s a filmet is elrontottuk. Másnap a kazetefon szalagját bontottuk ki, hogy lássuk, hasonlít-e a filmhez. Szüleim leszidtak, s ezért megharagudtam rá.

– Nem írta le a házi feladatát, én nem adtam oda a füzetem, mert azt mondta a tanár, hogy aki másnak a füzetéből írja ki a feladatot, az hármast kap, és még az is, akié a füzet volt. Gyula megharagudott, s két hétig tartott a harag. Mikor egyszer mentünk haza, szólítottam, hogy béküljünk ki, mert éreztem, hogy barátira van szükségem.

- Ugyanazt akartuk olvasni mind a ketten. A könyv kicsit el is hasadt, ahogy huzigáltuk. Aztán megegyeztünk, hogy szerre olvassuk el, kár ezért összekapni.
- Amikor lett Emesének a kistestvére, mi mindenféle rossz tulajdonságokat kívántunk neki, s akkor ő megharagudott, viszont mikor a leckékben kellett volna hogy segítsen, akkor nem volt aki, mert őt megsértettük.
- Én is bántottam, s ő is engem. Tört egy vesszőt és akart egyet reám ütni játékból, mire a fülemre ütött, és én megcsaptam.
- Meg is mondtam: örök harag, szalmakalap... De beárult az édesapjának, aki feljött nálunk, és megmondta az én édesapámnak, aki nagyon megszidott. Én még akkor se békültem, csak egy hét múlva. Rá két hétre feljött megint az apja, hogy hát, ugye, ki vagytok békülve? Mondom nagy mérgesen, hogy ki, de nem vele ülök. Hát ezért megint megszidódtam. A másik héten lett nevelői óra, s unokanővérem tudatta az osztályfőnökkel: velem akar ülni. Visszaültették. Felfogadta, hogy többé nem fogunk veszekedni... Nem az ördögöt, mind csak úgy veszekedünk továbbra is!
- Kettőnknek kétféle eredmény jött ki egy matekpéldánál. Ő azt mondta, az övé jó, én azt, hogy az enyém, s Éva nagy mérgében hazament. Másnap az iskolában nem szóltunk egymáshoz. Jött a matekóra, felolvastuk a feladatot, s kiderült, egyikünk megoldása se jó. Megfogadtuk, többé nem veszekedünk olyasmiért, amit nem tudunk pontosan.
- Reggel valamivel későbben indultam útnak. Gondoltam, Erzsike úgyis elment már, s nem szólítottam. Erzsike azonban sokáig várt, majd látva, hogy nem szólítom, ő is elindult, de hiába sietett, elkésett. Belépett az osztályba, s látva, hogy ott vagyok, megharagudott. Hiába kérleltem, nem bocsátott meg. Tornaórán kézilabdáztunk. Egy csapatba kerültünk, s mindig neki kellett adogatnom a labdát, ő meg nekem. Óra végén jött s beszélt, mintha mi sem történt volna.
- Jelenleg most összevesztünk egy autóbusz miatt, mert én felültem, ő meg lemaradt. Mikor az iskolaudvarra értem, odajött, s mondta: látom-e, ő is akkor jött, mint én. S hogy miért mondtam, hogy nem fér föl. Azóta nem szól hozzám, s én se hozzá.
- Vitatkoztunk, hogy melyik a jobb és a szebb állat. Én mondtam, hogy a kutya a leghüségesebb, ő meg, hogy a nyúl a legserényebb és legügyesebb. Megsértődtünk. Másnap beismertük, hogy mindkét állat szép és hasznos.

- Hívtam szombaton délutánra játszani, de nem jött el. Hétfőn az iskolában nem is köszöntem neki, pedig azért maradt otthon, mert a házukat kellett hogy rendbe rakja. De ahelyett, hogy megkérdeztem volna tőle, mi volt a baj, csak felfújtam magamat.
- Mikor aztán összetalálkozunk, bemegyünk a cukrászdába, veszünk egymásnak valamit, s kész, vége a haragnak!
- Elfelejtettem, mi volt a házi feladat. Lementem a legjobb barátnőmhöz megkérdezni. Megmondta. Másnap a tanító néni áthúzta az egészet pirossal, mert nem jól írtam. A barátnőm nem azt mutatta, ami a lecke volt. Előbb azt hittem, csak tévedett. De ő jó feladatot oldott meg! Ezek után nem hittem neki. Később még próbált becsapni, s már nem tudom olyan nagyon szeretni, mint régen. Most is jár hozzánk, együtt megyünk iskolába...
- Költőpénzemből sokszor adtam a barátnőmnek mozira. Jött hozzám egyszer két kislánnyal, hogy menjünk filmet nézni. Szüleim munkában, pénzem nem volt. Azt mondták, megveszik nekem is a jegyet. A mozihoz értünk, de jegyet nem vettek nekem, ők bementek, s én kint maradtam. Elhatároztam, többé nem barátkozok vele.
- Csaba egy rákot fogott. A rák megcsípte, s hamar az ujját zsebkenővel bekötöttem. Halásztunk is, s én egy halat fogtam. Azt mondja, add ide! Nem adtam. Csaba megcsapott: „Add ide!” Megint mondtam, hogy nem. Így jól megvert.
- Néha, amikor esténként a szüleim elmennek, Andreáéknál alszom. Egyik reggel, amikor így felkeltünk, meg akartam vetni az ágyamat. Szépen összefogtam az ágyneműt, de Andrea játékosan szétdúlta. Úgy felmérgeződtem, jól rápaskoltam a fenekére. Sírni kezdett, én megsajnáltam és féltem. Mind kértem a bocsánatát. Végre elhallgatott, s megegyeztünk, hogy a szüleinek nem szólunk semmit. Ám a konyháról nagy nevetés hangzott föl, mert a kishúga mindent elmesélt odakint.
- Harmadikban felmérő dolgozatot írtunk. Csilla valamit nem jól írt, s elkérte a radírt. Nem adtam oda, mert azt akartam, hogy rossz jegyet kapjon. Öt perc múlva a tanítónéni bekérte a dolgozatokat. Nagyon örültem, hogy nem tudta végig leírni, s csúfolni kezdtem. De bent volt a tanítónéni és meghallotta. Felállított, s kérdezte, miért csúfolom Csillát. Mikor elmondtam, akkor megszidott. Három napig senki se játszott velem. Majd újabb felmérő dolgozatot írtunk, de a $3 + 2$ helyett véletlenül $3 + 3$ -at írtam. Ki akartam törölni, de nem találtam a radírt. Sok gyerektől kértem, de senki sem adta. Mikor be kellett adni

a lapokat, nem voltam készen. Így Csilla tízest kapott, én kilencest. Szünetben kicsúfolt az egész osztály.

– Egyszer összevesztünk, de azt hiszem, mindketten hibásak voltunk. Haragunk három napig tartott, de nekem legalább három hétnek tűnt.

– Úgy békültünk ki, hogy másztam át a kerítésen, a kerítés leszakadt, ő hozta a kalapácsot és megjavítottuk.

– Amikor valakik veszekednek, mi Józsival oda se megyünk. Minket ne keverjenek bele! Vagy ha odamegyünk, addig mondunk, hogy többet nem veszekednek.

– Édesanyám neve napjára virágot gyűjtöttünk Ritával. A sokféle szép virág egyre beljebb csalogatott a réten. Már szép nagy bokréta volt a kezünkben, amikor valahonnan elősurrant egy mezei egér. Rita hirtelen hozzávágta, ami a kezében volt, s mire szólhattam volna, a gyönyörű csokor ott hevert szanaszét a földön, az egérnek pedig semmi nyoma. Összevesztünk, én Ritához vágtam a csokrot. Erre megálltunk, összenéztünk, elmosolyodtunk s megértettük, hogy mindketten hibásak vagyunk. Azóta, ha ő nem akar rám hallgatni, csak annyit mondok: „Rita, az egér!”

– A hatodik osztály évzáróján valamiért összekaptunk, életünkben először. Engem ez annyira bántott, hogy el akartam menni hozzájuk, de szégyelltem, s nem mentem. Így Orsika se jött hozzánk. Édesapám az egyik nap kérdezte, a barátnőm nyaral-e, mert régen nem látta. Mondtam, lehet hogy nincsen idehaza, s szégyenemben kifordultam az udvarra. Aztán elszántam magam: lesz, ami lesz, másnap kibékülök vele! Az utcán találkoztunk. Köszönt s akart továbbmenni, de én megállítottam, kérdezősködni kezdtem a vakációról. Aznap már el is jött hozzánk, mint régebben.

– A barátom nálunk volt az erdőn. Egy reggel hamarabb fölkeltem, s elmentem járni egyet. Visszafelé utánozni kezdtem a kutyaugatást, hogy édesapámék majd firtassák: „Nem láttál valami kutyát?” De közben a barátom is felkelt, s indult arrafelé, ahol én megbújtam. Mikor hallotta az ugatást, fogott egy botot s azzal jött tovább. Én kerültem egyet, s hátulról kezdtem rá ugatni. Úgy megijedt, hogy hirtelenében fölmenekült a fára. Mikor látta, hogy én szórakoztam vele, megharagudott s még aznap hazament. Csak egy hét múlva találkoztunk, de elfordította a fejét. Később odamentem hozzá: „Miért haragszol, hiszen csak viccelni akartam?”

– Emma volt a nagyobb, hát övé az igazság. Ahogy jöttünk haza az iskolából, kérdezte tőlem, haragszol-e, és én nagy mérgesen rávágtam,

hogy semmi közöd! Szegény, gondolhatta magában, itt ez a hülye lányka, vagyis én, még én állok az erdő felől! S már bántam, miért kellett olyan rosszul visszafeleljek.

– A negyedik osztály végeztével, amikor utoljára mentünk haza, meg akart verni. De én nem haragudtam meg, mert sajnáltam, hogy így érjen véget a mi barátságunk.

(Bemutatom a barátomat)

– Az alig négy esztendő kis barátom a szomszédunkban lakik. Mindennap már korán reggel bekopog hozzám, szétnéz, megkérdi, tanultam-e, és játszani szólít. Ha van tanulnivalóm, szívesen üldögél mellettem, amíg elkészülök a leckéimmal. Ha édesanyám valami munkát bíz rám, végig ott forgolódik körülöttem. Míg iskolaidő van, reggel elkísérem az óvodáig, délben pedig igyekszem, hogy minél hamarabb megfoghassam kis kezét és hazáig kísérjem.

– Amíg nem tudtam írni-olvasni, vonzott a képeskönyv. Néztam őket, főleg, amiben állatok voltak. Aztán próbáltam lerajzolni, átmásolni a rajzokat. Belenéztem szüleim könyveibe is, de csak titokzatos, érthetetlen vonalakat láttam bennük. Csodáltam, mit tudnak annyit nézni rajta. Első osztályban kezdtem megérteni azt, amit addig nem. A könyv nem engedett magától elszakadni se az iskolában, se otthon. A könyvvel meseországok határait léptük át, legyőztük a hétfejű sárkányt, hogy elnyerhessük a királylány kezét. Csakhogy amikor épp a miénk lett volna a jutalom, édesanyám hangja riasztott fel: „Anti, hozz be fát!”

– Vidáman folyt a játék a fagycsípte őszi levelek tengerében, amikor idegen kislány érkezett közénk. Ahogy hancúroztunk, azt vettem észre, mind követi a bűvőhelyemet. Egyszer kettesben maradtunk a farakás sarkában, s beszédbe elegyedtünk. Az ember általában azzal kezdi az ismerkedést, hogy bemutatkozik. Mi akkor még ezt is elfelejtettük. Jó volt hallgatni a hangját. Végig Zsuzsi nevű babája történetét mesélte. Tátott szájjal hallgattam, s megjegyzésekkel vigasztaltam, amikor oda ért, hogy az egyetlen lény, akit ő úgy szeretett, elhagyta örökre, mert egy kirándulás alkalmával ottmaradt egy fenyő alatt. Mindvégig keserű arccal nézett rám, s én igyekeztem átérezni fájdalmát. Észre se vettük, hogy besötétedett. Másnap ismét találkoztunk. Kisült, hogy Klárinak hívják, s csak egy évvel nagyobb nálam. Büsz-

kén mondta, hogy már nem búsul a Zsuzsiért, mert az én vigaszom többet ért neki minden játékpólnál.

– Az én barátom román, Puju, Pitesten lakik és 14 éves. A táborban ismerkedtünk meg. Épp az uzsonnát osztották, s közben láttam, hogy néhány fiú leült csoportunkhoz beszélgetni. Kérdeztem, volna-e kedvük focizni. Kedvük lett volna, csak labda nem. Bemutatkoztunk, elbeszélgettünk, hívtak estére moziba, ott nagyon jól telt. Aztán mentek Galacra kirándulni, s kértem, vegyen egy labdát. A pénztárosnő elvette a pénzt, s Puju ment, hogy válasszon labdát az üzletből. Visszafelé a nő elfelejtette, hogy már nála van a pénz, s lett nagy vitatkozás belőle. Puju nem hagyta magát, s nemsokára meg is került a 20 lej... Nagyon sokat segített nekem. Filmeket és filmezőgépeket cipeltünk a táborból az üdülőtelepre, s beállt velem cipekedni. Mikor eljött az utolsó nap, este beállított a barátaival s elbúcsúztunk. Nagyon fájt, hogy el kell válnunk. Ahogy hazaérkeztem, két napra rá levelet kaptam tőle, két barátjától pedig képeslapot. Én is küldtem egy fényképet magamról és testvéreimről, s úgy számítjuk, következő nyáron fölkeressük egymást.

– Későn jöttünk ki a moziból. Teréznek jókedve volt, dőltünk el a kacagástól. Utcánkából kicsi utca ágazik ki, s a mezőre visz. Odaértünk, s hát egy ember állt ott, mintha leselkedne! Futás haza, hozzánkig... Bezártam az ajtót, hallgattunk. Teréz azt mondta, ő látta, amikor az ember utánunk megindult. Tíz perc múlva kopogtat valaki az ajtón, s mi remegve hallgatunk. „Teréz, nyissatok ajtót!” – szólt a kintlévő, s Teréz megismerte az édesapja hangját. Jól megszidódtunk... Az történt, hogy édesapja aggódott a távolmaradása miatt, s előnkbe indult. A kisutcánál megállt, cigarettára gyújtott. Hogy a gyufa el ne aludjon, a kert mellé állt. Nagy kacagást hallott, s látta, mi vagyunk, éppen akkor futamodtunk meg s tűntünk el a kanyarban. „Biztosan megijedt, hogy megszidódik” – gondolta az apa és hazament. Teréz, persze nem volt otthon. Így jött el hozzánk az apa, hogy a lánya iránt érdeklődjön.

– Az én barátom nem szeret árulkodni, s ha valaki vele grimaszkodik, azt megkergeti, majd kacag, hogy a másik hogyan szalad. Nem azt kacagja, hogy szedi a lábait, hanem azt, amint fut-fut, esik ki a keksz az illető zsebéből és összetörik darabokra. Akkor megáll, de a barátom nem hagyja, hogy álljon meg, és egy pindurka kővel úgy tesz, mintha meghajítaná. Aztán csak jön az apja annak a gyermeknek és szidja a barátomat, hogy miért hajigálta kővel az ő fiát. Nem érti, hogy ez csak játék.

– Jó reggelt köszönök a szüleimnek, s már vár rám a teáscsésze. Reggeli után indulnék, rendezzem az állatokat, de édesanyám azt mondja, mehetek játszani, mert már elrendezte őket. Nagy zajt hallok a brigádudvar felől. Focimeccs folyik ott, fiúk játszanak a lányok ellen. A lányok kaptak egy gólt, s állítják, a fiúk csalással rúgták azt. A kapuban ismeretlen lány áll. Kérdem, te védsz? Mire bólint, de be se fejezi, már repül a labda s ő kifogja. Kérdi, hogy hívnak. Megmondom. Erre már ő is mondja a nevét. Így összebarátkoztunk. Egy baj volt, hogy nagyon hamar haragudott s gyorsan is békült. Emiatt szüleim nem igen kedvelték. Ő is észrevette ezt, s többé nem jött nálunk. Haragudtam a szüleimre, miért nem jó nekik Kati, hiszen mindenkinek van egy szokása. Neki éppen ez... Később összetalálkoztunk, kérdeztem, miért haragszik. Elmondta, s én kértem, ne nehezteljen. Most csak úgy barátkozunk, hogy a szüleink ne lássák. Megmondtam a szüleimnek, hogy nem tudnak eltiltani tőle.

– A domb tetején tehéncsorda. Három pásztorkutya ránk szaladt, mi ketten voltunk a mi kutyáinkkal. Az állatok összeverekedtek, én megbotlottam egy tuskóban és elestem. Egy kutya rám akart szökni. István a mogyoróbottal rácsapott, a kutya nagy nyivulással elszaladt. Köszöntem, hogy megmentett. Másnap az iskolában István fünek-fának mesélte, mi történt az erdőn, s én nagyon ideges lettem, mondtam, mit jár a szája. Nem is ült aznap velem. Másnap fociztunk a szomszéd falusi iskolásokkal. Mindketten védők voltunk. Istvánnak kellett passzolgatni, hát kibékültünk. A gólt szögletből rúgtuk, István beadta, én rászaladtam, s ezzel a góllal nyertünk is.

– Autóbusz-kirándulásra indult a sportiskola, s én is velük mentem. De ekkor még csak a nevét tudtam a barátomnak. Sikerült egymás mellé ülnünk. Hallgattunk. Ha valamit kérdeztem, nem szívesen válaszolt. Egyszer aztán megszólalt. Elmondtuk, hová valósiak vagyunk. Aztán megint elakadt a beszélgetés, mert ő egy kicsit durcás fajta volt. Enni kezdtünk. Megkínáltam egy kis süteménnyel, ő meg azt se tudta, mivel viszonozza. Mindent ideadott volna, de én nem vettem el, nehogy végül tőlem kérje. Robogtunk úticélunk felé, s ezalatt elálmosodtam. Odaérkezés előtt megébresztett. Leszálláskor nagyon álmos voltam, ezt ő észrevette. A pakkomat vitte helyettem. Öt napig voltunk ott, az utolsó napon ő vásárolt egy könyvet, mert nagyon szeret olvasni. Már pakolózni kellett, de barátom csak egyvégtébe olvasott. Olyan hirtelen állt fel, hogy megijesztett. Sikerült idejében bepakolnia.

– Nekem a testvérem a legjobb barátnőm. Most egyetemista, s mindig küld csomagot. Mikor leérettségizett, édesanyám kezdte biztatni, hogy felvételizzen, de ő hallani se akart róla. Kis idő múlva mégis tanulni kezdett. Mire felvételire állt volna, megszűnt az a szak. Nagyon elkeseredett, de a következő évben bejutott negyediknek ott, ahol 478-an voltak 18 helyre. Mikor meglátogattam, még diszkóba is elvitt. Hogy valamit vehessen nekem, eladta az ebédjegyét. Akart nekem cipőt venni, s egy új lakótelepen talált is megfelelőt. Színházban, moziban voltunk. Vett nekem színes halakat és egy aranyhörcsögöt, de megdöglöttek. Azt mondta, ne búsuljak, szerez ő mást.

– Máriusz barátom kékszemű, de vastag szemüveglencsék takarják el szeme fényét. Emiatt olykor szenved is, mert a gyerekek vaksi Máriusznak csúfolják. Úgy ismerkedtünk meg, hogy egy lány születésnapját ünnepeltük, s kezdtek érkezni a gyermekek. Én mindenkit jól megnéztem, mert senkit nem ismertem. A kerítés lécei között egyszer kíváncsi tekintet villant meg: egy vékony, szőke fiúcska nagy csokor margarétát ölelt magához. Mindenki odaszaladt. A többiek kórusban kiáltoztak: „Máriusz! Vaksi Máriusz!” Sírhatnékom támadt. Megsajnáltam a fiút, aki félénken közeledett az ünnepelthez, átadta a csokrot és beszaladt a házba. Csúfondárosan kiröhögték. Én utána szaladtam: „Állj meg, Máriusz!”

– Beteg lett Enikő, s édesanyja az orvoshoz vitte. Rögtön beutalták, mert Enikő skarlátos volt. Elszomorodtam, s a napok nagyon lassan teltek nélküle. Egyszer eljött a doktor bácsi az iskolába, vizsgálatra, s engem is skarlátosnak talált. Nagyon megijedtem, de azért örvendtem, hogy hátha a barátnőm mellé kerülök. Éppen abba a szalonba fektettek, ahol ő volt! Nagyon örültünk egymásnak. Injekciókat kaptunk, erősen csípett, de mi nem törődtünk vele. Egy nap jött a doktor néni, hogy Enikő hazamehet. Olyan üres lett nekem a szoba nélküle, pedig még sokan feküdtek ott.

– Tudtunk egy jó málnászó helyet, kutyáink is velünk voltak. Egyszer csak előre szaladtak, mi utánuk. Megálltak egy kalyiba előtt. Be akartunk oda nézni, de kiszökött belőle három kisebb gyerek. Mondom Barninak, hogy a kalibát ezek a gyerekek csinálták. Később látjuk, hogy vannak ott más gyerekek is, olyanok, mint mi. Egyikük odajött s megkérdezte, mit keresünk a kalibájuknál. Barni azt mondta, van-e bajotok, hogy mi véletlenül idetévedtünk? Ők mérgesek lettek, nekünk szöktek. Mi se hagytuk magunkat. Mintha a kutyák is megérezték volna, hogy bajba kerültünk, ugattak s a kicsiket nem engedték a kö-

zelünkbe. Immár ők haton támadtak. Mikor kifáradtam, úgy lefogtak, mozdulni se tudtam. Barni leszedte rólam a gyereket, belevágott egyet a gyomrába. Aztán én harcoltam Barniért, tepertem le egyiket a másik után. Végül úgy kifáradtunk, hogy tiszta vizesek voltunk. Ráadásul még hazafelé a folyóban is megmerítkeztünk. Otthon ki is osztottak nekünk egy jó rend verést.

– Brassóban voltam, az unokatestvéremnél. Egyszer valamiért be kellett hogy menjem a szomszédba, s vele tartottam én is. Este volt, Kriszti, a szomszéd kislány épp akkor jött be az udvarról. Az édesanyja kérdezte az unokatestvéremtől, hogy én ki vagyok? Megmondta. Én csak ültem ott és féltem az idegen helytől. De Krisztina odajött hozzám, hozott játékokat, s elkezdtünk játszani. Végül alig akartam hazamenni. Másnap reggel Kriszti már nálunk volt, s amíg az édesapja hazajött, egyet játszottunk. Egyszer négyesben felmentünk a Pojánára, jött velünk az unokatestvérem és a Kriszti testvére. Mi elszöktünk Krisztivel, felültünk a sodronyra s át a túlsó hegyre. Ők keresni kezdtek mindenfelé, Kriszti meg én visszamentünk. Nagy nehezen találkoztunk velük, s már sötétben értünk haza. Otthon számonkérték a késést, az unokatestvérem megmondta, mi történt, s nénje engem jól elsupákolt. Másnap kiderült, hogy Krisztit is jól elsupákolta az édesanyja, s az édesapja még le is térdeltette, egészen 11 óráig. Másnap megjöttek a szüleim, hogy hazavigyenek. Kriszti kikísért az állomásra, s címet cseréltünk. Mikor a vonatra felültünk, elkezdett sírni. A vonat már robogott, integettünk, de én is pityeregtem. Szüleim kérdezték, miért hullatom oly búsan a könnyem, de én lehajtott fejjel nem szóltam egy szót sem.

– Lány létemre fiúbarátot fogok bemutatni, aki az évek során hűségesen kitartott mellettem. Elég magas, vörösseszőke, zöld szemű, szeplős srác, mindenkire nyílt és ötéves kora óta a barátom. Mindkettőnknek gazdag a képzelőereje, s amikor mások kockáztak vagy babáztak, mi azt játszottuk, hogy útban vagyunk a Föld középpontja felé. Spirál alakba raktuk a székeket és közöttük hason csúszkáltunk a padlón. Olyan úrkutató történetekkel traktáltuk egymást, hogy aki hallotta, meg lehetett győződve, hogy az utolsó szóig megtörtént esetet hall. Egyszer be akartunk bújni a szekrénybe, mondván, hogy az egy úrhajó, ami gyorsabb a fénysebességnél is! Közben lógattuk a szekrényt, hogy a repülés hatását keltsük, de a vén bútor szétesett, s mi kizuhantunk! Néhány véraláfutással megúsztuk a kalandot. Máskor megfélekedezett arról, hogy nem az űrben van, hirtelen felállt, beverte

a fejét az asztalba, a feje betörött. Gyorsan vízért és kötszerért szaladtam, de ő mind csak hajtogatta, hogy úrlények lőtték főbe, lézerfegyverrel! Barátomnak köszönhetem, hogy gyermekkorom fantasztikusan gazdag volt. Ha ő nincsen, akkor nem tudjuk közösen kiagyalni azokat a csodákat, amikre majd oly szívesen emlékezünk.

– Mikor összebarátkoztam Barnival, mindenki csodálkozott, de legjobban a tanárok. Egy helyre ültünk, s bele is egyeztek, ha nem lesz ránk panasz. Volt egy kalandunk, hecsedliszedéskor. Telt a veder szépen, amikor kutyaugatást hallottunk. Egyszer Barni elkiáltja magát: „Tibi, egy kutya fut feléd!” Ezzel felmászott a fára. Mire magamhoz térhettem volna, a kutya ott termett mellettem, leütött a lábamról. Hiába volt nálam husáng, nem ijedt meg, s még a karomba is beleharapott. Erre Barni leszökött a fáról, egy husánggal ráütött a kutyára. Ketten együtt eldöngettük, sikoltozva szaladt el. Otthon legelőször a rendelőbe mentünk, s adtak egy tetanuszoltást, majd bekötötték a karomat. Akkor otthon is bevallottuk, mi történt. Barni azt mondta, ő kergette el. Én azt, hogy ketten. Civakodtunk, Barnit úgy megcsaptam, hogy a földig esett. Felszökött, s ő is megcsapott. Ekkor szüleink közbeléptek, hogy tehet ilyet két jóbarát?

– Egy téli napon, amikor megérkeztem az iskolába, mondják az osztálytársaim, hogy Éva beteg és nem jön. Nagyon elszomorodtam, s amint becsengettek, mellém ült Magdi. Én olyan árvának éreztem magamat mellette, nem tudtam úgy beszélni vele, mint Évával, képtelen voltam valamit is kérdezni tőle.

– Larisa kis gyermek-lényét képzelem magam elé, barátságunk bohó örömeit, de a szomorú esemény emléke minden mást elhomályosít. Egy augusztusi napon türelmetlenül siettem a tömbház felé, ahol Larisa lakott. Egyszer csak autóduda harsant, odafordultam: a túloldaltól egy kislány iramodott meg, s épp a robogó teherautóba szaladt. Közelebb mentem a baleset színhelyéhez, s a kislányban felismertem Larisát. Nem tudom, mi történt velem, kiabálni kezdtem, majd elvesztettem az eszméletemet. Amikor magamhoz tértem, az autó még mindig ott volt, de Larisát már beszállították a mentők. Hazamentem, elmeséltem az esetet édesapámnak. Három nap múlva elkísért engem a kórházba. Kis barátnőm szörnyen nézett ki, keze-lába végig gipszben volt. Akaratlanul is elbőgtem magamat, s olyan rosszul esett, hogy másnap már el kell utaznom a nagymamához. „Ne felejts el!” – mondta, mikor meghallotta, hogy messzire utazom. Nehéz szívvel vetünk búcsút. Nagymamámnál aztán magamhoz tértem. Egyik levelé-

ben édesapám megírta, hogy két héttel elutazásom után Larisa kiszenvedett. Emlékül egy zsebkendőt őrzök (azzal töröltem le búcsúkönnyeit), meg az édesapám levelét, s ha rájuk nézek, már látom is a kis, vidám leánykát, amint szalad felém az utcán.

– Gabriella szép szőke kislány volt, fürtjeiben piros szalagok. Ha szomorkodtam, vigasztalt, szeme csupa száanalom. De ha összevesztünk, mintha megvadult volna, úgy nézett, majd kidugta a nyelvét, és egész nap csak ült a széken, hallgatott. Mindig kibékültünk. Egyszer, amikor hazafelé tartottunk az óvodából, elcsalt hozzájukig, legalább megtudom, hol lakik. Sok panelház volt a negyedben, végül alig találtam meg a mi lakásunkat. Otthon nagy fejmosás fogadott, de nem számított, fő, hogy hazataláltam, mert már kezdtem eltévedni... Iskolába aztán máshová jártunk, de azért barátkozgattunk. Egyszer csak hallom, hogy egy új lakóházba költözünk. Sírva váltunk el Gabikával, de megígértem neki, hogy azért felkeresem. A ház új volt, lassan ismerkedtünk meg az új szomszédokkal. Kerültek más barátnők, de egyik se olyan, mint Gabika. Egy este búsan taszigáltam kistestvéremet a babakocsival. Hirtelen ismerős hang ütötte meg a fületem: „Mi van, meg se ismered?” A legjobb barátnőm állt előttem! Három éve nem láttuk egymást, azt se tudtuk, hol kezdjük a beszélgetést. Ő is a testvérkéjét taszította, s kiderült, ugyanabban a házban laknak, csak más lépcsőházban. Amikor megtudtam, hogy osztálytársak is leszünk, örömöm határtalan volt. Minden áldott nap sétáltattuk a testvérkéinket, s a szüleinket a csuda ölte meg, mi üthetett belénk? Barátnőm az elmúlt években megbarnult, haja rövidebb lett, ő maga komolyabb. Csak a csillagszemek villogtak huncutul. Megkezdődött a tanítás, sülve-főve együtt voltunk, elhívtuk egymást születésnapra, nagyon jó volt. Voltak külföldön, hozott nekem sok mindent, de aztán összevesztünk, melyikünk tornásson a porolón. Jött az iskola, de még mindig duzmáltunk egymásra. Aztán elmúlt a harag. Legutóbb a vakációban találkoztunk, s másnapra meghívott magához. Úgy fogadtak, mintha ki tudja, milyen vendég lettem volna. Pedig régebben annyit játszottunk seprűkkel, hokiztunk, verekedtünk, most meg egy kisasztalra kitéve limonádé, csokoládé, krumplucukor... Szívem összeszorult, éreztem, hogy ez már nem a régi, a barátság még megvan, de mégis valami más, valami nincs rendjén, valami...

– Leheléknél a fákon mászkálunk. Lehel magasabbra kúszik, én alig az aljáig. Amikor akartam menni, akkor megcsúsztam és estem vissza. Lehel odafent kacagott rajtam. Amikor meguntuk, lejöttünk a fáról.

Addigra már a testvére is megtanulta a leckét, s hunyócskáztunk. Először Lehel volt a hunyó. Megbújtunk a deszka hátához, Attila a fa mögé, és Lehel legelőször őt találta meg. Majd Attila hunyt és meg kellett keresnie minket. Lehel anyja ekkor hátrajött, s azt mondta, hogy a fáról kell vágni gallyat. Attila felment a fára és vitte a fejszét, levágott egy pár ágat, összeaprítottuk, és akkor engemet hazahívtak.

KIUGRANI VESZÉLYES!

Titkos birodalom

Erős László hatodik osztályos tanuló egy lakótelepi ház nyolcadik emeletén él, a városszélen.

Egyazon ház egyazon lépcsőházában lakik osztálytársa, Szép Hajnal, akinek szerencséje van, mert hazafelé csak az első emeletig kapaszkodik, s nem kell minduntalan a felvonóra várakoznia. A liftes házban élők jól tudják, hogy a felvonó olyan valami, mely rendszerint vagy éppen foglalt, vagy hibás...

Hajnalnak különben mindenben szerencséje van; legalábbis Erős Lászlónak ez a véleménye, akinek csak a neve oly sokat ígérő, amúgy nyurga kamasz, tornaóráik örök kétbalkezese, akin lelkesen röhög az osztály, bármely gyakorlathoz is gyürkőzzék.

Szép Hajnalnak bezzeg testnevelésből örökösen 10-ese van, és őt állítja oda a tanár, hogy alkalomadtán bemutassa az osztálynak: látjátok, kótyomfittyek, gyerekjáték, amit tőletek kérek!

Laci köszöni szépen az ilyen „gyerekjátékokat”...

És mennyi barátja van a lánynak! Laci feleannyi hűséges jópajtással is beérné, ha egyáltalán valaki komolyan venné.

De miben jeleskedik ő egyáltalán? Termetre csupán két osztálytársa magasabb nála, a többiek elmaradnak mögötte. Feleléskor viszont zavarba jön, hogy netán elfelejt valamit a leckéből, ezért aztán tényleg nem emlékszik mindenre, s jó, ha kétségbeesett nyekergését nyolcasra becsülik. A foci se megy neki, úszni nem tud. Édesapjának van egy félverseny biciklije, kellő gyakorlás után lepipálhatná vele az osztályt, de tegyük fel, hogy elviszi a suliba, otthon meg rájönnek, ami egész könnyen megeshet, hiszen Hajnal bármikor elkottyinthatja magát, s akkor büntetésből még a ház körül se furikázhat...

Igazán derék dolog, hogy a lány mindezek után is méltónak tartja a barátkozásra. Persze, ez nem a szó szoros értelmében vett barátság, Szép Hajnal mindenkivel kivétel nélkül kedvesen bánik, így hát vele sem tesz kivételt... Várakozik rá reggelenként a ház előtt, amíg Laci leereszkedik a nyolcadik emelet magasságából; még ebben is meg-

előzi, hiába igyekszik a fiú reggelente; mihelyt az édesanyja nógatni kezdi, Laci fejében minden összezavarodik, ennek is nekikezdene, ahhoz is hozzákapna, végül ez is, az is végezetlenül marad, akkor viszont már sietni kell, s ha netán foglalt a lift, kettesével-hármasával veszi a lépcsőfokokat lefelé, csak úgy dübörög tőle a betongyomrú tömbház.

A lépcső alján frissen, lángoló vörös haját fiúsan félresimítva várakozik Hajnal, támasztja a korlátot s hangosan kuncog, amikor megpillantja a fiút.

– Megjött a menyasszony? – lódul ki Laci előtt az ajtón.

Mert nem csak a többiek: ő is piszkálódik ám; ezzel például azt akarja mondani, hogy Laci mennyire későkása. Hajnal tudhatná, hogy ettől ő, mármint Laci elpirul, s elfutja a pulykaméreg. Ráadásul alig képes tartani az iramot a lánnyal, hiába hosszú a lába, Hajnal úgy szaporázza, hogy Laci valósággal kifulladásig felzárkózik melléje.

Biztosan azért kacag rajta Hajnal is, mert nem olyan sportos az alakja, mint a többi srácnak. Bezzeg, ha nem nyúlik meg olyan hirtelen a múlt nyáron, most ő se lógna ki annyira a sorból. Jártak az orvosnál is emiatt, aki azt mondta az édesanyjának, hogy rendszeresen kellene tornásznia a fiúnak. Erre kapott ajándékba egy expandert, de egy heti buzgólkodás után többé le se vette a szekrény tetejéről. Húzogassa, akinek nincs jobb dolga, ő csak izomlázat kap tőle, no meg kiizzad...

Nem lenne pedig rossz egymás után százszor kihúzni azokat a vacak rugókat, lehetőleg az osztály szeme láttára. De reggelente, amint Hajnal mellett lohol, semmivé foszlanak álmái. Neheztel a lányra, viszont ha csak egyszer nem várná be őt, a menyasszonyt...

Bezzeg, hazafelé külön utakon járnak! Laci szívesen szegődik csintalanabb osztálytársai nyomába, akik úgy ismerik a belváros zegzugos utcáit, mint más a tenyerét; tudják, hol árulnak friss pattogatott kukoricát, melyik moziban tűzik műsorra a legkalandosabb filmeket, hol kínálják a rágógumit, hol lehet színészképekért bélyeget cserélni és bélyegért söröskupakot... Akár egy órán át is képes elkóborolni. Húségesen kutyaagol a többiek nyomában, hallgatja sületlen tréfáikat, és buzgón mulat rajtuk, magába szívja az autómárkákról szóló értesüléseiket, örül, hogy megtűrik maguk mellett. Nem szólnak hozzá, akárha ott se lenne; levegőnek nézik. Ilyenkor jókora késéssel ér haza. Apja-anyja még munkában, a lakás üres, nem is időzik bent sokat, éppen csak meglangyosítja a hűtőszekrénybe félretett ebédet, sietve

bekapja, s a lakáskulccsal a nyakában már dübörög is le az üres lépcsőházba. A tanulás még várhat; majd ha a szülei hazaérkeztek...

Hajnal, mint rendszerint, már odalent tollaslabdázik a tömbházban lakó lányokkal. Amint meglátja őket, Laci széles ívben elkerüli a ricsajos, csípős nyelvű csitriket, hogy ezzel is elspórolja a köszönést, s a háta mögötti kuncogások ne juthassanak a fülébe... Átvág a tömbház mögötti széles vasúti töltésen – négy pár sín fut rajta párhuzamosan a messzeségbe –, a túloldalon átbújik egy foghíjas léckerítés résén, ami különben nem is látszik, mert eltakarja egy terebélyes bodzabokor. A kerítésen belül, rozsdás vakvágányon, amelyet mindenütt sűrűn benőtt a fű s a gaz, egymáshoz kapcsolt, jórészt már korhadásnak indult, egyszerű deszkából ácsolt vasúti lakóvagonok sorakoznak. Évekkel ezelőtt vontatták ide őket, a töltés szomszédságába, aztán valahogy megfeledkeztek róluk...

Megnyitja az egyik vagon recsegő-nyikorgó ajtaját, mely olyan rozoga, hogy majdnem a kezében marad, de aztán meggondolja magát, s úgy határoz, hogy kitart egy következő ajtónyitogatásig. Az ajtó mögött terül el Erős László titkos birodalma, amelyről senki fia nem tudhat, mert még senkinek sem szólt róla, s jobb lesz, ha mi is csak suttogva hozzuk szóba.

Azon a júniusi délutánon, amikor történetünk kezdődik, alig néhány nap maradt az iskolai évből. Laci, miután kihunyorogta magát a félhomályban, rosszat sejtve néz körül a szüette vagonban.

„Itt járt valaki!”

Az aprócska ablak, amely ezelőtt telis-tele volt kuszán lógó, fátyolos pókhálóval, most gyanúsan tiszta...

A titkos birodalom felfedezése

Szép Hajnal szívből elkeseredik, valahányszor a tükörbe pillant: miért is nem lett olyan, akár a neve? Sokáig arról álmodott, hogy derékig érő hajkoronát növeszt, de valahányszor már-már a vállát verdesték, a hajszálai töredezni kezdtek; édesanyja szerint olyan volt a feje, mintha csepű nőne rajta. Ráadásul a haja színével se volt kibékülve: mi az, hogy vörös haj? Igaz, látott nőket, akik vörösre festették a hajukat, és Hajnalnak meg is volt a véleménye róluk! De ő még nem is festheti a

magáét, így aztán a feje búbja szemtelenül lángolt, mint egy kisebbfajta tábortűz, ráadásul kihívóan vöröslöttek az arcán hemzsegő szeplők is, amelyektől, bármennyire igyekezett, sehogy se tudott megszabadulni. Folttalan, sima babaarcról ábrándozott; többször is megmosakodott márciusi hóban, amitől állítólag eltűnnek a szeplők. De ez is hiábavaló volt. Írt a gyereklaphoz egy tanácskérő levelet, amire azt a választ kapta, hogy általában nincs mit tenni a szeplő ellen, ha idővel nem múlik el magától, meg kell vele barátkozni. És bíznak benne, hogy Hajnal, bár életükben sose látták, egészen csinos azokkal a pöttyökkel az orra tövében...

Nahát, köszöni szépen! Legalább a neve ne lenne Szép, így viszont mindenki összevonja a szemöldökét: „Szépnek hívják? No, hadd lássuk azt a hétszépséget...”

Aztán... sehogy se növekszik, hiába szeretne magas, nyúlánk lenni. Bezzeg Erős Laci, neki egy nyár elég volt ahhoz, hogy most felnéz-hessenek rá. Pacalista korukban, amikor még hátitáskával a vállukon botorkáltak egymás mellett az iskola felé, egyformán pöttömnyiek voltak... Azóta várja be reggelente a fiút; édesanyja kívánta így valamikor, az első napokban.

„Nyugodtabb a lelkem, ha együtt mennek, mégis csak más, ha egy fiú is van az ember mellett...”

Igaz, Laci rendszerint váratott magára, de Hajnalt amúgy is nehéz volt megelőzni, mert senkit se szeretett megvárakoztatni, ezért, ha tehetett, igyekezett mindenhová jóval korábban érkezni.

Nem tetszik neki, ahogy Laci az utóbbi időben viselkedik. Minden semmiségért felhúzza az orrát, könnyen dühbe gurul. Milyen más volt még tavaly is, bátran heccelhettek egymást, szívből jövő kacagás volt a vége. Most meg... Délben egyre többször veszi másfelé az útját, míg őt, Hajnalt hagyja magában, unatkozva hazaballagni.

Hajnal amúgy nagyon szeret bárkivel szóba állni, függetlenül attól, hogy az illető fiú vagy lány. Azt is megfigyelte, hogy a fiúkkal mintha könnyebben szót értene, nem olyan szűk az érdeklődési körük, mint némely osztálytársnőjéé. Erős Lacival különösen jól eldumálnak mindenféle autómárkáról, versenyautózásról, popegyüttesekről, a televízióban látott filmek váratlan fordulatairól. Igaz, legtöbbször ő, Hajnal viszi a szót, de sebaj, utána legalább megkönnyebbül, és olyan jól érzi magát. Laci különben is birkatürelemmel képes őt hallgatni: nem vág a szavába, nem csúfondároskodik lépten-nyomon, nem olvassa a fejére, hogy a fellegekben jár, meg hogy biztosan megártott az a sok

könyv, amit összeolvasott. Pedig Erős László nem nagy barátja a betűnek, ezt már többször bevallotta, amikor néhanapján olvasmányaikra terelődött a szó.

Szóval, jó fiú ez a Laci. Hűségesen lohol mellette, s ütemre lógatja hosszú karjait, mintha az utat sepregetné maga mellett. Hajnal attól tart, lemarad a gyaloglásban, ezért roppant iramra kapcsol, csak úgy aprítja az utat az iskola felé menet. Azt olvasta valahol, jót tesz a szervezetnek ez a reggeli ügetés, s örvend, hogy közben Lacit is sikerül mozgásra bírnia. Mert ami igaz, az igaz: nem valami nagy ász tornából! Nem ügyetlen ő, csak láthatóan nincs mit kezdenie nagyra nőtt végtagjaival. Bezzeg, ha neki nyúlna meg keze-lába, menten beállna kosarazni! Így egyelőre marad a tollaslabda. Már próbálta Lacival is megkedveltetni ezt a játékot, de a fiú örökké kimentette magát valamivel. Egyszer a keze fájt, aztán a lába, majd a válla ficamodott ki... Folyton akadt valami kifogás. Így aztán maradnak a lányok a tömbházból. Csakhogy velük nem igen tud szót érteni, egyébről se folyik a szó, mint ruhákról és fiúkról...

Hajnalt ez a téma nem érdekli. Különbösen is nemegyszer elmondta már az édesanyjának, mennyire szeretett volna fiúnak születni. A mama ráripakodott, hogy járhat ilyesmin az esze, inkább segítene a vasalásban, mosogatásban, egyáltalán a házimunkában.... Anyával nem lehet vitatkozni. Nem érti meg az embert, s ha valamiért indulatba jön, mindegyre a házimunkával hozakodik elő.

Brrr!...

Meg, hogy egy rendes lánynak kötelessége megtanulni minden házas dolgot, mert ha egyszer férjhez megy... De ha egyszer ő nem akar férjhez menni!

Hajnal azt sem érti, Laci délutánonként miért kerüli el, s miért kóborol a töltésen túlra. Tollaslabdázás közben is látja, amint a régi vagonoknál hirtelen nyoma vész. Hát menjen, ha olyan büszke!

A dolog csak nem hagyja nyugodni. Egyszer Laci után lopózott, s dobogó szívvel fedezte föl a bokrot, a kerítést, rajta a rést, majd a nyikorgó ajtót a vagonon... Osonva menekült vissza, nehogy Laci megneszelje: leskelődött utána.

Hetekig gondolt arra a vagonra. Aztán egy júniusi délelőtt, amikor Laci még társaival rótt a belváros utcáit, Hajnal elszánta magát. De alig záródott be mögötte a nyikorgó deszkaajtó, a vagon remegni, dübörögni kezdett, sípszó harsant, töfögés zaja verte fel a környéket. Hajnal megijedt: a lakóvagonokat húzatják el egy mozdonnyal, s ki

tudja, most hová röpíti a véletlen? Már-már kiugrott volna az ajtón, amikor a vagon-ablakon túl, a bokrok mögött ócska gőzmozdonyt látott eltöfögni a szomszédos vágányon. Rájött: a lakóvagon áll, csak a mozdony alatt megremegő föld keltette az utazás illúzióját.

Szétnézett a kopott, pókhálós vagonban: az egyik sarokban vedlett pokróc, mellette elemlámpa, mindenféle, műanyagból gyártott apró reklámautócskák, némelyiknek a kereke, másiknak a szélvédője hiányzott. Az ablakocska alatt, a deszkafalra szegezve, rozoga autókormány díszlett. Óvatosan leszedte az ablakról a pókhálót. Ha már itt van, legalább rendet csinál. S akkor az üvegen egy araszoló óriáspókot vett észre. Sikoltozva menekült a kátrányszagú vagonból.

A vonat elindul

Laci a pokrócon ül, a falra szerelt kormánykerékre mered, de gondolatai mindegyre akörül járnak, vajon ki nyomozhatta le a vagon? Minden sarokba bekukkintott, de semmi nem hiányzik... Csak a pókhálók tűntek el. Ezzel pedig lőttek a biztonságna. Ezután még ha egyedül maradna is, úgy fogja érezni, mintha mindenik sarokból kíváncsi tekintetek követnék minden mozdulatát.

Most már bevallhatjuk, hogy Erős László él-hal a gépkocsikért. Kicsiért, nagyért, képen látja őket vagy filmen, számára teljesen mindegy. Egyszerűen, ha autó közelébe kerül, nem lehet onnan elrángítani, míg alaposan körül nem szaglászta. A kormányt egy magára hagyott Skoda roncsáról szerelte ki egy tavaszi estén, amikor heteken át sikerült megbizonyosodnia: senki se tart többé igényt a kibelezett, műszereitől, lámpáitól, üléseitől megfosztott ócskavasra. A kormány nehezen vált le eredeti helyéről, amiatt kegyelmezhetek meg neki a környékbeli nagyfiúk, de Laci nem tágított, míg maga után nem vonszolhatta a jócskán szutykos, repedezett bakelitperecet.

Ahányszor hozzáér, máris azt képzei, hogy egy gépkocsi volánjánál ül. A vagon ablakán túli látvány az országúti tájat helyettesíti, a motor burrogását a szájával hozza létre, mint kissrác korában, amikor az autóbuzson, a sofőrülés mögött ácsorogva leutánozta a vezető legapróbb láb- és kézmozdulatait is.

Szívből sajnálja, hogy apja hallani se akar az autóvásárlásról. Azt mondja, elég neki a bicikli is gondnak, s ha felborul, legalább nem esik olyan nagyot.

A vagonablakon túl még jócskán világlik a délutáni nap. A távolban a lányok tollaslabdája röpdös a levegőben... Iskolába menet megpróbálja szóra bírni Hajnalt. Vajon nem ő volt itt a váratlan vendég?

Reggel oda is szólt a lánynak:

– Elárulnék egy titkot, de ti...

– Milyen ti?!... És micsoda titkot?

– Ti, lányok!... Mindent kifecsegték...

Hajnalnak már nincs is szeplője, egyetlen lángolás az arca.

– Miért vágysz fel az ócska vagonoddal?!

– Szóval te jártál ott!

– Micsoda szemétdomb az! És minek titkolod a játékautóidat? Azt hiszed, kell valakinek az a rakás bébiholmi?!

Ettől Laci paprikázódott fel. Kedvenc játékait ócsárolják! Ez a lány egyszerűen fel se képes fogni, mire való az ő birodalma! Ha nem fölényeskedik, talán elmagyarázta volna neki töviről hegyire a vagon rendeltetését...

– Megtiltom, hogy valaha is betedd oda a lábad! Ha elkaplak...

– Süsd meg a koszfészkedet! Ha utazni támad kedvem, nem abba a tyúkólba szállok fel, légy nyugodt! És nem mímelem az utazást, hanem igen is vonatra ülök, ha egyszer a fejembe veszem!

– Ülsz te... Fogadjunk, hogy csak a szád jár!

– Na, majd meglátod! Délután igenis, elutazom!

Laci hátat fordít a lánynak. Nem lehet vele beszélni. Úgy mennek tovább az iskoláig, mint két idegen.

Délután tétován rugdalja a köveket a töltés mentén. Valahogy mintha elment volna a kedve a lakóvagontól. Mit akart mondani Hajnal azzal az elutazással? Nem úgy néz ki, mint aki komolyan készülődne valahová. Sötétkék tréningruhájában ugyanúgy ugrabugrál a tollaslabdahálónak használt porolóállvány körül, mint bármely más napon.

Nagy csikorgással-zörömböléssel döcögő, rogyásig rakott tehervonat közeledik a szélső vágányhoz. Kőolajszállító tartályok, hűtőkocsik, gabonátárolók zakatolnak át az önműködő váltón. Odébb pirosat mutat a közeli fényjelző, a Diesel-mozdony futása lelassul, majd a kígyózó szerelvény lusta nyikorgással megáll. Teljesen megszokott látvány ez Lacinak, naponta számtalan vonat húz el a töltésen, személyszállítók és tehervonatok egyaránt.

Olykor, ha pár száz méter hosszúságban foglalt a pálya, a síneken túlra igyekvők felkapaszkodnak egy-egy vagon közepén vagy végén, s a túloldalon nagy nehezen lekászálódznak az alacsony töltésre. A síneken túl ugyanis, pár percnyi gyaloglásra, egy városi autóbuszjárat végállomása van.

Lacit váltig figyelmeztették otthon: ha vonat vesztegel a pályán, várakozzon türelemmel a töltés mellett, sose kapaszkodjon fel a vagonba, nehogy váratlan meglepetés érje...

Mikor és hogy került Hajnal éppen a Laci mellett álló, nyitott ajtajú tehervagon platójára? Vörös haja gúnyosan villan a magasban, kezével búcsút int a fiúnak, s a távolabb visítva kacagó lányoknak.

Ugyan, csak tréfál ez a lány, mindjárt leszökik melléje, s akkor talán ki is békülnek. De telnek a másodpercek, a vonat bármelyik percben elindulhat...

– Ide gyere utánam, ha mersz!

Hajnal jóformán még ki se mondja, s a fiú egy vaskorláton csüng, lábait igyekszik megvetni a vagon padlóján, de minden olyan irtó magas és a tornaszerek méreteire emlékezteti...

– Gyáva! Gyáva! – kiáltja a feje fölött a vörös hajú lány. Talán még áll valamennyit a vonat – kínlódik tovább Laci –, amíg bebizonyítom neki, nem nagy dolog odafent ülni. Aztán mindketten leugrunk...

Még csak fél lábát sikerült megvetnie valahogy, amikor nagy zökkenéssel, lódulással útnak indul a szerelvény...

Mondjuk azt, hogy autóban ülünk

Hajnal megizzadt, amíg sikerült maga mellé felhúznia a görcsösen kapaszkodó fiút. Már-már úgy tűnt, nem sokáig bírja tartani magát a magasban, a lába alatt zakatoló üresség fölött, s óhatatlanul a kerekek alá zuhan.

Most derült ki, milyen jó, hogy kettejük közül legalább az egyiknek tízese van tornából!

Amíg ők a vagon ajtajában ügyetlenkedtek, a szerelvény jócskán neki-velelkedett, s a vasút mellett strázsáló villanyoszlopok egyre gyorsabban maradtak el.

Talán még le lehetne ugrani – méregeti Hajnal a sebességet s a töltés magasságát –, de mi legyen Lacival? Hiszen, ha a felkapaszkodás olyan nehéz dió volt neki, egy szerencsés földreszállás még bajosabb lenne.

Ő minden további nélkül leugorhatna, de hogyan hagyja sorsára a fiút? Elnézi, amint a vagon közepére húzódva zihál, s a hitetlenségtől kerekre tágult szemmel bámul az elszaladó külvárosi tájra.

– Leugrunk vagy maradunk? – szegezi hirtelen Lacinak a kérdést, s az ajtókeretbe kapaszkodva, féllábbal a mélység fölé lép, ugrásra készen.

– Meg akarsz nyomorodni?! – pattan föl a fiú, s Hajnal karját kezdi rángatni. – Ha utazni vágytál, akkor most tessék...

– Te mondtad!

Durcásan fordít hátat Lacinak, s a padlóra kuporodik. Micsoda szemtelenség, még ő az, aki félti... Nézi, miként maradnak el mellettük a jól ismert lakótelepi házak, a játszótér, a kiskertek, a kenyérbolt, egy garázs, egy fatelep, ládaraktár, gyümölcsnemesítő állomás, egy elhagyatott sportpálya... amíg ezeket látja, nem járhatnak olyan messze otthonuktól.

Egyedül a fiú a hibás... Hányszor mondta neki, ne képzelegjen annyit! Elég meglátnia például egy Volvót, szemrebbenés nélkül ráfogja, hogy az az ő kocsija, s arról fecseg, mihez kezd vele, merre veszi útját.

– De hát az a kocsi azé a szakállasé, aki az imént bement abba a kertes házba! – próbálja ilyenkor észhez téríteni, de Laci hajthatatlan.

– Te mondhatasz akármit, ha én egyszer úgy hiszem, akkor az úgy is van!

Most meg, mennyire odavan azzal a lakóvagonnal! Ha tudta volna, hogy annyira ostoba, gyermeteg látvány várja a rejtekhelyen, be se teszi oda a lábát... És mitől paprikázódik úgy fel? Attól, hogy letörölte azokat a pókhálókat... Nevetséges!

Három kis srác iramodik a szerelvény után a zöldellő libalegelőn. Lobog a trikójuk, a hajuk a nagy igyekezetben, egy darabig egy

vonalba haladnak a vagonajtóval, amelyben Hajnalék kuporognak, egymásnak hátat fordítva. De a vonat közben rákapcsol, a fiúcskák el-elmaradoznak, s mérgükben kinyújtják a nyelvüket a potyautasokra...

Jó, hogy nem dobáltak meg bennünket, lélegzik föl Hajnal, s próbálja felidézni magában azt a pillanatot, amikor eldöntötte, hogy erre az átkozott szerelvényre felkapaszkodják...

Látta a fiút a sínek mentén ögyelegni, miközben ő a lányokkal játszott, s eszébe jutott reggeli összezördülésük: képes volt a fejéhez vágni, hogy ő, Hajnal nem tud titkot tartani... Bezzeg, ha így állna a helyzet, azóta már az egész osztály, valamennyi ismerősük tudomást szerzett volna a vagonról, meg a benne őrzött, gyermekes limlomról!

Hogy őszinte legyen, arra számított, Laci majd egyszerűen lerángatja őt a veszteglő vonat ajtajából. A fiúra akart ráijeszteni egy kicsit, majd nevetve otthagyni, hadd mérgeződjék másnap reggelig!

Útközben aztán, mire az iskoláig érnek, egész biztosan kibékültek volna.

Játéknak, tréfának szánta az egészet, s lám, mi lett belőle!

Robogás közben most nagyot rándul a vagon, a lendület majd kirepíti őket a nyitott ajtón. A töltés mentén mély, frissen ásott árok húzódik végig, váltó váltót követ, kábeleket fektetnek le, recsegnek-ropognak lent a talpfák...

Most veszik észre, hogy ijedtükben egymásba kapaszkodtak. Laci a Hajnal karját szorongatja, Hajnal meg a Laci vállára nehezedik. Szerencsére, a fiú hosszú lába megakad a vagon falába, s ez óvja meg őket a kizuhanástól.

Bemenekülnek a vagon túloldalára, s onnan nézik, mint egy vetítő-vásznat, az ajtórésben állandóan változó, villanásnyi tájat.

Hajnal eleinte még reménykedett: van elég szemafor a pálya mentén, hátha újra megáll velük a vonat, s már kívül a városon, de a lakónegyedhez még közel, földet érhet lábuk. Most viszont, ha meg is állnának valahol, hogyan jussanak haza a rohamosan közeledő szürkületben?

Ha tudná pontosan, merre járnak...

Újabb váltók, vasúti hidak, akácos ligetek, kanyargó patak a díszlet. Egy tavacska gyékénnyel benőtt partján horgászó férfiak integetnek feléjük vidáman.

Szerencse, hogy a nap melegen süt, a hús huzat kellemesen simogatja izzadt homlokukat, hátukat. A száguldás légárama minden irányból a közeledő nyári est illatait sodorja feléjük. Persze, amikor a láthatáron

váratlanul feltűnik egy kőolajfinomító üzem, gyorsan be kell fogniuk az orrukat, olyan kotlóstojás szag lepi meg a környéket...

– Mondjuk azt, hogy gépkocsiban ülünk, és csekély 80-assal robogunk valahová – javasolja bátortalanul Laci.

Hajnal szeme szikrákat szór:

– Jegyezd meg, hogy egy tehervonaton kuksolunk, s ha nem történik valami, fogalmunk sincs, hogy hol kötünk ki!

Tiszta szerencse – állapítja meg magában hálásan –, hogy nem vagyok egyedül...

Éjszakai átszállás

Laci nem érti, hogy osztálytársnője miért nem szeret képzelődni. Ha most robogó autóban érezhetnék magukat, mennyivel könnyebb lenne elviselni a gondolatot, hogy egyre csak távolodunk otthonról!

Már-már azt gondolta, fel se jut a mozgó vonatra. Kapaszkodó keze elzsibbadt, merev lett és reszketni kezdett a fájdalomtól.

Hajnal nélkül a kórházba kerülhetett volna, ha egyáltalán életben marad a biztosnak látszó zuhanás után. Egy pillanatig a veszély jéghideg szelét érezte végigcikázni a hátgerincén.

Végignéz Hajnal tréningruháján, tornacipőjén; az még hagyján, lehet bennük utazni, őrajta viszont csak egy kötött ing és egy rövidnadrág fityeg, inge alatt még trikó sincsen. Elég lesz-e éjszakára? Mert az most már több, mint valószínű, hogy itt ragadnak a szerelvényen, legalábbis egy darabig, amíg valahogy eligazodnak ebben az örökké mozgó, zakatoló világban.

Mert meg kellene már állapítani, méghozzá pontosan, merre veszi útját a vonat. De hát ő nem ért a vasúthoz, neki a gépkocsi a szerelme: ha az országúton robognának, egy-kettő kiismerné magát. Valamennyi közúti jelzésről tudja, mi fán terem és mire való; apja addig nem adta oda a félverseny biciklijét, amíg szigorúan le nem vizsgáztatta a közlekedési szabályzatból; Laci hiába erősködött, hogy ő nem merészkedik ki az országútra, csak a ház körül karikázik, minek tömjé hát a fejét annyiféle rajzzal és előírással; de az öreg makacs volt, s azt mondta, sose lehet tudni, hová vetődsz, fiam, s minek veszed hasznát! Ennyire

előrelátó azért ő sem lehetett, különben a vasúti jelzéseket se felejtette volna ki a kötelező tananyagból...

Pedig, ha ügyesen feláll az ajtóban, s a fogantyúba kapaszkodva kissé kihajol, hogy jól beláthassa elől a pályát, szinte ugyanaz a látvány fogadja, mint a mozdonyvezetőt. Már el is képzei, hogy ezt a vonatot ő vezeti, ingét jólesően lengedeztetni a huzat. Kormánykerékkel ezúttal semmi gondja, csak egy pedált kellene le-fel járatnia, miközben a műszereket s a csillogó vas utat figyeli...

De azért gondolatban a szabadulás útját is méregeti. Csakhogy ő nem földrajz leckéket idéz fel, nem távolságokat becsül és utakat pászít egymáshoz, amelyek hazavezetnek, mert az ilyesmi túl körülményes számára, inkább azt veszi sorra, hogy az általa olvasott kalandkönyvek kedvenc hősei milyen módszert alkalmaztak hasonló helyzetben... Elhessegeti magától azokat a jeleneteket, melyekben lovas vagy autós különítmények állították meg nyílt pályán a vágató szerelvényt s vitték magukkal a póruljárt utasokat. Ezekre a fogásokra esetükben biztosan nem kerülhet sor; még ha szüleik meg is tudják, mi történt velük, nem valószínű, hogy taxiba vágnák magukat, hogy a vonat üldözésére induljanak. Annyi vonat fut szerteszét Újvárosból, minden irányba, egyáltalán melyik után is szegődjenek?

Eszébe jut aztán néhány film is, amelyekben a bajba jutott hősök a szerelvény tetején az ütközőkig kúszva-egyensúlyozva kapcsolnak le egy-egy vagon a vonat többi részével együtt, s kézféket használva, nagy kockázatok árán végül is sikerült megállítaniuk a tehetetlenül vágató vasúti kocsikat. Ehhez viszont izmok kellene, neki pedig... Nincsen hát szabadulás?

– Fázom – mondja a lány a háta mögött, s ez felér egy segélykiáltással. – Mi lenne, ha becsuknánk az ajtót?

– Úgy ülnénk itt, mint valami bezárt lovak – háborog Laci. Hajnal csodák csodája, most nem veszekedik vele, és reszket, mintha a hideg rázná.

– Mi lesz itt éjszaka? – csóválta a fejét a fiú, s hirtelen arra gondol, hogy a didergés nála is akármelyik pillanatban beüthet.

– Támasszuk egymásnak a hátunkat – javasolta a lány –, s kucorodjunk össze kicsire, az talán használ...

Valóban, így hamar átmelegednek, mintha láthatatlan apró kályha fűtené őket. A meleggel együtt álmodás járja át a fejüket, a gondolatok pihenni térnek, a nyitott vagonajtóban elsuhanó, beszürkült esti táj egyetlen végtelen hullámozó mozgássá olvad össze. Laci már nem is

tudja, álmodta-e az egész útnak indulást vagy csak most merül el az álom mélységeiben? Talán egyszer felébred, s otthoni ágyában találja magát...

Jó ideje megcsendesedett már a robogás, s mintha nehezkesebben döcögnének. A kinti világ esti fényekkel pislákol befelé. Laciék gyorsan felébrednek, feltérdelnek a vagonban, s álomittasan próbálnak eligazodni.

– Hallod, Hajnal?

Odakint mintha távoli sípok harsannának, majd veszettül zakatolva elrobog mellettük egy kivilágított, vágató fénycsóvára emlékeztető gyorsvonat; hangszórók recsegnek, dobálva kattognak a váltók, veszteglő tehervagonok sorai közé fúrja magát a csikorogva fékező szerelvény. Kivilágított állomásépület úszik be az ajtókeretbe, homlokzatát eltakarja egy magas gabonátároló vagon.

– Nem látod a helységtáblát? – türelmetlenkedik a lány.

– Csak annyi látszik ki belőle, hogy Virá... Ha egy kicsit még odébb gurulna a vonat!

Laci fohászat netán a mozdonyvezető is meghallotta, mert az alig lefékezett vonat újra nekiindult, ezúttal tolatva, majd néhány méter után megállt...

– Virágmező! – olvasták szinte egyszerre az állomás kivilágított névtáblájáról.

– Száz kilométerre járunk otthontól – sóhajtozik Hajnal.

– Honnan tudod? – kapja föl a fejét Laci. – Írja valahol?

– A földrajzkönyvben...

– Ha ilyen jól emlékszel a kilométerekre, talán azt is tudod, forgalmi állomás vagy sem?

– Vasúti csomópont – vágja ki a lány, mintha órán felelne. Hirtelen beléjük fagyott a szó: óriási zseblámpáját lengetve vasutas közeledett a sínek között, s a szomszédos szerelvény kerekeit kopácsolta. Mikor elhaladt Laciék mellett, a két gyermek ijedten szorította meg egymás kezét. Mintha valami moccanna a sötétben. A szemközti vagon lódult arrébb? Vagy ők indulnának talán? Laci nem érzi a dübörgést a padozat alól. Egyre gyanúsabb neki, hogy a szomszédos sínen álló vonat gördülését látja.

– Azt hiszem, Újváros felé megy. Átszállás! – rikoltja a lány, s már vonszolja is magával a botladozó Lacit.

Egy pillanat múlva szűk fékezőfülkében kapkodják a levegőt.

Kövesmarti reggel

Megint csak döcögés, huzat, zakataka...

Nagyon unalmas tud lenni egy éjszakai utazás. Hát még, ha az ember fogvacogva ébred, mint Hajnal, s azt sem tudja, mikor aludt el, hol van egyáltalán... Többször is megdörzsöli a szemét, amíg lassanként minden eszébe jut.

Virágmező... A csodával határos átszállás... Laci mászóbravúrja... Bizony, úgy felpattant ezúttal a mozgó vagon lépcsőjére, mintha induláskor nem őt kellett volna felsegíteni... De mi ez a súly a vállán? Odanyúl a sötétben, biztosan Laci feje nehezedik rá. Csak nem aludt el? Hiszen azt ígérte, hogy amíg ő pihen, addig vállalja az örökdedést...

– Merre járunk?

– Mi... miről van szó? – kapja fel a fejét a fiú. – Mire várunk?

– Olyan, éber vagy, hogy még a szavakat is félrehallod...

– Természetesen, még a hangyabálból maradt...

– Te bezsongtál? Mit fecsegsz itt összevissza?

Laci csak most ébred fel igazából.

– Nem aludtam én – mentegetőzik –, csak egy kicsit lehunytam a szemem...

– Akkor ki vele, merre járunk, mert én nem tudok eligazodni – szól rá erélyesen Hajnal, szándékosan utánozva a földrajztanárnőjük éles hangú, minden szót hangsúlyozó beszédmodorát.

Laci behúzza a nyakát, mint feleléskor, amikor úgy tesz, mintha nem értené a kérdést, pedig csak az időt szeretné húzni, hátha a csengőszó megszabadítja a számonkérés kínjaitól.

– Milyen állomások mellett haladtunk el? – hangzik a kisegítő kérdés.

– Újváros... nem volt... becsületszavamra... Sose lássam anyukámat, ha hazudok!

Volt, nem volt, Hajnalnak újra kell kezdenie a tájékozódást. Ami egykor még olyan világosnak tűnt előtte Virágmezőn, az most néhány órai szundítás miatt teljesen összezavarodott.

– Te balra figyelj, én meg jobbra – utasította a szégyenkező fiút, aki most bármit elvállalna, csak Hajnal ne lövellné feléje azokat a vádló pillantásokat. – Ha véletlenül a te oldaladon látszik az első állomás, szólj, mielőtt még odaérünk...

Meresztik a szemüket a koromsötét éjszakában. Hajnal mindinkább bevallja magának, hogy meglehetősen unalmas dolog ez a se vége, se hossza leskelődés. Kezdi megérteni Lacit, hogy belebóbiskolt a figyelésbe...

– Állomás a láthatáron! – rikoltja Laci, ahogy a torkán kifér. Hajnal mellette terem, s szemük előtt ünnepélyesen úszik el halvány lámpafényben a fehérbetűs névtábla: „Hagymás”.

Képzeletében kivetíti az ország vasúti térképét, s megkeresi rajta Hagymást. Sajnos, ez a nagyközség, mely ízletes, nagy fejű hagymájáról híres, olyan távol esik Újvárostól, akár csak Virágmező, ahol az éjszaka átszálltak, csak ezúttal nem északnyugati, hanem déli irányban. Előfordulhat, hogy át se utaztak Újvároson, hiszen amióta Kövesmarton és környékén öntözőcsatorna épül, Virágmező és Hagymás között közvetlen vasútvonalat létesítettek... Ha minden jól megy, nemsokára az építőtelep közelébe érnek...

Laci szájtátva hallgatja a felnöttes, okoskodó magyarázatot, s olyan vidám arcot vág, mintha azt közölték volna vele, hogy hamarosan becsengethet lakásuk ajtaján.

– Te jobban magyarázol, mint a tanárnő! Miért nem te tanítod nekünk a földrajzot?

Hajnal megsértődik, azt hiszi, a fiú csúfolódik vele.

– De én komolyan mondtam! – erősködik Laci, és olyan őszinte a hangja, hogy el kell hinni neki.

Hajnal szereti, ha kedvesen bánnak vele. Fiúismerőseinek jó része azzal szórakozik, hogy a lányok haját húzza, elakasztja őket... Igaz, Laci sose volt közöttük.

– Ha nem akarsz elveszni, mint egy tű a szénaboglyában, akkor rám hallgatsz – hadonászott lelkesen, korábbi sikerén felbuzdulva.

– Sajnos, követtem a példát, úgy kerültünk ide is...

Hát ez igaz, ez ellen neki se lehet egy szava sem. Hajnalodik.

Hatalmas, vörös napkorong bújik elő a végtelen kukoricásból, amely már embermagasságban lengeti kardra emlékeztető leveleit. Mintha már nem is fáznának annyira. Csak a gyomruk kordul olykor-olykor, hangosan követelve a magáét. Tegnap dél óta egy falat se járt a szájukban. Erről eszükbe jutott, hogy ráadásul szomjasak is.

Hajnal átkutatja a tréningnadrág zsebeit, de 15 banin kívül semmit sem talál benne. Laci zsebében ott lapul az otthoni kenyérpénz; mielőtt „vonatra szállt”, el kellett volna mennie a sarki pékhez, de

akkor még úgy ítélte, van rá ideje... Most legalább maradt valami pénzük. De mihez kezdenek öt lejjel?

Közben a vonat bezörömböl Kövesmartra. Hajnalnak igaza volt, mert a cementes tartályok, amelyek egyikének fékezőfülkéjében meglapultak, az ország egyik legnagyobb építőtelepének a kapujáig, az öntözőcsatornához vitte őket. A szerteágazó sínek között nagy a lótás-futás: teherautók, utánfutós traktorok sürgölődnek a veszteglő szerelvények közelében, autódaruk forgolódnak jobbra-balra, forgalmisták botladoznak a sokféle anyag, gép és berendezés között, ládákat raknak és hordókat görgetnek, zsákokat dobálnak, s a zűrzavarban senkinek sincs ideje a potyautasokkal törődni.

Hajnal fűrgén átverekszi magát a sokféle akadályon, s tekintetével azt kutatja, merre találhatnának valami harapnivalót. Az állomás mögött bokrokkal szegélyezett kertvendéglőre bukkannak.

– Lesz, ami lesz, elmondjuk, hogyan jártunk, csak legyen nyitva a kerthelyiség – szól Lacira ellentmondást nem tűrő hangon, s előre tessékeli a kavicsal behintett sétányon. – Te vagy a fiú, neked kell itt fellépned...

A bokrok mélyén bádogasztalok és bádogszékek egymás hegyén-hátán, s közöttük a fűvön az estéli falatozás áruló nyomai hevernek szanaszét. Itt egy kenyérvégen, ott egy félig sült kolbászdarabkán osztognak a hangosan fecsegő verébrajok, s mit sem törődnek a feléjük lépkedő, kavicscsikorgató gyermeklábakkal.

– Ide hozzám, futólépésben, hékáim, különben...

Zsírosan vastag, bődülnő hangú kapatos ember rikkant rájuk az egyik bokor mögül...

Terülj, asztalkám

Az igaz, hogy Laci egy kicsit elbóbiskolt az éjszakai őrködés közben, de hát végül is neki lett igaza: hiába figyelte volna Újváros felbukkanását, a vonat egyszerűen kikerülte a helységet, ők pedig most itt állnak Kövesmarton, az állomási büfé kertjében, éhesen, álmosan és kissé szeppenten, mert fogalmuk sincs, mit akar tőlük az a bácsi, akit nem is vettek észre, de aki rájuk förmedt, hogy menjenek oda hozzá...

Alig pislognak egyet-kettőt, az illető máris újabb szóáradatot zúdított feléjük:

– Félték, ugye... a bácsitól... a rézangyalát!

A kivörösödött, gyűrött ruhás férfi most az asztalt döngeti jókora ökleivel; akár a dobpergés, fellármázza a környéket, de furcsa tam-tam-ját Laciékön kívül, úgy látszik, senki nem hallja meg. Így megy ez egy darabig, s mikor a döngetés váratlanul abbamarad, a férfi kezei közé temeti borostás arcát. Válla megrázkódik, hangos zokogásban tör ki, ujjai közül könnycseppek szivárognak a kopott festékű bádoglapra. Laci, háta mögött az ijedt lánnyal, az asztal előtt ácsorog. Nem jó ilyenkor nagyon fickándozni, nehogy váratlanul felingereljék a borostás, dülöngélő férfit, aki oly gyámoltalan látvány így, zokogás közben, hogy Hajnalnak megesik a szíve rajta.

– Ne tessék már annyit búsulni – hallja Laci a háta mögül társa sírósan könyörgő hangját. – Segíthetünk, kérem szépen?

– Ühüljehetehek-ihidehe-mehelléhém... – zendít rá az újabb sírásra, mintha a gyerekek szava csak olaj lenne a tűzre. Laciék eközben lekuporodnak melléje egy-egy bádogszékre.

Amint elkezdte, ugyanolyan váratlanul hagyja abba az egerek itatását. Zsebkendőt kotor elő valamelyik zsebéből, harsányan belefújja az orrát, mintha trombitálna, apró, pirosas szemeit végigjártatja Laciékon, és közben egyre a fejét csóválja.

– Mintha csak... jaj-jaj! Mintha Jenő és Annuska...

Motyog, szavakat zagyvál maga elé. Közben gyűrött fényképet tesz ki az asztalra, egymást átkaroló kislány és fiúcska feszítenek rajta, megfakult mosolyuk szelíden sejlik a fölötte táncoló vaskos mutatóujj alatt.

– Ti... nem Jenő és Annuska vagytok? Jaj, ha ők lennétek... Beh jó dolgom lenne akkor...

Sóhajt, majd veszettül szidni kezd egy láthatatlan pincért, aki semmi pénzért nem hajlandó őt kiszolgálni.

– Engem, aki... – veregeti a mellét, és aprólékosan elhadarja Laciéknek, hogy ő még a legelső építőekkel érkezett Kövesmartra, mintegy két évvel ezelőtt. Szócs Béla a becsületes neve, családja sok száz kilométerre él, Kapornokon, s mindjárt hat hónapja, hogy nem járt odahaza, annyi itt a munka s a gond, meg aztán költséges ám az utazás, ő pedig azért jött, hogy összegyűjtsön valamennyi pénzt, s abból otthon új házat emeljenek... Szóval, ő folyvást hazagondol, s csakis a szomorúság miatt szokott néha beülni ide a sörkertbe; semmi rosszat nem

kell gondolni róla, emelte fel figyelmeztetően a mutatóujját, ez csak egy múló, tévelygő pillanat, kissé megfáradt, de nemsokára kipihen magát, meséljenek inkább magukról Laciék, hátha vannak csodák, s kiderül, hogy mégis csak ők Jenő és Annuska...

Laciék már egy csöppet se félnek a hadonászó embertől. Most, hogy a nevét is tudják, s hogy így kiöntötte előttük a lelkét, olyan, mintha régi ismerősük lenne. Hajnal neki is lát nagy szerényen, töviről hegyire felmondani ideutazásuk történetét, s amíg Szőcs Béla nagyokat bólogat, Laci jobbra-balra tekergeti a nyakát, úgy lesi az állomáson sürgölődő különféle gépkocsikat. Legszívesebben itthagyná a lányt, az asztalnál, hogy közelebbről is szemügyre vehesse a szokatlanabbnál szokatlanabb formájú és nagyságú masinákat. Ki tudja, lát-e még egyhamar ennyi fajtát egy rakáson.

Nézelődés közben nem veszi észre, hogy Szőcs Béla eltűnik a büfé épületében, s csak akkor ocsúdik föl, amikor az már jön is kifelé egy fehér kötényt viselő férfi kíséretében. Pincér az illető, és hatalmas tálcát egyensúlyoz a kezében, rajta mindenféle ennivaló. Van ott kolbász, sóstúró, uborka, füstölt hal, aludttej, zöldhagyma, zsemle, s hozzá nagy, zöld üvegben a pezsgőgyöngyöző ásványvíz. Laci érdeklődése is hirtelen megcsappan a gépkocsik iránt, s ha nem is múlik el egészen, de egy időre elhalványodik.

– Tedd ide, mesterem, az árva fiókák elé, hadd egyenek kedvükre – ráncigálja segítőkészen hátulról a lomha pincért Szőcs Béla. – Messziről jöttök, apjukat meglátogatni, hát nem ünnep ez a mai nap? Jelentősegteljesen kacsint Laciék felé, s a kezében szorongatott sörösüveg maradék tartalmát egyből lezúdítja.

– Egészségükre! – mondja a pincér, meghatottan a ritka családi eseménytől, de rögtön kiköti, hogy több sört még az édes jó bátyjának se ad ki déli tíz óráig.

Laci és Hajnal versenyt lakmároznak, mintha attól tartanának, hogy a következő pillanatban valaki elszalad a dúsan megrakott tálcával. Közben Szőcs Béla a családjáról, gyermekeiről mesél nekik, majd

fogadkozik: ne féljenek, vonatra teszi őket, egész hazáig megvásárolja a jegyeket, semmi gondjuk ne legyen, még a kalauzzal is beszél. A családi esemény fejében kiudvarolt üveg sör nemsokára megteszi hatását; a férfin annyira kiüt a fáradtság, hogy egy mondat közepén, ültében elalszik...

Utazás egy gépkocsi-óriáson

Hajnal újra a régi: vidám, magabiztos, lelkes. Már nem éhesek, s a jóllakottság elűzi a rosszkedvet, a sötét gondolatokat.

Hajnal megbízik a véletlenül útjukba akadt telepi emberben, aki mellére bukott fejjel, a reggeli nap aranyló melegébe burkolva minden bizonnyal rég nem látott gyermekeiről, családjáról álmodik. Szeretne ő is segíteni rajta valahogy, de mit tehet egy gyermek, egy szál ruhában, több száz kilométerre otthonától? Legfeljebb szívből sajnálhatja...

– Szegény bácsi – súgja oda Lacinak –, milyen szomorú volt...

Nagyot dobban a Hajnal szíve, amikor a fiú rábólint. Ebben a pillanatban, az addig hortyogó férfi fölrebben álmából, homlokáról elűz egy láthatatlan legyet, kíváncsian megvizsgálja a korábban kiürült sörösüveget, majd nehézkesen feltápáskodik az asztal mellől.

– Lássuk hát, kiscsibéim, mikor indul az a gőzös...

A lány diadalmasan tekint Lacira: ugye? Mégse felejtett el semmit!

Fakósárga, lapos állomásépületben egy bádogtábláról olvassák le az összes Kövesmartra érkező és az onnan kiinduló vonatok adatait.

Alaposan végig kell böngészni, ha az ember választani akar.

– Oda veszem nektek a jegyet, ahová akarjátok – erősködik Szőcs Béla. – Ha Párizsba, akkor szóljatok, de ha netán csak Libatanyáig mennétek, azért sincs semmi harag!

Sajnos, Hajnalnak nincs kivel megtanácskoznia a választás gondjait. Laci láthatólag nem sokat törődik a hazautazással, kifelé tekinget a váróterem poros ablaküvegén, ahol egy kút látszik, előtte topogó, türelmes sor, biztosan itt mindenki szomjas, mindenki szeretné megöltöteni az edényét, hogy délig ne legyen gondja a vízre. Óriási teherautó vesztegel a kút szomszédságában, akkora kerekei vannak, hogy az egyik bele se fér teljesen az ablakkeretbe, még látványként sem. De

Szőcs Béla is elbújhatna mellette, ha odaállna próbaképpen. Hát akkor a gyermekek...

Hajnal legszívesebben máris vonatra ülne; ezért valahol a lista elején időzik el, de Laci váratlanul arra kéri Szőcs Bélát, hogy ha már itt vannak, Kövesmarton, mutatná meg nekik az építőtelepet, mert úgy látja, hogy itt valóságos gépkocsiparadicsom van...

Na tessék, ezzel már el is dőlt, hogy hamarabb, mint este, nem indulhatnak. Tizenegy óra tájt gyorsvonat indul Újváros felé – silabizálja ki Hajnal a legutolsó sort, miközben a férfi megszabadul egy-két százasától. Boldog, s lelkesen vezeti őket a kútnál ácsorgó masztodonhoz.

– Pável, Pável! – kiabál a sofőr után, mert senkit sem látnak az emeletnyi magasságban trónoló sofőrfülkében. A kút melletti sorból hórihorgas, gyermekképű fiatalember integet feléjük, ő a vezető, s mikor befejezte a tankolást, feltessékeli a vendégeket az irdatlan vaslétrán a magasba.

Hajnal kuncogva mulat magában, milyen ügyesen mászik előtte Laci. Bezzeg, ha autóról van szó, oda az ügyetlensége, a bátortalansága. Most is, mintha megszűnt volna a fiú számára a külvilág, tekintete a roppant vezérlőasztalra tapad, amelyen annyi a mánus és a fogantyú, hogy a fene ismerné ki magát akkora összevisszaságban.

Furcsán ringatózik a világ egy ilyen gépóriáson, mintha repülőgépen ülnének, csupán az óriási kerekek emlékeztetnek arra: továbbra is a földön futnak; úgy keresztülgázolnak minden gödrön, gűbbenön és árkon, hogy csak úgy recseg belé az egész alkotmány. Így járják be pontról pontra a munkatelepet, az épülő csatorna egész hosszában. Laci odáig van az egymás mellett forgolódó gépóriásokért, mindenikre fel szeretne kapaszkodni, de ilyesmiről szó se lehet, örüljenek, hogy Pável egyáltalán befogadta őket, amikor éppen lejárt a munkaideje; pihennie kellene, csupán a gyerekek kedvéért vállalta ezt a sétát a sárgás, agyagos-palás úton, amely fölött oly kitartóan lebeg a por, mintha állandó köd ülné meg a tájat.

Egyre nagyobb a hőség az acélfülkében, mindkét oldalon, leeresztik az ablaküveget, Hajnal verejtékben úszik a melegítője alatt, szeretne megmártózni a csatorna mélyében csillogó, sekély vízben, de ott most a kotrógépek szorgoskodnak, s eltévedt sirályok kószálnak, ételmaramadék után kémlelve...

Egy barakkban tér magához, pokróc alatt.

Szőcs Béla és Laci az ágy lábánál sakkoznak. A férfi megborotválkozott, átöltözött, a fiú is rendbe tette magát, csak ő maradt maszatos. – Elaludt a kisasszony – nevet Szőcs Béla, amint meglátja Hajnal borzas fejét felemelkedni az ágyról. – Alig tudtuk hármasban becipelni...

Tapintatosan kivonulnak, Hajnal egyedül marad, az ablak alatt mosdótál, benne tiszta víz, úgy esik neki paskolva-fröcskölve, mint egy játékos veréb.

Este ugyanaz az emeletes teherautó szállítja őket az állomásra, immár sűrű esti sötétben.

Hajnal a vonatfülkében az ablak mellé ül, sokáig néz a távolodó fénypont után.

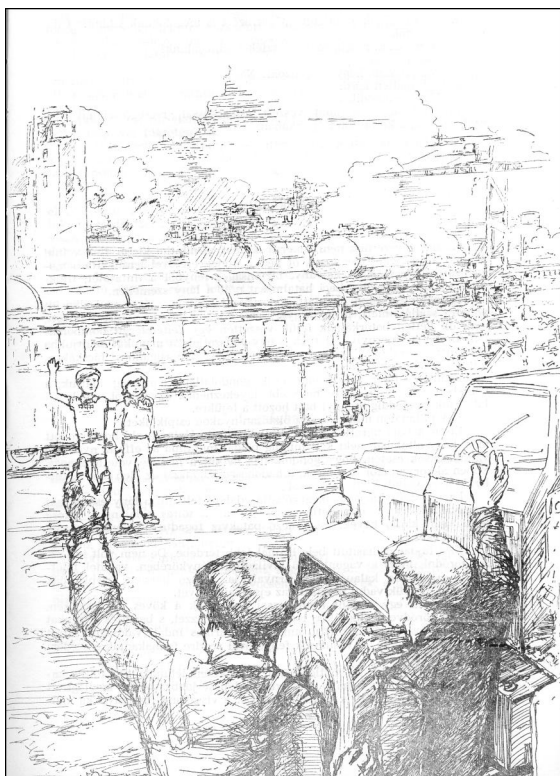
Nemsokára útnak indulnak.

Szőcs Béla és a sofőr még vissza sem értek a barakkvárosba, amikor észbe kapnak: rossz vonatra ültették a gyerekeket!

Az újvárosi szerelvény ugyanis nem a harmadik, hanem a negyedik vágányon állt...

Hajnalék eközben gyanútlanul robognak az éjszakában.

Működik-e a vészfék?

Hajnal bezzeg jól aludt a barakkban! Most kipihenten, egészen vidáman üldögél az ablak mellett, s mindenáron beszélgetni szeretne. Vajon nincs neki szeme? Nem látja, hogy Laci mekkorákat ásít a fáradtságtól? Szerencsére tele a фуlke, s a velük utazó felnőttek valamennyien fáradtak, még a villanyt is lecsavarva tartják.

Ha nincs az a szerencsétlen sakkparti... Már-már biztos volt a győzelem Szőcs Béla ellenében, legalább is ő úgy látta, amikor lőttek a futójának...

Az tette be Lacinak az ajtót.

Milyen jól szundizhatott volna az elvesztett parti helyett!

Mindegy...

Egész kellemesen ringatózik most a robogás ütemére.

Az óriás tehergépkocsi kabinjában képzeletben magát, egyedül. Lehunyta szemhéjai mögött tisztán látja maga előtt a műszerfalat, a sokféle fogantyút, a pedálokat, a villogó égőket, hogy már-már azt hiszi: a vonatot, az utazást, az éjszakát csupán álmodja, s a magas, himbálózó teherautókabin az egyedüli valóság...

El-elszunnyadt, s valahányszor néhány percre felriadt, jó érzés árad szét benne; mennyire más egy rendes, emberhez illő, civilizált vagonban, puha ülésen utazni! Így akár a világ végéig is szívesen eldöcögne az ember...

Hajnal rászólt: hajtja a fejét bátran az ölébe, mert meglátja, jobban pihen majd az oldalára dőlve; meghiszi azt! Laci nem sokat teketóriázik, arca a meleg tréningruhához simul; jól hallja a sötétbe burkolózott fülke zavaros hangjait – sűrű sóhajtozást, horkolást, kisgyerekszuszogást –, hallja a vonatszajt, de mintha nem is vele történne mindez, a Hajnal könnyű keze a feje búbján, mintha egy pihenő, fészkelő madár lenne, meg se rebben, amíg ő az emeletes, sárga teherautóval száguldozik egy széles országúton. De mi ez a reflektor, ami a szemébe tűz? Megnyomja a dudát, hogy jelezzen a szabálytalankodó vezetőnek; vegye le a vakító fényt, ámde a dudának furcsamód nincs hangja...

– Jegyellenőrzés!

Laci felriad. A vonatfülke ajtajában kalauz villogtatja zseblámpáját az álmukból ébredező utasokra.

– Miért éppen az éjszaka kellős közepén? – méltatlankodik egy öregember, miközben sorra veszi feneketlen zsebeit, s persze csak a legutolsóban talál a jegyre...

Laciék jegyei Hajnalnál vannak, ő majd mindent elintéz. A fiú nyugodtan készül folytatni az alvást, ott, ahol abbahagyta...

De a holdvilág képű kalauz egyre csak forgatja, mustrálgatja jegyeiket, mint aki nem tudja abbahagyni.

– Hová megy az ifjúság?

Ahá, ez nekik szól!

– Újvárosba! – húzza ki magát Hajnal.

– Biztos? – húzza össze a szemét a kalauz.

– Írja a jegyünkön is – szól közbe Laci, mert nem nagyon szereti, ahogy a férfi a lánnyal beszél.

– Megszólal a kakas is – fordul feléje csúfondárosan a kalauz. – Akkor azt mondd meg, te okostóni, hogy Újvárosba szóló jeggyel mit kerestek ti a kőházi vonaton?

Annyira azért Laci sem ébredt fel, hogy ezt együltő helyében megértse, viszont Hajnal, lám, azonnal kapcsol.

– Rossz vonatra szálltunk?

A kalauz bólint, s jelentőségteljesen néz körül a fülkében.

– Nagyon-nagyon rosszra! Az újvárosi vonat egy vágánnyal odébb vesztegelt, s tíz perccel később indult...

– Akkor most mi merre járunk? – suttogja Hajnal még halkabban, mint aki elvesztette a hangját.

– A keleti havasok mentén robogunk, északkeletnek, nemrég hagytuk el Malomhidát...

Laci ebből csak azt érti, hogy megint ellőtték az irányt, s a drágalátos Béla bácsi újabb váratlan kalandok felé indította őket.

Az utasok türelmetlenek, szeretnének minél hamarább tovább szunyókálni, s a kalauzra förmednek:

– Hagyjon békét a gyerekeknek!

– Miért szólnak bele? – csap le a tányérsapkás egy terebélyes asszonyságra. – Kifizeti helyettük a büntetést?

– Minek? Én már megvettem a jegyemet – hunyja le a szemét a néni, mintha soha nem is lett volna ébren.

– Minek tekeregtetek el?

– Mi... mi... – dadog Hajnal a döbbenettől, s Laciban csak úgy forr a düh, hogy nagy ember a kalauz, s mégis mennyire buta!

– Ha igazán tekeregni akarnánk, vajon lenne-e vonatjegyünk egyáltalán? – kérdezi az ellenőrtől, mintha azt kérdezné, hogy miért nem gondolkozik ahelyett, hogy a szája járna...

A kalauz fensőbbiségesen mosolyog.

– Végigjárom a vonatot, aztán visszajövök, s majd a legelső állomáson a milícián megmagyarázzátok a bizonyítványotokat!

– Haza akarok menni! Mi lesz velünk? – könyörög neki Hajnal.

– Üljetek csak, mákvirágok, a robogó vonatból egyelőre nem mozdulhattok...

Ez adja Lacinak az ötletet: „Csak azért is meg fogunk szökni!” Oda-súgja a lánynak:

– Nemsokára meghúzom a vészféket, elpucolunk!

Hajnal sírdogál.

– Nem hiszed, hogy meghúzom? Na, idesüss...

A lány ijedten kérdi:

– Vajon működik-e?

Működik: a gyorsvonat veszett csikorgással, recsegéssel áll meg nyílt pályán, a koromsötét éjszakában.

Valaki pityereg

Hajnal egyszerűen nem ismer a pajtására: mintha kicserélték volna! Amióta a vészféket meghúzta, őt pedig erőnek erejével lerángatta a magas vasúti lépcsőről, a halvány, biztonságos fényből a tintasötét, titokzatos éjszaka mélyébe, Laci hatalmasat nőtt a lány szemében.

Hajnal még mindig amiatt ijedezik, mi vár rájuk a rosszul sikerült vonatra szállás miatt, pedig a gyors azóta árkon-bokron át tovarobogott, csak ők ketten botorkálnak fejükveszeten egy feltételezett domboldalon, amiből szemernyi se látnak, s úgy vonszolják át magukat az útjukba eső sűrű bokrokon, botolnak belé a vékony, ám rugalmas fácskákba, mintha valaki üzné őket.

Pedig a sín pár szinte már csak gondolatban kanyarog alattuk, a völgyben. Ők mégis egyre messzebb igyekeznének a vasúttól, amely – láthattuk – eleddig mennyi bajt hozott a fejükre.

Egy pillanaton múlt, s egész biztosan nyakon csípi őket.

Elsőnek Laci ugrott, s ez úgy fellelkesítette Hajnalt, aki hozzászokott már, hogy általában neki kell mindig példát mutatnia az effajta nyaktörő vállalkozások esetén, hogy gondolkodás nélkül a mélybe vetette magát. Éppen akkor, amikor az utasok, a hadonászó kalauzzal az élen már egyetlen lépésre voltak a folyosóajtótól...

Laci csontos karjával megpróbálta odalent felfogni a lány esését, aki magával sodorta, s mindketten lebucskáztak a töltés oldalán. A jókora lejtő alján kiálló kövek, csörgedező patakvíz fogadta a gyorsan guruló gyermekeket.

Éles fájdalom hasított bele Hajnal jobb térdébe. De nem volt idő ezzel törődni, mert a vagonlépcső kivilágított fénykörében, valahol fölöttük megjelent a kalauz óriási árnyalakja. Sípszó harsant, zseblámpák villantak, fényük vadul pásztázta az éjszakai völgyet.

Hajnalék egy elszánt iramodással átgázoltak a köves patakmedren, mit sem törődve a cipőjükbe tóduló jéghideg vízzel, s bevették magukat egy bozontos szederbokorba, amelynek karmos indái valóságos sátrat fontak a fejük fölé. A vasutasok fénycsóvái rendre fennakadtak a szederbokor levelein.

Odafent valaki a vonatlépcsőről nehézkesen lehuppant a töltés kavicssos oldalára, tett néhány bizonytalan lépést jobbra-balra, bevilágított a vagonok alá, kiabált is valamit, de csak a visszhang foszlányokká mállott kurjantása bolyongott az éjszakában. Nemsokára hosszan sípolt a mozdony, jelezvén, hogy szabaddá tették a fékberendezést, a töltésen topogó ismeretlen felcsimpaszkodott a lépcsőre, s a kanyargó vonat lámpái nemsokára belevesztek a messzeségbe.

Hajnal úgy látott mindent hason fekve, az ágak menedékéből, mintha nézőtéren ülne, s film peregne a szeme előtt. Nyakát Laci visszafojtott szuszogása birizgálta, de jó volt érezni a közelségét; arra gondolt

akkor ott a bokor mélyén, mintha senki és semmi se árthatna többet kettejüknek.

Akkora lett hirtelen körülöttük a csend, hogy Hajnal hallja a fülében dobogó vér lüktetését is.

– Most pedig, pucoljunk! – suttogja alig hallhatóan Laci, és abban a pillanatban a lánynak eszébe jut a sérült lába, ami lüktet és sajog. De Laci erősen rángatja a kezénél fogva, s húzza is magával, fel a domboldalra, mint szülő a kisgyerekét.

– Kitéped a karomat! – zsörtölődik, s a fiú abban a minutumban el is ereszti a kezét. Attól kezdve Hajnal botorkálhat, magára hagyatva, lüktető térdkaláccsal az egyenetlen, beláthatatlan tájon. Bizony kár volt visszautasítania a segítséget, mert egyre jobban sántikál, a bokrok ágai durván az arcába csapnak, s valahányszor útközben megbotlik, újra és újra beveri fájós térdét.

– Várj meg, Laci! – jajdul fel, amikor már nem bírja szusszal.

A fiú eközben résen lehetett, mert alig hallja meg a nevét, már ott is terem mellette, mintha macskamódra látna a sötétben. Bezzeg, Hajnal szeme előtt minden összefolyik. Könnyek csípi az orrát, borzasztóan viszket a haja töve...

– Te pityeregsz? – döbben meg Laci.

Fogságban

A lány maga sem tudja, mi történhetett vele. Büszke volt arra, hogy még sose látta sírni senki. Most meg képtelen visszatartani a könnyeit...

– Beütöttem a térdem, amikor leugrottunk – magyarázkodik a kínossá vált csöndben.

– Akkor ülünk le – javasolta a fiú, s máris ledobja magát egy bokor tövébe. – Az sem ártana, ha közben körülszimatolnál, s megállapítnád, hol a csodában lehetünk...

Hajnal átvonultatja gondolatain mindazt, amit leszállás óta a környező helyről tapasztalt. Eszébe jut, hogy a kalauz Malomhidáról beszélt, az meg... A szederbokor, a fenyőcsemeték, a kövek, a patak pedig csak biztosabbá teszik, hogy...

De mit?

– Merre indultál, amikor felráncigáltál a földről? – érdeklődik a fiútól.

- Csak úgy...
- Nem tudtad, hogy milyen irányba indulsz?
- Honnan tudjam?
- Akkor miért futottál?
- Hogy senki se érjen utol...

Ha így folytatják, a végén szabályosan összevesznek. Pedig fő a nyugalom és a tiszta gondolat.

Azt tudják: itt nem maradhatnak. De hogy valamilyen célhoz érjenek, látniuk kellene az utat. Várni kell hát. Fogvacogva virrasztanak: a hegyekben lehül a levegő.

Nagyot dobban szívük, amint észreveszik a fák s bokrok szélén felderengő halovány fényt. Mintha valaki világos krétával rajzolta volna körül mindegyiket az égen.

Ezt is megérték: virrad!

A madarak újult erővel belekotyognak a csöndbe.

A hátuk mögül halk zörej. Mintha valami... valaki... a bokorban...

Surranó léptek, villanó árnyék... Képzeldnek?

Mély, torokból jövő morgás figyelmezteti őket: nincsenek egyedül.

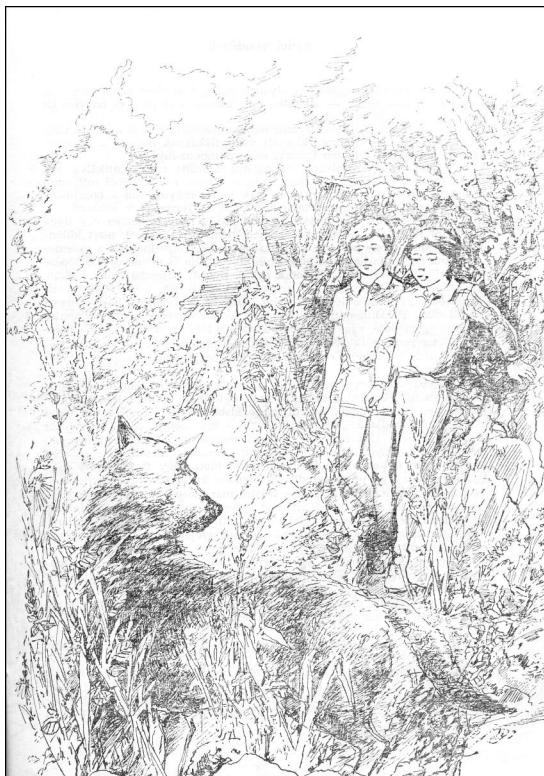
Laci most azt hiszi, hogy álmodik.

Valahányszor megbetegedett, szinte kivétel nélkül kutyákkal álmodott. Az olyan éjszakákon jól megtermett, félelmetes, bozontos állatok vették körül, hegyes fogukat csatogtatták, pofájukra kiült a vadság, hörögtek-morogtak.

Ilyen hörgést észlel Laci a bokor felől. De csak egy pillanatra, mert a suhanó árnyék különben annyira halk, akár a sóhajtás, s oly könnyedén mozog, mint a gondolat.

– Nézd, farkas!

Na, tessék, Hajnalnak is meg kellett szólalnia. Nem tud csöndben üldögelni a fűben. Mindig ki kell nyilvánítania a nagy bölcsességét! De most melléfogott; mintha lepkére mondaná: milyen szép kicsi madár!

Szóval, ez egy kutya; és ez annyira biztos, mint hogy ők itt ülnek vele szemben, és hogy ezúttal nem álmokról van szó...

Mert hiszen, ha mégis álom lenne csupán, akkor hogy lehet az, hogy Hajnal is látja, amit ő álmodik!

Ilyenkor a legjobb észrevétlenné, mozdulatlanul maradni.

Valahányszor kutyával találkozik, Erős Laci olyan kicsi lesz, mint egy bolha, vagy ha lehet, még annál is kisebb. Kiskorából maradt vissza ez a mérhetetlen rettegés, amikor alkonyatkor a lakótelep elhagyatott játszóterén egy jókedvű nagyfiú tréfából Lacira uszította sétáló, borjú nagyságú kuvaszát.

A hintán lengedező, gondtalan fiúcska egyszer csak látta, hogy az irdatlan nagy állat nekiiramodik, mint egy versenyautó, s gazdája parancsának szótfogadva egyenesen nekiront!

És akkor még csak el se tudott szaladni.

A kutya végül nem bántotta, mert a nagyfiú az utolsó pillanatban nevetve visszaparancsolta maga mellé, és sokáig mulatott Laci ijedelmén. Azóta nagyon sokszor átéli azt a végtelenné tárgult, borzalmas pillanatot, amikor már el is könyvelte, hogy befellegzett az életének, a világnak.

Az iramló kutyát látja, s érzi vele szemben a saját tehetetlenségét.

Ez az állat igaz, távolról sem hasonlít arra a szörnyetegre. De azért kutya...

Szép, sima bundája sötéten csillog, akár az éjszaka. Hegyes, kúpszerűen elálló fülei mozdulatlanul merednek fölfelé. Egy fenyőcske előtt üldögél, mellső lábaira támaszkodva, tíz lépésnyire a két gyermektől, s ide hallatszik szapora, egyenletes lihegése, megvillan nedves, mélyen lelógó nyelve.

Ráadásul Hajnal ott remeg a fiú oldalán, mint a rezgőnyárfa levele. Úgy elbújna Laci mögött, hogy lehetőleg ne is látsszék; mintha ő egyáltalán képes lenne megvédeni a fenevadtól! Hát nem látja, hogy maga is majd elpusztul a félelemtől?!

Már mindenféle ravaszságot kipróbáltak. Laci észrevétlenül megmozdítja a lábát, centiméterről centiméterre araszolva; már-már maga se hiszi, hogy megmozdult volna egyáltalán, ámde a kutyát nem lehet becsapni, minden apró moccanásra mérgesen herreg egyet, és csak akkor hagy fel a hangos fenyegetéssel, ha a gyermekek eredeti testtartásba merevednek vissza. Minél többször kísérleteznek, az állat morgása is egyre ijesztőbb, s egy idő után az alig elfojtott figyelmeztetés éles ugatásba csap át. Hiába dobál távolabbra száraz ágat Laci,

hogyan elterelje vele magukról az állat figyelmét, az le nem venné a tekintetét róluk, s egyenletesen lihegve tovább lógatja a nyelvét.

– Fogságban vagyunk – szögezi le a fiú –, nincs mit tennünk ellene. Hacsak nem jön valaki, hogy megszabadítson tőle...

– Ha lenne egy falat kenyérünk vagy egy csontunk, bizonyára elengedne bennünket, ugye? – sóhajtozik a lány.

– Tudod te, mi mindent eszik egy ilyen dög?

A kutya, mintha értené, hogy becses személye a diskurzus tárgya, s ráadásul ez nem is valami hízelgő reá nézve, újabb figyelmeztető morgást hallat.

Hajnal nem tudja, fel kell hát világosítani, hogy az igazi kutyák, mint ez a farkasivadék is, valódi színhúst zabálnak, s nem fogadnak el akárkitől ételt; képtelenség őket lekenyerezni!

– De hát miért tűrjük, hogy egy állat ennyire dirigáljon nekünk! – békétlenkedik a lány, aki képtelen belenyugodni kiszolgáltatott helyzetébe.

Közben egyre inkább megvilágosodik. Már nem is hajnal van, hanem reggel. Igaz, a nap még nem bukkant elő a hegyek mögül, de fénye beragyogja a felhőtlen égboltot.

Ha nem lennének fogságban, most pompás kiránduláson érezhetnék magukat. A bokros-bozótos rész már csak egy darabon tart, a meredekebb kaptatón magas fák sudárodnak. Jócskán eltávolodtak a vasúttól, már nem látják, csak a távoli zakatolás jut el olykor a hegyek csendjén át a fülükbe.

Hajnal szeplői izzanak, mintha apró kis lámpák világítanának mindenik foltocska mélyén. Ilyen szokott lenni, valahányszor nagyon, haragszik valamiért. Hasonlít most egy óriás szamócára, Laci csak nézi és csodálja, azon töpreng, hogy is nem vette ezt észre mostanáig? Őrjöjűk hirtelen fülétől a farkáig megremeg, és elnyújtott, éles vakkantást hallat. Utána mindjárt síp harsan a távolból, s a bokrok közül csörtető léptek zaja közeledik. A kutya egyre izgatottabb, de nem moccanna a helyéről.

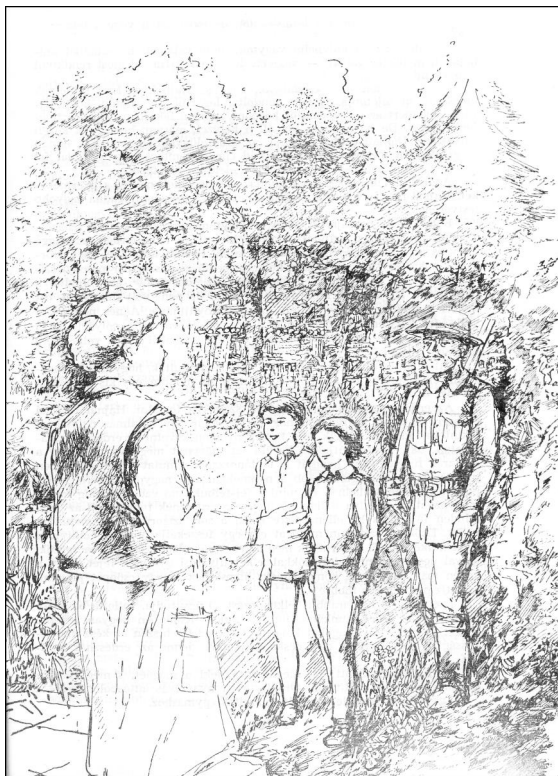
– Mi a fogás, Mátyás? – kérdi a zöldkalapos, fegyveres férfi, amint az ágakat félrehajtva kilép a bozótos rejtekből.

A farkaskutya vakkantva köszönti az embert.

Laci fellélegzik.

Hajnal sírva fakad az örömtől...

Erdei vendégek

A sovány, hórihorgas férfi olyan a combját verdeső gumicsizmában, mint egy óriási sáska – állapítva meg magában Hajnal, és nagyon jól érzi magát az erdészlakban.

Keserű Sándor erdész ugyanis minden teketória nélkül magával vitte őket otthonába. Fészükéből kiesett madárfiókáknak nevezte a gyermekeket, ami kedves tőle, bár Lacinak sehogy sincs az anyjára.

Hajnal térde komolyabb vizsgálatra szorult: csak sántikálva tud járni és arca eltorzul a fájdalomtól. Szerencsére, a gerendából rótt, apró ablakos, fák között gubbasztó ház csak

jó félóránnyira van a bozótostól, ahol az erdész hűséges munkatársa, Mátyás a gyermekekre bukkant.

A lány szerint nagy ostobaság kell hozzá, hogy az ember egy ilyen kutyától féljen. No persze, ha az illető nem forral rosszat, mert különben... Most, hogy olyan jól összebarátkoztak, Hajnalnak az a véleménye: sok ember bújjon el a Mátyás intelligenciája és udvarias viselkedése mögött!

Amióta Keserű Sándor a ritkás, nyírott bajuszkája alól halkan, de határozottan rászólt, hogy „ereszd őket, Mátyás!”, a kutya egyik pillanatról a másikra a leghűségesebb barátság és rajongás jeleivel veszi körül őket. Például, mintha átérezné a lány szenvedését, egy pillanatra se mozdul mellőle, s így sántikálás közben a fél kezével rá is tud támaszkodni, ha pedig túlságosan felgyorsul az iram, meg-megáll, mintha keresne valamit a földön; ezalatt a lány kifújhatja magát, kedvére szökdécselhet tovább.

Az erdészházban Ágnes néni fogadja őket, Keserű Sándor igen-igen fiatal, szőke felesége. Arca szép, csak a termete mintha túlságosan is terebélyes lenne. Aztán kiderül, hogy kisbabát vár. Mosolyogva, annyi

szeretettel fogadja a „világtekerőket” – így szólítja őket a gunyoros erdész –, hogy Hajnal máris úgy érzi, mintha haza érkezett volna.

Míg reggeliznek, Hajnal kalandjuk történetét meséli. Már egészen folyékonyan el tudja mondani, s a két felnőtt nagy figyelemmel hallgatja. Ettől a lány megbátorodik, helyenként ki-kicifráz apró részleteket, és mihelyt a füllentés kicsúszik a száján, már előtte is szintiszta igazságnak tűnik. Laci nem tulajdonít nagy jelentőséget a történetnek, inkább a gerendaház verandájának falára aggatott, különféle kitömött madarakat, szarvasagancsokat, vaddisznó- és medvefejeket, meg egy hatalmas, kikészített rókaprémet nézeget elmélyülten.

Ágnes néni különösen együttérzően tud sóhajtozni, néha hitetlenkedve megcsóválja a fejét. Hogyisne, ilyen nagy utat bekóboroljon két emberpalánta, s mindezt egy ostoba véletlen miatt!

Keserű Sándor csak hallgat, hallgat, mint akinek szavát vették, majd mikor a lány pontot tesz mindennek a végére, leszögezi:

– Ti megszöktetek hazulról!

És hiába minden bizonygatás, magyarázat, csúrés-csavarás, az erdész hajthatatlan.

– A kedvetekért most akármit elhiszek, bár csak hinnék el az otthoniak is!

Sándor bácsi nagyon szigorú ember. Volt, ami volt mostanáig, vélekedik, s reméli, kalandozás közben legalább jól kinyitották a szemüket, megjegyezték maguknak a látnivalókat, de most aztán vége a tekerésnek!

– Addig az én kölykeim vagytok, amíg valamelyik családból utánatok nem utazik valaki! – szögezte le, s ennek Hajnal most rendkívül megörvend.

Keserű Sándor azon csodálkozik, hogy se Hajnal, se Laci szüleinek nincs otthon telefonja, ő úgy gondolta, legalábbis mostanig, hogy Újvárosban, mert az eléggé fontos központ, minden lakásban ott áll a telefonkészülék. De ha mégsem így áll a helyzet, másnap bemegy a közeli városkába, Dióhátra, ahol irodája, az erdőfelügyelőség székel, s onnan gyorstáviratot meneszt mindkét család címére, amiket nagy gonddal fel is jegyez belső zsebében őrzött, keményfedelű kis füzetébe.

Ágnes néni kedvesebben fogalmaz: vendégeinek nevezi a gyermekeket. Hajnal meg is van vele elégedve nagyon. Szívesen elfogadná nagyobb testvérének.

Ehhez az is hozzájárult, hogy mihelyt megérkeztek az erdészházba, Ágnes néni gyöngéd, súlytalan kézzel kimosta a lány térdén az eléggé mély és időközben begyulladt sebet. Hajnal rá volt készülve, hogy szörnyű kínokat kell majd kiállnia, helyette pedig megúsza pár percnyi sziszegéssel. Igaz, Laci képtelen végignézni az „operációt”, azt mondta, a nyitott seb látványától felfordul a gyomra, de nem volt mit tenni, ott kellett maradnia a lány mellett, hogy odanyújthassa Ágnes néninek a szükséges kötszereket. Mikor már a gézfásli jó vastagon pólyázta be a lány térdét, Laci úgy nekiiramodott, mintha puskából lőtték volna ki, s meg sem állt a közeli erdőszélig.

Ott találtak rá Sándor bácsival, amikor elindultak, hogy ebédig megtekintsék az erdész birodalmát. Ágnes néni azt mondta, egy kis járás nem árt meg a Hajnal lábának. Sőt...

Az erdő szépségeit nem lehet itt szavakba foglalni. Hajnal és Laci egyszerűen tátott szájjal sétálnak benne, akár egy hatalmas palotában, tekintetük ide-oda cikázik, alig tudják nyomon követni az erdész magyarázatait, aki minden útjukba kerülő fát, növényt megnevez, de még a madarak fütyjét vagy hangját is leutánozza, megmutat egy-egy sűrűben inaló vadállatot, mégis inkább a nyomokkal van nagyobb sikere, merthogy azok nem szaladnak el, mint a fel-felbukkanó vadak, sokáig tanulmányozhatók. Ámulva hallgatják, hogy az erdésznek tudnia kell az erdő minden fájáról, s ha ellenőrzésre kerül a sor, szigorúan elszámoltatják velük. Eközben szaporán mutogat egy-egy fészekalj gombát, felhívja a figyelmüket, miről ismerhetők meg az ehető gombák s miről a mérgezők, szóval úgy teletömi tudnivalókkal a két újvárosi gyermek fejét, hogy a végén már csak azért könyörögnek, ülhessenek le egy csöppet pihenni, csak tíz percre, nem többre...

Laci unja el hamarabb a lelkendezést. Ő úgy tudja, vallotta be, hogy manapság az erdei munkához autó is dukál. Különböznél, hogyan lehetne ezeket az óriási távolságokat bejárni? Gyalog? De hiszen ez kész öngyilkosság! Vagy legalább egy ócska helikopter lenne az erdészház mellett...

Hajnal közbevágott: jól megmondta neki a magáét, s még Keserű Sándornak kellett csitítania. Örökké az a nyavalyás autósbolondéria... Egész úton hazafelé egy szót se szóltak egymáshoz.

Ment, mendegélt...

Laci szomorúan lógatja az orrát, amióta az erdészházban élnek, és attól még inkább beborul a kedve, hogy bánatát senki se hajlandó tudomásul venni. Hajnallal az élen, természetesen... Ezzel is beigazolódt, hogy „kutyából nem lesz szalonna”... És ha már a kutyáig merészkedett a gondolata: ki látott olyat, hogy egy négylábúra több figyelmet fordítsanak, mint órá? Sándor bácsiék viselkedése még hagyján, hiszen Mátyás az övék, de hogy a lánynak miért kell állandóan a kutya körül forgolódnia, a bundáját simogatni, szóval úgy kezelni, mintha értelmes, két lábon járó lény lenne, ez Laci számára több a soknál.

Nem tagadhatja: Mátyás okos állat, nem éppen olyan, mint azok a kutyák, amiket mostanig ismert, de azért a legjobb, ha amúgy nincsen dolguk egymással.

Szóval, Laci amolyan ötödik keréknek érzi magát az erdészlakban; mintha haszontalan, oktalan kisgyereknek néznék.

Vegyük csak a reggeli búcsú jelenetét; Keserű Sándor felkerekedett, a jobbik zöld ruháját öltötte magára, a fegyverét szépen kisubickolta – bezzeg, ezt is akkor csinálta, amikor még mindenki aludt a házban, nehogy Lacinak valamiben véletlenül is kedve teljen! –, Ágnes nénitől és Hajnaltól úgy búcsúzkodott, mint családtagoktól szokás – megölelte, megcsókolta őket, kedves szavakat mondott nekik –, Mátyásnak is szentelt néhány percet, amíg megértette vele, hogy ezúttal nem kell követnie a gazdáját, sőt, az a feladata, hogy vigyázzon a házra, az otthoniakra.

– Vigyázzatok a házra! Vigyázzatok magatokra! – fogalmazta meg mindannyiuk számára még egyszer, érthetően a feladatot, mire a farkaskutya, mintha szó szerint felfogná a hagyakozások értelmét, suhogva le-lecsapta farka egyetértő jelzőzászlóját.

Neki, Lacinak mindebből csak egy szórakozott barack jutott a fejebúbjára, amelyet a rövid nadrágos, bámész kisfiúknak szokás osztogatni, akik alig rúgták el maguktól a hátulgombolós kort.

Szóval, ő itt csak ténfereg, dologtalanul, s mindegy, hogy bent van a házban vagy az udvarra lép ki, a nők odabent se látnak, se hallanak, valami idegesítő és érthetetlen buzgalommal nézegetik a leendő kisbaba kelengyéjét; egyenként vesznek kézbe minden pelenkát, kötőcskét, állkendőt, topánkát, nadrágocskát, fejkendőt, cuclit és mindenféle

egyéb ostoba holmit, amire Laci két banit se adna... Pedig kint olyan szép az idő, úgy hívogat az erdő, s egyesek mégis képesek oktalan dolgokra fecsérelni óráikat!

De a ház körül ténferegni sem valami nagy izgalommal járó időtöltés. A kutyát legjobb lesz békén hagyni, hadd heverésszen kis nyaralóháznak is beillő óla körül, s szunyókáljon kedvére, mert addig jó, amíg unottan pislog a világra, s elereszkedve hajtogatja magáról a közelébe merészkedő legyeket.

Ott van aztán a majorság: tyúkok, kacsák, libák, gyöngytyúkok; ki-ki a maga nyelvén hangoskodva gyűl köréje, s lesik a kezét, hozott-e számukra valamilyen eleséget; mivel a megszokott kukoricaeső ezúttal érthetetlenül elmarad, félrebillent fejjel, kedvetlenül oldalognak el, tovább kapirgálni, minden irányba.

És hiába turbékolnak galambok a faragott dúcon, hiába lépkednek a rikácsoló pávák egy elkerített udvarocskán, hiába sivalkodik három malac az üres vályúba könyökölve, Laciban határozottan csak gyűl, egyre gyűl a keserűség...

Legalább valami masinéria lenne itt a ház körül... Egy rossz traktor, egy favágógép, vagy ki tudja, akármi... egy motorkerékpár, na, például azzal is elszórakozna, ha alaposan szemügyre vehetné valamennyi elérhető alkatrészét... De így...

Hajnal viselkedése fájt neki a legjobban. Úgy hitte, hogy a közösen megtett út fejében kizárólag neki van joga igényt tartani a lány barátságára, de lám, Hajnal ezzel mit sem törődik.

Persze játszhatnának társasjátékot, hármásban, Laci annak is örülne, csak ne kelljen tétlenül ténferegnie. Végül már a kutyával is hajlandó lenne lepaktálni, nagy hősiesen oda is somfordál az alvó Mátyás közelébe, de a legnagyobb pofon ekkor éri: még a kutya sem hederít rá! Pislogva megnézi magának a fiút, s aztán úgy dönt, hogy jobb volt lehunyt szemmel kutyaálmot látni...

Ezek után nincs más hátra, világgá kell menni! Majd lesz itt ribillió, ijedtség és futkározás – dörzsöli össze kárörvendő kajánsággal a kezét –, majd törődnének még velem, de akkor már késő lesz!... A tornác alatt, a fálnak támasztva egész ármádiára való faragott bot közül válogathat, amelyek mind egy szálig Keserű Sándor faragó tudományát dicsérik; elmesélte ugyanis az erdei séta közben, hogy valahányszor kénytelen elidőzni valahol, lenyes egy sudár, fiatal ágat, persze úgy, hogy ezt a fa ne szenvedje meg, s kérgébe maga gondolta mintát farag, majd hazatérve a többi közé teszi, a gyűjteménybe, időnként el-elajándékoz

belőle; úgyhogy ha most innen egyet elvesz a botokból, senkinek sem fog feltűnni. Így indul el, sajnó szívvel a bokrokba vesző ösvényen, amire az erdészház tornácáról könnyen odaláthat az ember. Reméli titkon, hogy odabentről Ágnes néniék talán mégis észreveszik távolodó alakját, s ha utána intenének, nem is haragudna rájuk annyira, esetleg Hajnal még utána is szaladhatna egy darabon, hogy megkérdezze, mi bántja. Milyen szép is lenne! De hiába tekintget hátra, függöny se libben mögötte, s Laci lassan, szorongva eltűnik a rengetegben.

Arra természetesen vigyáz, hogy ne térjen le az útról, mert az utak – magyarázta Sándor bácsi – mindig elvezetnek valahova. Ha nem is örökké oda, ahová az ember tartana, de mert emberek taposták, hát az utak is embertől emberig vezetnek, így aztán, aki betartja ezt a szabályt, az sose marad egyedül... Addig fog menni, amíg a lába bírja. Ha majd minden ereje elfogy, összeroskad, s bármi történjék vele, az igazi hibás Hajnal lesz. Akkor talán majd ő is megérti, mennyire nem illő elárulni egy barátságot.

Ahogy ott füstölög magában, itt is, ott is megpillant egy-egy szemrevaló gombát, később egész fészekalját. Milyen ízletes fogást lehetne készíteni belőle!... De hát ő többé nem tér vissza az erdészházba, se az otthonába, sajdul belé a gondolat, s kesergésében a szerencsétlen gombákat tapossa, üti-vágja, aprítja miszlikbe... Miután így kitombolta magát, a maradékot vigyázva szakítja le, majd elkapja a keresgélés láza, s már fütyörész is valami nótafélét, mintha csak kirándulásra indult volna...

Meghitt beszélgetés

Hajnal egyik ámulatból a másikba esik; nem is gondolta volna, hogy mennyi minden kell egy emberpalántának, aki ráadásul még meg se született! Neki nincsen kistestvére, nem tudja elképzelni, milyen lehet egészen közről egy csecsemő gondja. Igaz, valamikor ő is babázott, de rendkívül gyorsan megunta a szebbnél szebb játékokat, hiába hozta haza őket az édesanyja, rövidesen a szekrény tetejére kerültek, ünnepi díszbe öltöztetve, s azóta ott lepi őket a por, mert senkinek nem szabad hozzájuk nyúlania. Több mint két tucat baba jutott erre a sorsra Hajnal szobájában!

Hiába van annyi babája, ő most mégis Ágnes nénit irigyli, akinek már csak pár hónapja maradt hátra, s akkor aztán olyan valódi játékszere lesz, hogy az egész világ a csodájára járhat. Hajnal mindegyre azon töri a fejét, miközben a konyhaasztalon szétrakosgatják a jövőendő kis vendég holmiját, hogyan részesülhetne majd ő is a nagy esemény öröméből? Netán ha itt lehetne, amikor a kisbabát fürösztik, etetik, tornásztatják? Ágnes néni annyi szeretettel beszél a gyerekről, mintha már itt élne közöttük. És Karcsikának hívják, pedig még azt se lehet tudni, hogy fiú vagy lány fogja boldogítani Keserű Sándorék családját...

Mialatt a kisgyerekekről beszélgetnek, Ágnes néni olyan titkokat árul el, amiről Hajnal szívesen faggatta volna már az édesanyját, nem is egyszer, de mindegyre visszatartotta valami furcsa félelem: vajon a kérdések után mit gondol róla az ő anyukája? Mert Hajnal édesanyja örökké siet valahová; először is olyan a munkája, hogy legtöbbször délután és este kell elrohannia hazulról dolgozni; fodrásznő az újjvárosi színháznál, ő rakja be a csinosabbnál csinosabb színésznők frizuráját olyan bonyolult alakzatokra, amiket csak ő képes a női fejre varázsolni. Mindenki övele kíván dolgoztatni, s lehetőleg gyorsan, emiatt viszont annyira elfoglalt, hogy mire hazaér, Hajnalhoz már se ideje, se türelme.

Ágnes néni viszont magától, kérdés nélkül kezdett magyarázni. Évek óta él egyedül az erdészházban, Hajnal az első, akivel megoszthatja titkait. Férje nemigen ér rá meghallgatni, örökké úton van. Annyira belemelegedtek a babáról szóló tudnivalókba, hogy minden egyébéről megfeledkeztek.

Hajnal szeplői mintha egymásba olvadtak volna. Nem akarózik elhinni, hogy egyszer ő is felnőtt lány, sőt asszony lesz...

– Sok van még addig – mondja Ágnes néni. – Addig jó, amíg kislány vagy...

– Ágnes néni nem várja Karcsikát?

– Dehogynem... csak félek a szüléstől...

– Az nem valami örömféle?

– Minden öröm szenvedéssel jár – sóhajtozik a szép erdészné, s nekiáll elmesélni, valójában hogyan is jön világra egy emberpalánta, mennyit kínlódik vele az anyja, amíg életet ad neki. Megengedi Hajnalnak, hogy a baba szívhangjait meghallgassa, s együtt kuncognak, amint az aprócska láb hullámozó rúgását figyelik. Telik-múlik a délelőtt, rohannak az órák, de ők nem érzékelik, Laci jelenlétéről is meg-

feledkeznek. Marad az ebédfőzés máskorra, de még a ház körüli állatok etetésében is komoly mulasztás csúszik be, amit aztán a felháborodott sereglet hangoskodó követeléssel ad a tudtukra...

Ámde a háziasszonyi foglalatосkodás is új világ Hajnal számára; oda-haza a házi teendők a mosogatásra, a takarításra és a hűtőszekrényből elővett ebéd felmelegítésére korlátozódtak... Az állatok etetése külön látványosság, ezt Lacinak is érdemes lenne látni...

De hol a fiú? kérdi Ágnes nénitől, ám ő sem emlékszik, hogy a dél-előtt folyamán egyáltalán a szemük elé került volna.

– A verandán láttam utoljára – mondja az asszony.

– Mintha odakint hallottam volna szöszmötölni, de nem vagyok benne biztos – tűnődik el a lány és többször bejárják az erdészház körüli tisztást, benéznek a farakások mögé, az ólba, a színbe, de még egy nagy szénaboglya mögé is, amely tavaly óta szikkad ott nejlonfóliával letakarva az eső és a hó ellen...

Hajnal kiáltani kezdi a fiú nevét. Tenyeréből tölcseért formálva, minden irányba elkiáltja magát, hangját csak úgy hömpölygetik a távoli hegyhátak és a vízmosásos völgyek. Ágnes néni Mátyást biztatja: szimatolna egy kissé a fiú nyomába, a kutya tesz is néhány lépést az ösvényen, de azon túl nyüszítve telepedik a farkára, s szenvedő pofával néz vissza az erdésznére, mintha szemrehányást tenne neki, amiért olyasmit kér tőle, amit ő semmiképpen sem teljesíthet.

„Engem a gazdám azzal bízott meg, hogy mellettetek legyek – ezt fejezi ki az átható, szomorú kutyatekintet –, úgyhogy nekem mondhatok akármit, én a ház mellől nem tágíthatok, amíg az, aki a parancsot kiadta, fel nem oldoz kötelességem alól!”

Az asszony meg is ért valamennyit e szavak nélküli Mátyás-beszédből s nem erőlteti tovább a nyomolvasást. Sóhajtozva nekiáll a főzésnek, hogyha a férje hazaér a városból, férfinak való meleg étellel várja a tűzhelyen. Hátha közben Laci is előkerül valahonnan.

Ekkor ért tüneményes gyorsasággal a hegy fölé a kitörni készülő vihar. A gyülekező, piszkos szürke, tolongó felhők láttán Ágnes néni újra aggódni kezd a fiú miatt:

– Ha itthon lenne az én Sándorom! – sóhajtotta sírósan a tehetetlenségtől, s szorongva nézi a dörögve, csattogva világra zúduló vihart, amint dobpergése az erdészház zsindeiyére szabadul. Percek alatt olyan égszakadás kerekedik, hogy még Mátyás is sürgősen bekérezkedik a tornácra, pedig az ő háza ugyancsak tágas...

Hajnal nyugtalan a Laci eltűnése miatt. Mostanig kitartottak együtt jóban-rosszban. Ha nem kerül elő egy félórán belül, lesz ami lesz, ő utána indul, s nem nyugszik, amíg meg nem találja...

Sziklabércen

Laci fogadkozik magában: még csak a legközelebbi fenyőig megy, végigtapogatja szűrös tűlevelekkel borított tövét, majd bekukkant a bozótosba, sőt a sűrű fű közé is, mert sose tudhatja az ember, hol bukkan gazdag gombafészekre. Levetett ingét batyuformán összeköti, abba szuszakolja a zsákmányt, de hiába hajlong továbbra is buzgón, már sehová se fér a sok gomba, mind a két keze teli van velük. Hogy jók-e egyáltalán, Laci erre nem tud választ adni. Igyekezett gombászás közben felidézni Keserű Sándor korábbi magyarázatát, s reméli, nem vall szégyent friss sütetű tudományával.

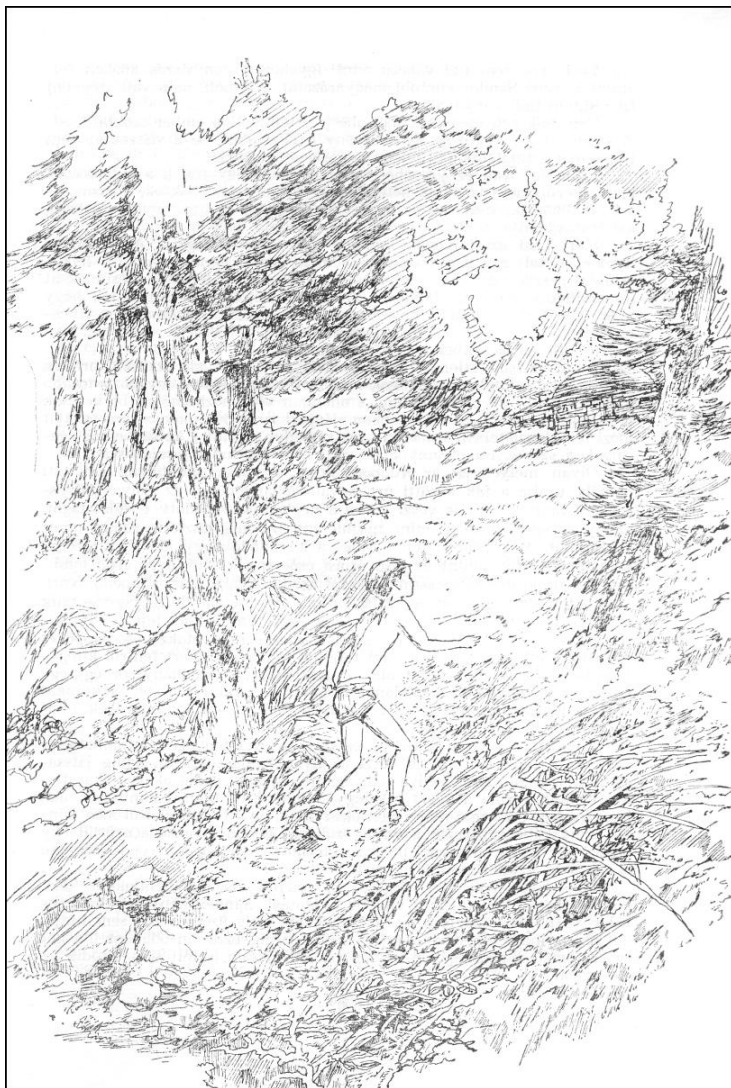
Még csak ezt, még csak azt, ahogy a telhetetlen ember szokta, s addig-addig, hogy végül se igazi ösvény a lába alatt, se a visszautat nem tudná már megtalálni... Ha akarná; de nem is akarja!

Talán így van ez jól, ahogy történt: akár egy tűnek a szénakazalban, sikerült neki is nyom nélkül elvegyülnie a fák, bokrok, a vízmosások, földbuckák, tisztások és források világában. Ember legyen a talpán, aki őt megtalálja.

Mert Laci azért nagyon reméli, hogy keresni fogják. Az lenne az igazi elégtétel: egy nagyszabású expedíció, amit személyesen az ő felkutatására szerveznének, s amelyben komoly, meglelt felnőttek fésülnék át mindenfelé a terepet, Mátyásra bízva a szimatolást, de meglehet, hogy akár több farkaskutyát is bevetnének a nyomozásba. Lámpásokat vinnének magukkal, hogy besötétedés után is folytathassák a keresést, s irányvesztés ellen a zsebekben iránytű lapulna...

Amíg az ismeretlen tájon egymásra dőlt, korhadó szálfák torlasza között, úttalan utakon csatangol, kiszemel magának egy-egy bozontosabb lombsátrat, ahová elrejtőzhetne, s ahonnan végignézhetné az őt keresők féltő sürgölődését. Legszívesebben Hajnal ismerős, pimasz arcocskáját idézi fel képzeletében, s maszkírozza ki kedve szerint a kétségbeesés ráncaival, a szomorúság könnypatakjaival és a bűntudat jajszaival...

Olyan mélyen jár az erdőben, hogy már-már áthatolhatatlan esti homály uralja a fák közötti űrt, s valósággal didereg az árnyas hűvösségben. Emiatt nem is veszi észre a hegy fölé torlódott felhőosztagot, amely az erdészházban, mint tudjuk, annyira megijesztette Ágnes nénit és Hajnalt. Még csak sejtelte sincs a készülődő nagy időről, s bizony,

igen meglepődik, amint az első óriási esőcseppek át-törnek az erdő lombátrát s titokzatos suhogással paskolni kezdik a lába alatt süppedő avart. Laci behúzódik ugyan az egyik fa koronás ernyője alá, de tíz perc se telik bele, s az ázott lombokról zúdul alá az eső, mintha Laci feje fölött csupán az ég feszülne. Vacog a foga, a szemén-orrán patakzó esőcseppeket próbálja szétkenni az arcán, ami teljesen hiába-
való, mert fentről kifogyhatatlanul mindegyre zúdul alá az utánpótlás... Valahányszor egy-egy égzengés elszabadul, akaratlanul is görcsbe rándul a teste; akkorákat szólnak

idefent, közvetlenül a fák csúcsai fölött az égi kuglidobások, mint valami szörnyű robbanások.

Tehetetlen dühvel kiabál az ég felé, öklével fenyegeti a tomboló vihart, de a természet föl se veszi az ilyen kamaszharagot, addig játszadozik a világgal, amíg kedve telik benne, Lacinak pedig akarva-akaratlanul ki kell várnia a végét. Dehogy vágyik ezek után a lomb-sátor alá, hiszen az ég csatornáit már régen elzáródtak, de a fák leveleiről még mindig a nyakába záporozik a bőséges zuhany. Újabb kívánsága ezúttal egy lobogó tűz lenne, amelynél megszáritkozhatna, s talán a vacogó remegése is elmúlna. Aztán a gombát is megsüthetné...

Lám, milyen az élet, füstölög békétlenül magában, Hajnal az oka, hogy vállalnia kellett ezt a világba bujdosást, minden kényelmetlenségével együtt. Most mégis ő az, aki csúfosan bőrig ázott, s azt sem tudja, hol hajtja majd pihenőre a fejét, Hajnal pedig biztosan odabent üldögel az erdészház biztonságában, meleg családi körben, s mit sem törődik az ő sorsával...

Talán az eltűnésébe is belenyugodtak, s mind várhatja a mentőexpedíciót! Mozogni, menekülni innen, csak nem egyhelyben állni – mondogatja magában egyre kétségbeesettebben, ide-oda csúszkál a sáros talajon, a csatakos fűvön, arcát minduntalan pofon csapják a permetes, esőtől súlyos ágak, az erdő homálya tovább vastagszik, esővíztől duzzadt erecskék keresztezik lépten-nyomon az útját, s törnek előre, amerre alacsonyabb fekvésű a talaj; gyorsvizű patakok, áradó folyók felé...

A gombával degeszre tömött ing mind jobban akadályozza a futásban. Eldobja? Vigye tovább? Egyáltalán, hasznát veszi-e még valaki?

Váratlanul mintha foszladozna a homály, ritkul az erdő, nincs az útjában annyi dőlt szálfa. Lába se süpped már bokáig az ázott avarba, távolabb feldereng az ég is, majd sziklás, törpefenyves meredek terület a szeme elé, most látja, mekkora felhők dagadoznak a hegyen, odébb, a csúcs iránt tejfehér köd ül mindenben, szélesebben gomolyognak a felhőfoszlányok, mintha roppant tűz füstje nyargalna ide-oda az ég alatt. Időnként, mintha a szeme káprázna, halvány fény villan föl a felhő mögül, de épp olyan gyorsan ki is huny. Akármi lehet, ha csalóka képzelet is, Lacinak benne van minden reménye. Megindul toronyiránt, ahol a távoli fényforrást sejti, ziháló mellkasa fáj, amint levegő után kapkod, tenyerét véresre horzsolták a tüskék, a borókabokrok. Hirtelen elnyeli a felhő, az orráig se lát a fehér ködben, meztelen felsőteste még jobban fájni kezd, már maga se tudja, hogyan rakja egymás mellé a lábait, s hogyan jut el a csúcs alatt meghúzódó házikóig. Arra még emlékszik, hogy a ködből pár percre előbukkanó kupolás épület homlokzatán ezt olvashatta:

*„Meteorológiai megfigyelő állomás,
Sziklabérc,
1780 méter.”*

Ott talál rá néhány óra múlva Péter Pál szolgálatos meteorológus, pár lépésre a megfigyelő állomás küszöbétől, amikor viharlámpással a kezében, gumiköpennyel a vállán kilép a lehűlt hegyi éjszakába, hogy szokás szerint leolvassa az időjelző műszerek újabb adatait.

Az ismeretlen fiúcska mellett szanaszét gurult gombok virítottak a földön. Legtöbbje az igen-igen veszélyes fajtnak tartott légyölő galóca volt...

Péter Pál azonnal riadóztatja társait.

Városi hírek

Mire a vihar kitombolja magát, jócskán besötétedik. Ágnes néni lámpást gyújt, s a halvány fényben reszkető-imbolygó árnyak nőnek a falon.

– Se a fiú, se Sándor – állapítja meg tárgyilagosan, mintha azt mondaná, hogy holnap péntek van. Szerinte az erdőn sokszorosan igaz, hogy rossz pénz nem vész el...

– De hiszen annyi minden történhet! – ellenkezik a rémült Hajnal.

Ágnes néni mégsem izgul. Legalább is a nyugtalanságnak semmilyen jelét nem mutatja. Rendületlenül kötöget, mintha évek óta ez lenne az egyedüli foglalatossága.

Elmeséli, hogy az első időkben hány estét, éjszakát, napot idegeskedett át virrasztva, távollevő férje miatt. És mindig fölöslegesen. Sándor örökké előkerült, s egyszer sem esett baja. A ma reggeli búcsúzásakor is figyelmeztette őt:

– Lehet, nem járom meg egyetlen nap alatt. Tudod, hogy szokott lenni odabent... Ha csak tudok, még ma hazaigyekszem...

Ágnes néni bízik a férjében, mert ismeri a munkáját és tudja, hogy az előre nem látható, váratlan események hozzátartoznak az erdei élethez. Az erdőt nem lehet órarend szerint kiszámítani...

– De hát a vadállatok... Vagy szakadék... – képzelődik a lány. – Villámcsapás, hegyomlás... Bármilyen veszély utolérheti az embert...

Ágnes néni köt és mosolyog.

Mátyás azóta már megszáritkozott a konyhai kályha közelében, s most a küszöb mellett lustálkodik. Felőle akármiről beszélhetnek az erdész-

házban, ő elsősorban a kinti neszeket ügyeli, időnként idegesen felkapja a fejét, majd lustán visszaejti.

Sehol egy gyanús zaj, mozgás.

– Van-e a környéken legalább más emberi hajlék? – kíváncsiskodik tovább Hajnal, nem tudván kiverni a fejéből Laci titokzatos eltűnését.

– A közelben éppen nincs, de néhány óra járásra van egy eszteta, három pásztorral... Meg egy szénégető a hegyen túl, családotól... Aztán feljebb, a Sziklabérc csúcsa alatt, a meteorológusok...

Sokáig várakoznak, későn fekszenek le...

A lány azt álmodja, hogy Laci egy fa mögé rejtőzve lesben áll az erdőn, mintha csak játszana vele. Nevetve ugrik eléje, ő pedig úgy tesz, mintha megijedne. A fiú kezében kiscsupor, benne sok-sok erdei szamóca, nevetve nyújtja feléje, s amikor már-már elvenné tőle, a csupor a földre esik, a szamócaszemek szanaszét gurulnak a fűben, s amikor nekilátnak, hogy felszedegessék, minden egyes szem nyalkásan szétkenődik, a következő pillanatban pedig puha testű csupasz csigává változik az ujjai között.

Az ilyen álomból legjobb felébredni. Hajnal is kinyitja a szemét, s tekintete történetesen a falon függő jókora vaddisznópofára esik. Hirtelen nem tudja, mitől rettegjen jobban: a csigává lett szamócától vagy a vaddisznófejtől?

Ágnes nénit Hajnal már talpon találja.

Ez a délelőtt már nem suhan olyan könnyedén, gondtalanul, mint az előtte való napon. Ezúttal nemigen szólnak egymáshoz, mindketten saját gondolataikba zárkóznak, s mintha Mátyás ugyancsak kedvetlenül ténferegne körülöttük.

Az asszony ki-kiles a veranda ablakán, hátha megpillantja férje hórihorgas alakját a bokrok közötti ösvényen. Ebédidőre jár, mire puhán dobban a gyepes föld a közeledő léptek alatt. Mátyásnak ez elég ahhoz, hogy szélvészfélegként iramodjék meg abba az irányba, amerről gazdáját jönni véli.

Keserű Sándor a homlokát törölgeti. A tegnapi égszakadás után újra hevesen tűz a nyári nap, s az autóbusszmegállótól mintegy 10 kilométert gyalogolt az erdészházig.

Felesége és Hajnal a tornáclépcsőn várnak rá, szorongva, hogy miként hozzák az erdész tudomására Laci eltűntét; szívesebben hagynák a férfit beszélni előbb, mondaná el a városi újságokat.

Keserű Sándor épp csak köszönti az otthoniakat, arca komor, gondterhelt. Türelmetlenül érdeklődik valami harapnivaló után, mert tegnap este óta egy falat nem járt a szájában. Evés közben váratlanul kiböki:

– Rádión kapcsolatba léptünk az újvárosi központtal, s az ottani kollégák megígérték, továbbítani próbálják az üzenetet a szülőknek...

Hajnal izgatottan feszeng a székén; vajon miért nem érdeklődik még mindig Laci felől? Nem tűnt fel vajon neki, hogy a negyedik személy hiányzik az asztaltól? Igen, igen: most kellene szóvá tenni, de míg erőt gyűjt hozzá, Ágnes néni már mondja is a férjének:

– A fiú... tudod... amíg mi a ház körül...

– Tudom – néz vissza rá Keserű Sándor fáradtan, és tovább kanalazza a forró levest.

– Úgy elment már a híre, Sándor? – sápad el egészen Ágnes néni, s ettől Hajnalnak is menten kifordul a falat a szájából.

– Úgy – jön az újabb bólintás, s utána a hosszas néma falatozás. „De mi történt? Miért nem beszél róla a bácsi? Vajon tudja-e, hogy Laci hol van és milyen állapotban? Hogy lehet ilyenkor enni?” – kavarognak rendszertelenül a Hajnal gondolatai, de csak ennyit tud kinyögni:

– Tetszik tudni, mi van vele? Él?

– Rádión is beszéltünk egymással...

Újabb falat, rágás, csönd. Falat, rágás, csönd...

– Akkor hát a meteorológusoknál van! – kiált fel Ágnes néni s arcán menten kisimulnak az aggodalom ráncai. – Nincs semmi baja?

– Csúnyán meghűlt a tegnapi vihar miatt, most az ágyat nyomja. Egész éjjel félrebeszélt...

– Ugye felkeressük? Ugye, meglátogatjuk, Sándor bácsi?! – ugrik fel Hajnal az asztal mellől, s ha rajta múlna, már indulna is.

Keserű Sándor elégedetlenül morog az orra alatt.

– Ettől féltem én az elején. Nem elég, hogy bekutyagoltam miattatok a városba, most kapaszkodjak fel arra az átkozott csúcsra is!

Ágnes néni úgy látszik tudja, hogy nem kell tartani medvetermészetű férjétől, mert a gyermek oldalára áll:

– De hiszen így is, úgy is járod az erdőt. Nem mindegy, merre veszed az utadat?

– Jó, jó – veszi elejét az összeszólalkozásnak az erdész –, csak nehogy ilyen kölykökkel áldj meg te is!

S mintha mi sem történt volna, nyugodtan befejezi az ebédet.

Lábadozás

Valahányszor kinyitja a szemét, Erős László csodálkozva néz körül a műszerteremben. A vezérlőpult előtt mindannyiszor ott gubbaszt valamelyik szolgálatos, s óráról órára rádión keresztül lép kapcsolatba a központtal, hogy elsorolja az időjárás Sziklabércen tapasztalt adatait. Fura fickók ezek a meteorológusok, külön-külön szinte valamennyi szavukat érteni lehet, csupán a beszéd egészének nincs se füle, se farka; Péter Pál azt mondja erről, hogy kódolva beszélnek... Hát, ők tudják, viszont a rádiózás végén, amikor a hivatalos jelentést befejezték, néhány tréfát is megengednek maguknak a távoli beszélgetők, s ilyenkor Laci hallja, mi újság odalent, az emberek világában.

Mert idefönt, Sziklabércen, ahová elvetődött, mindössze három szakállas, magányos legényember él, immár két esztendeje, s csupán néhányszor jártak lent azóta az emberek között. Nagy becsben áll itt minden látogató, csak lehetőleg ne okozzon annyi főfájást, mint a küszöb előtt talált, láztól tüzelő Laci.

Rögtön leadták a riadót a völgynek: azon az éjszakán emberélet forgott kockán.

A megfigyelő állomás kivételesen engedélyt is kapott, hogy a dióháti kórház rádió adóvevőjével kapcsolatba léphessen, s az éjjeli ügyeletet teljesítő Hurutnoki Dezső főorvos részletesen kikérdezte a meteorológusokat a Laci szimptómái felől, majd ugyancsak az éteren keresztül utasította őket, milyen gyógymódot alkalmazzanak, miféle és mekkora adag gyógyszert diktáljanak belé, s valaki egész éjjel cserélgesse a fiún a hidegvizes lepedőt.

Heveny tüdőgyulladás – hangzott röviden a diagnózis. A sziklabérci önkéntes ápolók pedig azért izgultak, nehogy újabb szövődmények lépjenek fel, s egy életen át tartó nyomot hagyjanak a fiú egészségén.

Laci mindebből semmit sem hallott, hiszen sokáig nem volt eszméleténél; még a reggeli jelentést sem hallotta, amit Péter Pál tett Hurutnoki főorvosnak, s ami azzal a következtetéssel végződött, hogy egyelőre nincs szükség direkt orvosi közbeavatkozásra. Ha így halad tovább a betegség lefolyása, a meteorológusok maguk is kifognak rajta.

Azóta minden Laci körül forog Sziklabércen. A meteorológusok egyszerűen kinevezték a kisöccsüknek, s a fiúnak ez roppant hízeleg. De az is igaz, hogy szigorúan a lelkére kötötték: ha még egyszer nekivág

egyedül, egy szál ingben-nadrágban a hegyeknek, elhegedülik ám a nótáját.

Laci azzal védekezett, hogy eredetileg csak gombaszedni indult, s nem tehetett arról, hogy a vihar...

– Gombaszedni? – mulattak rajta Sziklabérc lakói, s különösen Puju Szoreszku, aki az időjárás mellett nagy előszeretettel foglalkozott a főzés tudományával. – Ha mi azt mind elkészítjük, amit nekünk ide-cipeltél, akkor nemcsak mi, de legkevesebb tízszer ennyien szagolnánk alulról az ibolyát...

Világgá meneteléről így már szó sem esett, s jobban teszi – gondolja –, ha meghúzza magát a műszerteremben felállított tábori ágyon. Oda fektették, hogy mindig szem előtt lehessen, s az éppen szolgálatos meteorológusnak is legyen némi elfoglaltsága két rádiójelentés között. Persze egy idő után már szörnyen unja, hogy csak tisztos távolból hallhassa a rádiós üzeneteket. Legszívesebben maga is közelebbi ismeretségre lépne a műszerekkel, a különböző kapcsolók rendeltetésével, de fogadott bátyjai hajthatatlanok; nem engedik felkelni az ágyból.

Talán nem is tudna még lábra állni. Éppen csak, hogy egy kicsit jobban érezte magát, s egy kevés teát is szívesen elfogyasztott már, amikor Péter Pál néhány percre elhagyta a termet; Laci rögtön lekászálódott az ágyról, de két lépésnél nem jutott messzebb, a lábai szabályosan összezsugorlottak, s azt hitte, sose lesz ereje visszakúszni a vastag pokrócok alá.

De azért megdobbant a szíve, amikor Keserű Sándor bácsi hangját hallotta torzan recsegni az adóvevő hangszórójában:

– Egyedül hagytuk a nőket, hékám! – dorgálta láthatatlanul a párnákba süppedt fiút. – Azóta biztosan halálra izgulták magukat.

– Tetszik gondolni?! – motyogta zavarodottan Laci a mikrofonba, amit Péter Pál az orra alá nyomott.

– Szedd csak össze magad, az most a fontos, a többi majd kialakul...

Laci szívesen üzent volna valamit Hajnalnak, de aztán nem merte hangosan megfogalmazni gondolatait. Igazság szerint, a sziklabérci házigazdák a tenyerükön hordozták ugyan ökelmét, de nem tudták pótolni a lány megszokott közelségét, okoskodó fecsegését. Nem egyszer jutott eszébe heverészés közben éjszakai utazásuk Kövesmartról, amikor álom és ébrenlét között lebegve, Hajnal kezével a fején zötyögött velük a vonat. Vajon, fogja-e még valaha olyan jól, olyan biztonságban érezni magát?

Sajnos, Péter Pálék minden mozdulatát előre megszabták:

„Takarózz be, nehogy még jobban megfázz!”

„Nem kérsz egy kis áfonyabefőttet?”

„Idd meg ezt a forró csipkebogyó teát, utána megmelegedsz! És tele van C-vitaminnal!”

„Most aludj egy órát, hogy visszatérjen az erőd, mert talpra kell téged állítanunk!”

„Az erdész azt mondta, fellátogatnak az állomásra. Nem tudod, ki jön veled, hiszen a felesége most nem tud hegyet mászni?”

„Most magyarázunk egy kicsit neked, jó? Ha már itt vagy, nem árt megismerned a meteorológusok életét...”

Ami azt illeti, elég unalmas az ágyból nyomon követni az állomás munkáját. A megfigyelő műszerek odakint állnak, a teremben örökös félhomály honol, a kis ablakon kevés fény vetődik be, s ritkán lehet tudni, süt-e a nap vagy felhő borítja a csúcsot. Lassan a Péter Pálék vadászkalandjait is mind kiismeri már; veszélybe kerülnek, aztán valahogy nagy, hősies bravúrok után legyőzik a különböző fenevadakat.

Hegyi Dénes, aki egy alföldi városkából származik, Petőfi modorában írt verseivel próbálja szórakoztatni, miután másik két társa már torkig lakott a végtelen róna dicséretével és az egyhangúan ismétlődő hangszóval. Szerencsére Puju inkább a rakétapisztoly titkaiba kívánja beavatni Lacit, aki hamarosan mesteri módon szedi szét és rakja össze a gondosan tisztán tartott szerkezetet, amivel a vészjelzéseket adják le az állomás körül, ha netán bajba kerülnek. Ugyancsak ő teregeti ki előtte a környék lepedő nagyságú turisztikai térképeit, melyeken valamennyi bokor, ösvény, patakocska szerepel. Laci képes órák hosszat elkalandozni a papírra kicsinyített tájon, s később sehogy se fér a fejébe, mi az, amit mostanáig nem értett a földrajzon, hiszen ennél érdekesebb tantárgy alig akad a világon...

Látogatóban

Két sziluett rajzolódik ki a reggeli láthatárra a hegy gerincén: az egyik magas, kissé előrehajló ember mozgó alakját rejti, a másik alacsony, fűrge figura. Aki messziről szemléli őket, végtelenül lassúnak találja az előrehaladásukat. Pedig ugyancsak kilépnek a felfelé igyekvők.

Elöl megy Keserű Sándor, szokásos vértetében és fegyvertetében, mögötte pedig Szép Hajnal szaporázza frissen mosott, újjá varázsolt tréningruhában. Mozgása után ítélve, mintha ő lenne a menetoszlop motorja; el-elmarad az egyenletesen lépkedő férfi mögött, majd egy idő után futólépésben, fürgén igyekszik behozni a lemaradást. Ilyenkor annyira mozgósító, annyira mihamarabb célba érni vágyó minden mozdulata, hogy mellette az erdészé a végtelenségig fősvény, mintha azokat a lépéseket is sajnálná, amiket mindenképpen meg kell tennie, ha tovább szeretne jutni...

Eközben Hajnalnak be nem áll a szája:

– Ezeknek a virágoknak itt balra mi a nevük?... Vajon várni fognak minket odafönt?... Azt hiszem, láttam egy gyíkot elsurranni a kövek mögött. Vagy talán kígyó volt az?... Vipera is él errefelé?... Miért ennyire kopár a vidék, ahogy a csúcshoz közeledünk?... Ugye, itt hamarabb felkel a nap, mint lent, a völgyben?... Mit esznek odafönt a meteorológusok, ha a sziklán szinte semmi sem terem meg?...

Szerencsére, az egyenletesen süvítő szél el-elkapdossa a kérdések zömét, s kiszórja belőlük a türelmetlen kotnyelességet, de Keserű Sándor így is kurtán, foghegyről válaszolgat, s lehetőleg három-négy kérdésre egyszerre.

– Igen... Nem... Van... Amit lehet... Nohát... Talán...

Keserű Sándor ugyanis nemcsak a mozgással, hanem a levegővel is takarékosan bánik, s amint az állomás előtti utolsó meredeknek gyűrűköznek neki, meg is van az eredménye: Hajnal tikácsolva kapkod lélegzet után, az erdész viszont továbbra is olyan nyugodtan lépeget, mintha csak most indultak volna útnak; egy-kettő, egy-kettő, mint egy gépezet, olajozottan, akadozás nélkül...

A kupolás betonépület előtt három bozontos alak áll, felsorakozva, szélben lobogó hajjal. Hajnal az utolsó métereket már szinte négykézláb teszi meg, s az arca egyre jobban vöröslik, olyannyira, hogy eggyéolvad a haja színével, s amikor a fiatalemberek udvariasan hajlongva kezét csókolnak a „kisasszonynak”, furcsa érzés kezdi szorongatni a szívét. Nem tudja pontosan eldönteni, érdemes-e komolyan venni szavaikat, vagy egyszerűen csak csúfolódnak vele. Zavarában az ajtón belépve nem veszi észre a magas, hó- és szélfogó küszöböt, lábát nem emeli fel eléggé, s akkorát botlik, hogy menten a szemközti falnál köt ki, szabályosan fekvőtámaszban.

– Érezze magát otthon, hétköznapijaink reményteljes Hajnala! – hall a háta mögött egy vidám hangot, s amikor hátranéz, az egyik nagy szakállú, csillogó szemű meteorológust ismeri föl a hangforrásban.

Szerencsére Keserű Sándor jelenléte legalább ekkora népszerűségnek örvend a fiatalemberek között, ami némileg eltereli a lányról a figyelmet. Barátságosan leparoláznak az erdősszel, hátba veregetik, az útban levő utódról, felesége egészségéről kérdezik, meg arról, hogy mi hírlík odalent a városban... Már-már el is terelődött a figyelmük Hajnalról, aki egyik lábáról a másikra álldogál a fal mellett, s nagyon szeretne már Lacival találkozni. Elvégre beteglátogatóba jöttek...

De addig, amíg a műszerterembe érnek, előbb végig kell látogatniuk az állomás kicsiny, ám jócskán zezzugos épületén, minden kis odúba bekukkintani: a konyhába, a férfiak hálókamráiba, a raktárba, az ebédlőbe, a műhelybe, a könyvtárba. Mindenütt tökéletes rend, mintha Sziklabércet ügyes kezű háziasszonyok laknák... Laci állig húzott takaró alól pislog belépő látogatóira. Hajnal melléje ül, a tábori ágyra, de jobbára csak nézik egymást, egyiknek se jön mondanivaló az ajkára, nem tudják, melyikük s miként kezdje a magyarázkodást, zavarja őket az idegenek jelenléte, még akkor is, ha az események alakulása folytán mind az erdész, mind a meteorológusok félig-meddig már családtagnak számítanak.

Keserű Sándor húzza ki őket a csávából azzal, hogy lekanyarítja bőrből varrt oldaltáskáját, amely degeszre tömve himbálózik a bal csípőjén, s rendre felmutatja belőle a sziklabércieknek szánt figyelmességeket. Egy karika sajt, pipadohány és olvasnivaló újságok. A meteorológusok hiába szabadkoznak, hogy maholnap esedékes a traktorvonta utánfutó érkezése, s az majd jó darabig ellátja őket minden szükséges élelemmel és holmival, az ajándékot el kell fogadni. Laci csokoládét és frissen faragott fokost kap az erdésztől, amely olyan gazdag mintákban, hogy bármilyen kiállításnak is díszére válna. Körbejár kézzől kézre, nézik felülről, nézik alulról, közben terítékre kerülnek világgá menetelének különféle részletei; hogyan találtak rá, meddig hevert öntudatlanul, hagymázos állapotban, hogyan zajlott le az orvosi vizsgálat, milyen gombával kívánta megajándékozni Sziklabérc lakóit, milyen erővel tombolt a csúcs tájékán a vihar...

Hajnal némán figyel a nevetgélve, ráérősen diskuráló férfiakat, akik a találkozás örömeire üveget, poharakat vesznek elő, s egymás egészségére koccintanak az erdősszel; látja, hogy Laci valósággal

csüng a felnőttek szavain, mintha ő, a pajtása itt se lenne mellette. Ha nem egyéb, főszereplőnek képzei magát, aki az egész világot maga köré parancsolja, azt hiszi, kalandja folytán most már minden kijár neki...

Sajnos, Hajnallal más sem törődik. De nem is ül többet a betonodúban! Gyorsan kifordul az ajtón, s a süvöltő szélnek támaszkodva sétálgat a vihar gyötörte, girbegurba, silány fenyőcskék között. Arra

gondol, hogy pár nap múlva, ha minden jól megy, végérvényesen befejeződik különös utazásuk.

Milyen furcsák is a férfiak! – füstölög magában, és dühösen felkap egy öklömnyi szikladarabot, hogy a mélybe gurítsa.

Hirtelen megérzi, hogy valaki merőn nézi a hátát. Megfordul: az ajtóban Laci áll, szédelegve, pokrócba burkolózva...

A levél

Mennyire várta a fiú ezt a látogatást! Mennyire készült rá, mi mindent fogalmazott meg előre a fejében, hogy amikor arra kerül a sor, kéznél legyen a kellő válasz anélkül, hogy zavarba jönne... De most meg kell játszani az illedelmes nagybeteget. Épp elég baja volt a fiúkkal mostanáig: mindegyre azon kapják, hogy ha kicsit félrenéznek, Laci máris a betonpadlón terem mezítláb, egy szál pizsamában.

Érdekes, a felnőttek közül egy szóval se szidja senki meggondolatlan útrakelése miatt, beérik a csendes csipkelődéssel, de Laci kiérzi szavaik mögül a ki nem mondott neheztelést.

Mi történt viszont Hajnallal? Laci szerint olyan ünnepélyes, mintha karót nyelt volna, és annyira odavan attól, amiért a sziklabérci fiúk következetesen kisasszonynak szólítják, hogy megbabonázva csüng minden szavukon.

Azt remélte, a történetek után elegendő mondanivalójuk lesz egymásnak. De Hajnal éppen csak leereszkedett az ágya szélére, azt se mondta, félkalap, s hallgat, akár egy illedelmes kilométerkő az út szélén. Laci a szeme sarkából, szorongva mustrálgatja...

Legalább egy szót szólna a régi, barátságos hangján, hogy a régi Hajnalra ismerhessen...

Sajnos, a műszerteremben a férfiak a főszereplők. Ők adják meg a hangot, ők viszik a társalgást, s koccintgatásuk mellett mintegy mellékesen megférnek a gyerekek is... Egy idő után türelmetlenül egymás szavába vágnek, s Laci szomorúan tapasztalja: nem az a fontos, hogy figyelemmel hallgassák, mit mond a másik, hanem az, hogy ki-ki minél bővebb lére eresztve beszélhesse ki magát a többiek előtt.

Ami ennél is bosszantóbb: Hajnal eltűnt valamerre... Az előbb szem elől tévesztette egy pillanatra, s ez elég volt ahhoz, hogy meglépjen...

Keserű Sándorék valami gátról társalognak, amelyet állítólag az egyik völgyben szándékoznak megépíteni, hogy a környéket elegendő vízzel és árammal láthassák el. Mert Sziklabércen egyelőre csak kis házi áramfejlesztő táplálja a vezetéket, amitől sűrűn pislákolnak az égők, s minduntalan elhomályosodik a televízió képernyője. Szerencse, hogy az adóvevőnek meg se kottyannak az áramingadozások...

Laci ebből is megállapíthatja, hogy a víz gondja országosan foglalkoztatja az embereket, akár síkvidéken éljenek, akár a hegyekben; elegendő víz nélkül az ember csak tengődik egyik napról a másikra.

A délután 5 órai – másképpen: a 17 órai – jelentkezéshez Hegyi Dénes tápáskodik fel, s kicsit éneklő, brummogó hangján leadja a rádió-jelentést. A dióhátiak, befejezván a vételt, adásra kapcsolnak.

– Két férfi érkezett nemrég az erdész hivatalhoz. Gondoljuk, ez érdekelni fog titeket...

– Honnan jöttek?

– Újvárosból. Azt mondják, az eltévedt gyermekek szülei. Holnap az utánfutóssal érkeznek Sziklabércre...

– Köszönjük, akkor tehát külditek a szokásos adagokat. A különrendelést Pujó adta le, egy héttel ezelőtt. Befejeztük!

– Mi is!

Gyorsan beszélnie kell Hajnallal... Hol időzik annyit?

Most veszi észre a párnája sarkára helyezett, apróra összetúrt cédulát.

„Szégyelld magad! Hozzád jöttem, s te azt se mondod, félkalap! Ülsz, mintha te lennél a világ közepe, élvezed, hogy mindenki miattad aggódik! Ettől függetlenül: gyógyulj meg, s máskor ne kóricálj egyedül! Ezt el kellett mondanom, ha már nem akartál velem szóba állni. Szia!”

Mikor tette le a lány a levelet, hogy Laci észre sem vette? És miket zagyvál benne összevissza? Még hogy ő nem akart szóba állni? Ővele? Amikor alig várta, hogy... Ez nem maradhat így közöttük, ez a szörnyű félreértés, elvégre neki is lenne mondanivalója a „kisasszony” számára...

A férfiak annyira belefeledkeztek a társalgásba, mit sem törődve az ágyból kiszálló Lacival, aki ruha helyett pokrócot terít a hátára, s lábujjhegyen kionsz az ajtón. Még szédeleg, de már nem az a gyenge legény, mint lázas állapotában, s ha egy kicsit megtámaszkodik az ajtófélfában, egészen délcegnekedhet.

Legelőször Hajnal szomorúan lehorgasztott fejét pillantja meg a kinti világból.

– Nincs igazad a levélben! – kiáltja feléje, hogy túlharsogja a sivítva csapkodó szelet. – Miattad mentem világgá, mert fontosabbnak tartottad azt a vacak babakelengyét a barátságunknál!

– Nézzünk oda, ki beszél! – fortyant fel Hajnal. – Sértődős kiskakas vagy, akivel nem lehet komolyan beszélni, mert még nem nőtt be a feje lágya! Majd szóljál, ha megokosodtál...

És hátat fordít a fiúnak.

– Megérkezett apád az én apámmal – szól csöndesen Laci. – Bemondták a rádión keresztül. Nincs már miért haragudnunk egymásra... Hajnal némán, hosszan néz vissza rá. Tekintete mélyén sok minden rejlik: bánat, kíváncsiság, dac, csúfondárosság, kérdés...

A vakáció nem marad el!

Hajnal reggel óta hallja a kitartó, halk burrogást; alig erősebb valamivel a légyzümögésnél, de makacsul beveszi magát a lány fülébe; Mátyás, a kutya viszont roppant idegesen futkározva méricskéli tőle az erdészház előtti ösvény hosszát.

Keserű Sándor szerint ez azért van, mert a hernyótalpas, utánfutós traktor nekivágott a kapaszkodónak; azon kívül semmiféle gépjármű nem tudná megközelíteni a sziklabérci platót.

A traktor pedig hozza, egyre közelebb hozza a két apukát. Már jönnek is az ösvényen, a traktor innen majd tovább kanyarodik a meteorológusok felé, hogy lerakja nekik szóló szállítmányát, s visszafelé elhozza Lacit.

Az erdészek kedvesen fogadják a jócskán virágos kedvű férfiakat. Hajnal kap ugyan az apjától egy barackot a fejebúbjára, de aztán egykettőre magára marad, a felnőttek egymás közti beszélgetésre vonulnak el a verandára.

Hajnal elszántan megiramodik, s a távolodó zúgást követve, a traktor után szalad. A behemót jármű olyan lassan cammog, hogy néhány perces vágtázás után könnyedén beéri, s ügyesen felkapaszkodik az utánfutó ponyvája alá.

Ezalatt Sziklabércen, a megszokott dolgok mellett javában folyik a lábadozó beteg visszaszoktatása a hétköznapi élethez. Ahogy csendeseedik a szél, kiparancsolják a friss levegőre, könnyű sétára. Szerencsére

Lacit nem sokat kell nógatni: nem az ő kedvére való, ahogy a három fiatalember itt a hegyen az életét berendezte. Sziklabércen ugyanis az a jelszó járja: „Törődjön mindenki a maga dolgával!” Aki olvasni szeret, mint Péter Pál, alig várja, hogy végre könyvet vehessen a kezébe, s a világtól elvonulva belevesse magát az író teremtette világ színes forgatagába. A zenekedvelő Hegyi Dénes mindenekelőtt a kazetefonját tartja nagy becsben, s éjjel-nappal vadássza a különféle szimfonikus műsorokat a zöldes fényt sugárzó rádióskála előtt kuporogva, hogy több százra rúgó felvételei számát tovább gyarapíthassa. Puju, a szakácművészet lelkes barátja pedig a konyhában keres és talál menedéket.

Amióta búcsút mondott a betegségnek, Laci egyre kotnyeleskedik, zavarja a sziklabércieket.

A traktor közeledő zúgása úgy hat, mint az iskolában a szünetre szólító csengőberregés, amikor diák is, tanár is egyként fellelegeznek. Hegyi Dénes még gyors, alkalomhoz illő rigmust is farag, amihez pár hangjegyből álló dallamot kölcsönöz valamelyik ismert zeneműből.

*Sziklabércen szép az élet,
ha nem éltél itt, nem érted,
miért nem hagyjuk a hegyet,
s miért nem tartunk veletek...*

Tulajdonképpen ennyi volt a meteorológusok búcsúja, mert a továbbiakban leköti őket a rakomány gondja, amit le kell rakni, el kell raktározni... Szóval, férfimunka ez a javából.

Laci és Hajnal pedig alig várják, hogy meginduljon velük, ezúttal lefelé, a csigalassúsággal, de biztonságosan mászó hernyótalpas. Laci már az első pillanatban kikönyörögte a traktoristától, aki Csavar Gézaként mutatkozott be, hogy a visszaúton felveszi őt maga mellé a fülkébe.

Hajnal szomorúan konstatálja: motorok és járművek terén továbbra sem veheti fel a versenyt Lacival...

Ahogy visszafelé fogyogatni kezd a hazavezető út, Laci és Hajnal egyre inkább a régiiek lesznek. Tulajdonképpen abban a pillanatban kellene búcsút vennünk a két botcsinálta utazótól, amint újra együtt zötyögnek hazafelé a vonaton, s velük utaznak az édesapák is. Nagyszerű idilli jelenet: a gyerekek kíváncsian nézegetik a tájat, amit néhány nappal azelőtt az éjszaka leple alatt barangoltak be és szépsé-

gei ezért rejtve maradtak előttük. A két férfi odaadón kártyázik, később keresztretjtvényt fejt, időnként megkérdik a csemetéket, szomjasak-e, s erre rendszerint szorgalmasan kortyolnak az állomáson vásárolt borvizes üvegből... Ráadásul a természet csodaszép arany naplementét varázsol a világra, s ahogy a vonat mind közelebb kússza magát Újvároshoz, a sínek két oldalán sorjázó búzamezők fölött csak úgy csattog a fáradhatatlan pacsirta...

Laci és Hajnal az előttük álló vakációra gondolnak. Biztosan nem ússzák meg szárazon ezt az utazást...

Igen, még itt kellene tőlük elbúcsúzni, de illetlenség éppen most, a legnagyobb bajban faképnél hagyni őket.

A szülők neheztelése mindenképpen jogos, ebbe nekünk is bele kell törödnünk. Mint ahogy Hajnalnak is tudomásul kell vennie: büntetésből eszik a tervezett tengerparti nyaralástól. Laci bűnhődése az, hogy egyelőre búcsút mondhat a születésnapjára ígért félverseny biciklinek.

A vakációnak ezek szerint – löttek!

Hajnal és Laci azonban másként vélekedik. Ahogy telnek a nyári napok, együtt járnak strandolni, moziba, bevásárolni vagy tollaslabdázni a sínek mellé. A fiú „ügyetlensége” már csak rossz emlék, s mintha Hajnal is tovább nyurgult volna a nyári hónapok alatt.

A vakáció tehát, mégis jól sikerült!

Az elhagyott lakókocsikat azóta még jobban felverte a gaz. Egyre több deszka, tetőrész hiányzik róluk, majd egy augusztusi estén nagy zivatar kerekedett, s éppen az ő lakókocsijaikon tombolta ki a mérgét: belecsapott egyikbe a villám, s a tűz végigfutott az egészen; úgy lobogtak-ropogtak egy éjjelen át, hogy a fél lakótelep összeszaladt ijedtében, amíg a tűzoltók meg nem érkeztek...

Másnap a vakvágányról csak a kormos, kiégett vázak meredeztek az égnek. Laci és Hajnal összenéztek, majd rögtön el is fordultak a látványtól.

Valaminek vége szakadt.

Ámbár... ki tudja? Talán éppen csak elkezdődött...